

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ВЕТРИНО 2021 – 2027

*Приета с Решение № 451
по Протокол № 36/30.05.2022 г. на Общински съвет - Ветрино*

СЪДЪРЖАНИЕ:	стр.
I. ВЪВЕДЕНИЕ	8
1. Основание за разработване на програмата	9
2. Принципи за опазване на околната среда	9
II. АНАЛИЗ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА	15
1. Закони	16
2. Наредби	20
3. Местна нормативна уредба	24
4. Стратегически и планови документи, приети на национално ниво	26
5. Планове и програми, действащи на регионално ниво	27
6. Планове и програми, приети от Общински съвет-Ветрино	27
III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	28
1. Географски характеристики, местоположение и граници на Община Ветрино	29
2. Климат и климатични изменения	32
2.1. Климат	32
2.2. Климатични изменения в България	37
3. Релеф	40
4. Полезни изкопаеми	41
IV. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	42
1. Атмосферен въздух	43
2. Водни ресурси	53
2.1. Описание на района за Басейново управление на водите	53
2.2. Повърхностни води	54
2.2.1. Реки на територията на община Ветрино	54
2.3. Язовири на територията на общината	64
2.4. Райони с потенциален риск от наводнения на територията на общината	64
2.5. Подземни води	65
2.6. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура	70
2.6.1. Водоснабдяване	70
2.6.1.1. Водоземни съоръжения от подземни води. СОЗ.	72
2.6.2. Канализация	74
3. Отпадъци	77
3.1. Битови отпадъци	79
3.2. Морфологичен състав на отпадъците	82
3.3. Разделно събиране на отпадъци от опаковки	86
3.4. Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори	86
3.5. Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване	87
3.6. Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства	87
3.7. Разделно събиране на излезли от употреба гуми	88
3.8. Разделно събиране на отработени масла	88
3.9. Биоразградими отпадъци	89
3.10. Строителни отпадъци	90
3.11. Опасни отпадъци	91
3.12. Утайки от ПСОВ	92
3.13. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с	92

отпадъци	
4. Почви и нарушени терени	94
5. Защитени територии и биоразнообразие	100
5.1. Защитени територии	101
5.1.1. Защитена местност „Голямо и малко було“	101
5.1.2. Защитена местност „Трижилкова метличина“	102
5.2. Защитени зони	105
5.2.1. Защитена зона „Таушан тепе“	105
5.2.2. Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на природните местообитания	107
5.2.3. Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на дивите птици	111
5.3. Зелена система и горски територии	114
6. Туризм	119
7. Шум	121
7.1. Въздействие на шума върху човека	121
7.2. Източници на шум	122
V. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ	124
1. Демографски фактори	125
1.1. Население на общината	125
1.2. Раждаемост, смъртност и миграция на населението	126
2. Икономически фактори	128
2.1. Промисленост	129
2.2. Селско стопанство	132
2.3. Техническа инфраструктура	136
2.3.1. Енергийни мрежи	136
2.3.2. Енергийна ефективност и ВЕИ	137
2.3.3. Газопреносна мрежа	137
2.3.4. Транспортна инфраструктура	138
2.3.5. Железопътна инфраструктура	140
2.3.6. Авиотранспорт	140
3. Финансови фактори	141
3.1. Икономически инструменти	141
3.2. Общински бюджет	142
VI. АНАЛИЗ НА УПРАВЛЕНСКИТЕ ФАКТОРИ	145
1. Сътрудничество с други институции и организации	149
1.1. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда	149
1.2. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини	150
1.3. Услуги предоставяне от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда	150
1.4. Информирание на обществеността	151
VII. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/	152
VIII. ВИЗИЯ НА ОБЩИНА ВЕТРИНО	160
IX. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	163
X. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	166
XI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	179
XII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА	181

ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА	
ХІІІ.СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА И Т.Н., ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА	185
Приложение №1 – РАЗДЕЛ „ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ“	187

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

стр.

Таблица №1 Територии в Област Варна	30
Таблица №2 Площ на землищата в Община Ветрино	30
Таблица №3 Разстояние в км до административния център с. Ветрино	31
Таблица №4 Измерени показатели от АИС „Изворите“, гр.Девня през 2019 г.	45
Таблица №5 Показатели на ФПЧ10 в АИС „Изворите“ през 2020 г.	46
Таблица №6 Средночасови нива на Озон	47
Таблица №7 Оценка на екологичното състояние на р. Провадийска	56
Таблица №8 Оценка на екологичното състояние на р. Златина	58
Таблица №9 Оценка на екологичното състояние на р. Караман	61
Таблица №10 Оценка на екологичното състояние на р.Девненска	62
Таблица №11 Оценка на екологичното състояние на р.Язтепенска	63
Таблица №12 Язовири в общината	64
Таблица №13 Информация за подземните водни тела в обхвата на община Ветрино	68
Таблица №14 Подземни водни тела, попадащи изцяло или частично на територията на община Ветрино, определени като зони за защита за питейни нужди	69
Таблица №15 Водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и учредени санитарно- охранителни зони в община Ветрино	72
Таблица №16 Стратегически цели на НПУО	79
Таблица №17 Количества на битовите отпадъци	80
Таблица №18 Разпределение на съдовете по населени места	81
Таблица №19 Морфологичен състав на отпадъците в общината	83
Таблица №20 Брой на съдовете за разделно събиране на биоразградими отпадъци	89
Таблица №21 Кодове отпадъци по разрешително на „Друм Груп“ ЕООД	90
Таблица №22 Регистър на озеленените площи	115
Таблица №23 Поземлен ресурс по видове територии в община Ветрино	117
Таблица №24 Население в община Ветрино 2015 – 2019 г.	125
Таблица №25 Трудоспособност на населението	126
Таблица №26 Брой живородени деца	126
Таблица №27 Смъртност в община Ветрино	127
Таблица №28 Механично движение на населението в общината	128
Таблица №29 Предприятия (без финансовите) в община Ветрино по икономически дейности и приходи от обичайна дейност	129
Таблица №30 Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Ветрино по икономически дейности през периода 2014 - 2018 година	130
Таблица №31 Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Ветрино за периода 2014 – 2018 година	131
Таблица №32 Разпределение на обработваемата земя по видове култури 2015-2019 г., в това число трайни насаждения, лозя и зеленчукопроизводство	132
Таблица №33 По-големи арендатори в община Ветрино	132

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Таблица №34 Регистрирани животновъдни обекти на територията. Брой отглеждани животни по видове, в т.ч. пчелни семейства	134
Таблица №35 Регистрирани пчелни семейства в община Ветрино	135
Таблица №36 Предприятия обработващи земеделска продукция	135
Таблица №37 Общински пътища на територията на община Ветрино	139

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

	стр.
Фигура №1 Цели за устойчиво развитие	11
Фигура №2 Местоположение на Община Ветрино в Област Варна	29
Фигура №3 Климатично райониране на България	32
Фигура №4 Средна годишна температура през 1961 -1990 г. (А); Песимистичен климатичен сценарий за средна годишна температура за 2080 (Б)	38
Фигура №5 Средна годишна сума на валежите за периода 1961 – 1990 г. (А); Очаквана сума към 2080 г., съгласно песимистичния сценарий	39
Фигура №6 Карта на Община Ветрино	40
Фигура №7 Карта на разпределение на полезните изкопаеми в България	41
Фигура №8 Карта на Басейновите Дирекции в Р България	53
Фигура №9 Повърхностни водни тела	55
Фигура №10 Карта на Златина във водосборния басейн на Провадийска река	58
Фигура №11 Как функционира кръговата икономика	77
Фигура №12 Почвена карта на община Ветрино	95
Фигура №13 Карта на защитените местности в община Ветрино	102
Фигура №14 Защитени зони в община Ветрино	113

СПИСЪК НА ДИАГРАМИТЕ

	стр.
Диаграма №1 Площ на земята в Община Ветрино	31
Диаграма №2 Температура на въздуха в община Ветрино	34
Диаграма №3 Относителна влажност, климатична станция Суворово	34
Диаграма №4 Средни месечни суми на валежа, КС Суворово	35
Диаграма №5 Средна месечна обща облачност	35
Диаграма №6 Месечна продължителност на слънчевото греене	36
Диаграма №7 Средна месечна скорост на вятъра	36
Диаграма №8 Роза на вятъра, КС Суворово	37
Диаграма №9 Концентрации на серен диоксид – АИС „Изворите“	48
Диаграма №10 Концентрации на азотен диоксид – АИС „Изворите“	49
Диаграма №11 Разпределение на горските територии по видове собственост	117
Диаграма №12 Население на община Ветрино за периода 2015–2019 г.	125
Диаграма №13 Живородени и смъртност в общината 2018 г. – 2020 г.	127
Диаграма №14 Механично движение на население в общината	128

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
SWOT анализ	Анализ силни и слаби страни, възможности и заплахи
БДДР	Басейнова Дирекция „Дунавски район“
БДЧР	Басейнова Дирекция „Черноморски район“
БО	Битови отпадъци
В и К	Водоснабдяване и канализация
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НПО	Неправителствена организация
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООН	Организация на обединените нации
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ООООп	Организация за оползотворяване на отпадъците от опаковки
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ПДК	Предельно допустима концентрация
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

ПУРБ	План за управление на речните басейни
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
ТБО	Такса битови отпадъци
ФПЧ	Фини прахови частици

I. Въведение

Все по-задълбоченото познаване на характеристиките и предизвикателствата за устойчивост и опазване на околната среда и нейната взаимозависимост от икономическите и социалните системи в един глобализиран свят, утвърждават разбирането, че интегрираните и адаптивни подходи за управление са възможните решения и основа за намиране на необходимите конкретни действия за опазване на природния капитал, укрепващ икономическия просперитет и благосъстоянието на човека. Съхранените и устойчиви екосистеми и техните услуги са неотменимо условие за постигане и стимулиране на ресурсно-ефективна, кръгова и нисковъглеродна икономика, социално развитие и опазване на човешкото здраве.

Това са водещи принципи в политиката за околната среда и те обуславят нейната насоченост към обръщане и преодоляване на зависимостите между увреждането на околната среда и развитието на социално-икономическите системи. Усилията са фокусирани и върху създаването (чрез политики, стимули, интегрирани действия) на социално-икономически възможности за прилагане и внедряване на кръгови и ресурсно-ефективни технологични практики, решения и иновации – съществен фактор за смекчаване на въздействието върху екосистемите и подобряване на благосъстоянието. Активирането на съвременните подходи за ранни предупреждения за състоянието на околната среда, и потенциални бедствия и заплахи, е залегнало в прилагането на превантивните действия от страна на правителството, водещи до повишена адаптираност на средата (природна, социална, икономическа) към климатичните промени и възстановяване на устойчивостта в екосистемите и обществото.

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на Община Ветрино.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот на населението.

Друг значим аспект за формиране на общинската екологична политика е оценката на очакваните климатични промени и влиянието им върху територията на Община Ветрино. Те са свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични условия, както и защитата на населението от природни бедствия и катастрофални събития.

1.1. Основание за разработване на програмата

Настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2027 г. е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на общината. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на Община Ветрино и Плана за интегрирано развитие на общината за периода 2021-2027 г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление, съгласно чл. 2, ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). От ЗМСМА произтичат правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда. В чл. 17, ал. 1, т. 8 от ЗМСМА е посочено, че местното самоуправление се изразява с правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, в т.ч. **в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.**

Програмата за опазване на околната среда на Община Ветрино за периода 2021 – 2027 г. (ПООС) е изложение на основните цели и задачи на общината в областта на опазване на околната среда. Настоящият стратегически документ е инструмент за подобряване състоянието на околната среда. Програмата отчита влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за устойчиво развитие на общността като цяло.

ПООС е разработена на основание чл. 79, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Програмата обхваща период на изпълнение шест години от 2021 г. до 2027 г.

1.2. Принципи за опазване на околната среда

При разработването на настоящата Програма е залегнат принципа за опазването на околната среда за сегашните и бъдещите поколения и защитата на здравето на хората. От съществено значение е съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на страната. Съгласно ЗООС, както Националната стратегия за околна среда, така и общинските програми за опазване на околната среда са средство за постигане на целите на Закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС, а именно:

1. устойчиво развитие;
2. предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. информираност на гражданите за състоянието на околната среда;

6. замърсителят плаща за причинените вреди;
7. съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие задоволява потребностите на настоящето, без да нарушава възможностите на бъдещите поколения да задоволяват собствените си потребности. Програмата на ООН до 2030 г., приета от световните лидери през 2015 г., представлява новата глобална рамка за устойчиво развитие и определя **17 цели за устойчиво развитие**, както следва:

1. Изкореняване на бедността във всичките ѝ форми и навсякъде.
2. Преодоляване на глада, постигане на продоволствена сигурност и по-добро хранене, стимулиране на устойчиво селско стопанство.
3. Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст.
4. Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички.
5. Постигане на равнопоставеност на жените и мъжете и равни права за всички жени и момичета.
6. Осигуряване на наличие и устойчиво управление на вода и канализация за всички.
7. Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички.
8. Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички.
9. Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите.
10. Намаляване на неравенствата между и в рамките на държавите.
11. Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене.
12. Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство.
13. Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици.
14. Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и водните ресурси за устойчиво развитие.

15. Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие.
16. Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища.
17. Укрепване на средствата за изпълнение и възобновяване на глобалното партньорство за устойчиво развитие.

Фигура №1 Цели за устойчиво развитие

Устойчивото развитие се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие. Визията на общините за програмен период 2021-2027 г. е, че страната ни трябва да има реална национална програма за развитие и адекватен национален ресурс за реализацията ѝ. Един от най-ефективните подходи за планиране и финансиране на местни програми и проекти за устойчиво развитие е подходът **„Водено от общностите местно развитие“**. Това е подход, насочен към създаване на заетост чрез използване на местния потенциал. Чрез него се цели подобряване качеството на живот и неизоставане в развитието на местните общности в територии със специфични характеристики, например в селските райони.

В стратегически документи се отбелязва, че общините могат да играят ролята на звена за контакт при мерки за стимулиране на производство и потребление на енергия от възобновяеми източници. В проекта на Интегриран план в областта на енергетиката

и климата за периода 2021-2030 г. на Република България се предвиждат законодателни инициативи в тази посока, доколкото именно общинските власти имат задължения за издаване на част от разрешителните при изграждане на централи за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, както и при планиране на използването ѝ на територията на общината.

Опазване на природните ресурси

Природните ресурси са предпоставка за съществуване на хората и условие за наличието на продукти. Природните ресурси са всички обекти, вещества и явления, които се използват пряко или косвено и подпомагат създаването на материални блага, поддържат условията за съществуване на човечеството и повишават качеството на живот. Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им. Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват. Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики на национално, регионално и местно ниво. Околната среда стои над политическите, правните и изкуствено създадените граници. Основната цел е да се подобри качеството на околната среда, да се защитава здравето на човека, да се използват разумно и рационално природните ресурси и да се насърчават международните мерки за справяне с глобалните или регионалните екологични проблеми.

Субсидираност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно ниво. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме всички екологични разходи, доколкото това е възможно, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на “чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат “най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и “добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на екологосъобразни технологии, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който употребява природни ресурси следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес. Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда. На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

В тази връзка, ПООС на Община Ветрино съдържат раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- ✓ Преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- ✓ Подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- ✓ Развиване на екологосъобразно земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- ✓ Разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- ✓ Намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021-2027 г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на общината, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата, засягащо общината.

II. АНАЛИЗ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА ПО ОТНОШЕНИЕ ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

В процеса на хармонизация на националното законодателство с европейското екологично право, през последните години Министерство на околната среда и водите в сътрудничество с други министерства е разработило редица нормативни документи, хармонизиращи българското законодателство със съответните актове на законодателството на ЕС. Изготвените нормативни актове, съгласно ранга си са приети от Народното събрание на Министерски съвет на Р.България. Във всички нормативни актове, приети през последните години, специално внимание се обръща на определянето на компетенциите, правата и задълженията на администрацията на централно, регионално и местно ниво за прилагането и налагането на изискванията, произтичащи от постиженията на правото на ЕС.

Законодателството по опазване на околната среда в България може условно да се раздели на общо (хоризонтално) и секторно (вертикално) законодателство.

Към хоризонталното законодателство могат да се отнесат Законът за опазване на околната среда (ЗООС), който с подзаконовите нормативни актове, е основен гарант за постигане на екологичните цели за устойчиво развитие. Той ревизира системата от екологични стандарти и въвежда принципите „Замърсителя плаща“, „Правото на обществеността да бъде информирано“ и „Превенция на замърсяването“.

Вертикалното законодателство обхваща секторите: Води; Въздух; Природа; Почви; Климат; Отпадъци и Превантивна дейност.

Анализът на действащото законодателство и програмни документи има за цел да установи в каква степен законодателството се прилага на местно ниво, също така да се установи дали то е приложимо към дейността на Общинска администрация – Ветрино или има необходимост от промяна на местните нормативни документи. Анализът представлява приложимостта на законодателството към документите и изискванията на местно ниво, както необходимостта от промяна в тях, необходими действия за изпълнението им, необходимост от разработване на допълнителни нормативни документи, програми и стратегии на местно ниво.

В настоящият анализ са разгледани нормативните документи, които имат отношение към Програмата, налични на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите - <https://www.moew.government.bg/> , както и местните нормативни документи, налични на <https://www.vetrino.bg/>.

1. Закони

❖ Закон за опазване на околната среда (Обн., ДВ, бр.91 от 25.09.2002 г., посл. изм. ДВ. бр.102 от 01.12.2020 г.) урежда обществените отношения, свързани с опазване на околната среда за сегашните и бъдещите поколения и защита здравето на хората, съхраняване на биологичното разнообразие, опазване и ползването на компонентите на околната среда, контрол и управление на факторите увреждащи околната среда и източниците на замърсяване; предотвратяване и ограничаване на замърсяването. Създаване и функциониране на Национална система за мониторинг на околната среда; стратегиите, програмите и планове за опазване на околната среда; събирането и достъпа до информация за околната среда; правата и задълженията на

държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазване на околната среда.

Съгласно чл.79 ал. 1 от ЗООС, **кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда** в съответствие с указания на Министъра на околната среда и водите. Съгласно ал. (2), програмите по ал. (1) обхващат период на изпълнение не по-малък от 3 години. (3) Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програми чрез участие на своите експерти и предоставяне на информация. При разработването, попълването и актуализирането на програмите се привличат и представителите на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации. (4) Програмите се приемат от общинските съвети, които контролират изпълнението им. (5) Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране. (6) Отчетите по ал. 5 се представят за информация в РИОСВ.

❖ **Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух (обн. ДВ., бр. 45 от 28.05.1996г., посл. изм. и доп., ДВ бр.18 от 2 март 2021 г.)** цели да защити здравето на хората и на тяхното потомство, животните и растенията, техните съобщества и местообитания, природните и културни ценности от вредни въздействия, както и да предотврати настъпването на опасности и щети за обществото при изменение качеството на атмосферния въздух в резултат от различни дейности. Със закона се урежда определянето на показатели и норми за качеството на атмосферния въздух; ограничаването на емисиите; правата и задълженията на държавните и общинските органи, на юридическите и физическите лица по контрола; управлението и поддържането на качеството на атмосферния въздух; изискванията за качеството на течните горива, в това число контролът за спазване на изискванията за качеството на течните горива при пускането им на пазара, и тяхното разпространение, транспортиране и използване; ограниченията в емисиите на серен диоксид при използването на течни горива, ограниченията за допустимо сярно съдържание на петролните деривати и начинът на тяхното изгаряне от плавателни средства, които се намират в пристанищата на Република България в българския участък на р. Дунав, вътрешните морски води, териториалното море и в изключителната икономическа зона.

❖ **Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., посл. изм. и доп., бр. 19 от 5.03.2021 г.)** регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване на ефективността на това използване. Със ЗУО е въведена йерархия за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяване на образуването на отпадъците, следвано от оползотворяването им и на последно място екологосъобразното им обезвреждане. Законът регламентира задълженията на лицата, извършващи дейности по третиране и транспониране на отпадъците, въвежда изискване и за представяне на

документи относно отчета и информацията за дейностите с отпадъци. Определени са контролните органи и обхвата на тяхната компетентност.

❖ **Закон за водите (обн. ДВ, бр. 67 от 27.07.1999 г. изм. и доп. ДВ. бр.103 от 13 Декември 2018 г.)** е рамковия закон, който урежда собствеността и управлението на водите на територията на Р.България, като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водостопанските системи и съоръжения. Целта на закона е да осигури интегрирано управление на водите в интерес на обществото и за опазване на здравето на населението, като създаде условия за: намаляване на замърсяването на водите; опазване на повърхностните и подземните води и водите на Черно море; прекратяване на замърсяването на морската среда с естествени или синтетични вещества; намаляване на заустванията, емисиите и изпускането на приоритетни вещества; предотвратяване или намаляване на вредните последици за човешкия живот и здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност, свързани с вредното въздействие на водите.

❖ **Закон за почвите (обн. ДВ, бр. 89 от 06.11.2007г., изм. ДВ, бр. 58 от 18 юли 2017 г.)** урежда обществените отношения, свързани с опазване на почвите и техните функции, както и тяхното устойчиво ползване и трайно възстановяване като компонент на околната среда. Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс и опазването им е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и на физически и юридически лица. Целите на закона са: предотвратяване увреждането на почвите и нарушаването на техните функции; трайно запазване на функциите на почвите; възстановяване на нарушените функции на почвите.

❖ **Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (обн. ДВ, бр. 43 от 29.04.2008г., посл. изм. ДВ бр.96 от 10.11.2020 г.)** урежда отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети при спазване на принципа „замърсителя плаща“ и на принципа на устойчивото развитие. Със закона се определят: екологичните щети и непосредствената заплаха за възникването на такива щети; правомощията на органите на изпълнителната власт и правата и задълженията на операторите; процедури за избор и осъществяване на превантивни и оздравителни мерки, в т.ч. консултации с обществеността; изискванията за сътрудничество и обмен на информация по отношение на екологичните щети с други държави и с Европейската комисия.

❖ **Закон за опазване на земеделските земи (Обн. ДВ, бр.35 от 24 април 2006г., изм. и доп. ДВ бр. 17 от 23 февруари 2018 г.)** урежда опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи, вкл. условията и редът за промяна на тяхното предназначение. Със закона се регламентира Предназначението на земеделските земи производство на растителна продукция и паша на добитък по начин, неувреждащ почвеното плодородие и здравето; Промяната на предназначението на земеделските земи, което се допуска само по изключение при доказана нужда и при условия и по ред, определени със закона и т.н.

❖ **Закон за защита на растенията (Обн. ДВ., бр.61 от 25.07.2014г., изм. и доп. ДВ, бр. 17 от 23 февруари 2018 г.)** урежда отношенията, свързани със: фитосанитарни мерки Международната конвенция по растителна защита, одобрена от Конференцията на Международната организация по земеделие и прехранване – ноември 1997 г.; опазването на растенията и растителните продукти от икономически важни вредители; наблюдението, диагностиката, прогнозата и сигнализацията в растителната защита; интегрираното производство на растения и растителни продукти и контрола върху интегрираното производство; и други.

❖ **Закон за биологичното разнообразие (Обн. ДВ. Бр.77 от 9.08.2002г., изм. и доп. ДВ бр. 76 от 19.09.2017 г.)** урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Република България. Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

❖ **Закон за лечебните растения (Обн. ДВ, бр, 29 от 07.04.2000 г, изм. и доп. ДВ бр.96 от 1 декември 2017 г.)** урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Разпоредбите на закона се прилагат за лечебните растения по списък съгласно приложението, независимо от собствеността им.

❖ **Закон за генетично модифицирани организми (Обн. ДВ, бр. 27 от 29.03.2005г., изм. и доп. ДВ бр. 58 от 18.07.2017г., в сила от 18.07.2017 г.)** урежда обществените отношения, свързани със: работата с генетично модифицирани организми (ГМО) в контролирани условия; освобождаване на ГМО в околната среда; пускането на пазара на ГМО или комбинация от тях като продукти или съставка на продукти; пренасянето на ГМО; вноса, износа и транзита на ГМО; контрола на горепосочените дейности.

❖ **Закон за защитени територии (Обн. ДВ. бр. 133 от 11.11.1998г., изм. и доп. ДВ бр.96 от 1 декември 2017 г.)** урежда категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Законът цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достояние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

❖ **Закон за рибарството и аквакултурите (Обн. ДВ, бр. 41 от 24.04.2001г. изм и доп. ДВ бр.55 от 3 юли 2018 г.)** урежда отношенията, свързани със собствеността, организацията, управлението, ползването и опазването на рибните ресурси във водите на Република България, търговията с риба и други водни организми. Законът има за цел да осигури: устойчиво развитие на рибните ресурси,

възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми; развитие на стопанския и любителския риболов и аквакултурите; прилагане на правилата за отговорен риболов; повишаване потреблението на риба и рибни продукти в страната.

❖ **Закон за защита от шума в околната среда (Обн. Дв. бр. 74 от 13.09.2005г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 2 Юли 2019 г.)** урежда: оценката, управлението и контрола на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както и от промишлените инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда, и от локални източници на шум; определянето на степента на шумовото натоварване в околната среда чрез измерване, оценка и картотекиране на шумовите нива в околната среда и разработването на стратегически карти за шум; акустичното планиране чрез разработването на планове за действие въз основа на резултатите от картотекирането с оглед предотвратяване и намаляване на шума в околната среда, най-вече в случаи, при които превишаването на стойностите на даден показател за шум може да предизвика вредно въздействие върху здравето на хората, или за запазване стойностите на показателите за шума в околната среда в районите, в които стойностите не са надвишени; достъпа и предоставянето на информация на обществеността за шума в околната среда и неговото въздействие;

2.Наредби

Сектор „Качество на атмосферен въздух“

➤ Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999год., в сила от 1.01.2000 г.);

➤ Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.42 от 29 Май 2007г.);

➤ Наредба за изменение и допълнение на Наредба №11 за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (ДВ, бр. 42 от 2007г., обн. ДВ бр. 25 от 24.03.2017г., в сила от 24.03.2017г.)

➤ Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.58 от 30 юли 2010г);

➤ Наредба за изменение и допълнение на № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ бр.58 от 30 юли 2010г, Обн. ДВ, бр. 48 от 16.06.2017г., в сила от 16.06.2017г.)

➤ Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (Обн. бр.42 от 29.05.2007г., в сила от 01.01.2008г.)

Сектор „Отпадъци“

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци (приета с ПМС №20 от 25.01.2017г.);
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС №351 от 27.12.2012г.);
- Наредба за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (приета с ПМС №277 от 5.11.2012г.);
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени отпадъци и опасни отпадъци (приета с ПМС №53 от 1999г.);
- Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки;
- Наредба №2 за класификация на отпадъците от 23.07.2017г.
- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (приета с ПМС №11 от 15.01.2013г.);
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води, чрез употребата им в земеделието (приета с ПМС № 201 от 4.08.2016г.);
- Наредба за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012г.);
- Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (приета с ПМС №221 от 14.09.2012г.)

Сектор „Води“

- Наредба за нормите на водопотребление (Приета с ПМС № 371 от 22.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 103 от 27.12.2016 г., в сила от 27.12.2016 г.)
- Наредба №1 от 10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (Обн. ДВ, бр. 102 от 23.12.2016г., в сила от 23.12.2016г.)
- Наредба №1 от 11.04.2011г. за мониторинг на водите (Обн. ДВ, бр. 20 от 15.03.2016г., в сила от 15.03.2016г.)
- Наредба №2 от 13.09.2007г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (Обн. ДВ, бр.97 от 9.12.2011);
- Наредба №3 от 16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.
- Наредба №4 от 20.10.2000г. за качеството на водите за рибовъдство и развъждане на черупкови организми;
- Наредба №4-Н от 14.09.2012г. за характеристиките на повърхностните води (Обн. Дв. бр. 79 от 23.09.2014г.)

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

- Наредба №5 от 30.05.2008г. за управление на водите за къпане (изм. и доп. бр. 5 от 18.01.2013г.)
- Наредба №6 от 9.11.2000г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (обн. ДВ, бр. 24 от 23.03.2004г.)
- Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (Обн. ДВ. бр. 98 от 1.12.2000 г.)
- Наредба №9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (изм. и доп. бр. 102 от 12.12.2014г.);
- Наредба №12 от 18.06.2002г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (Обн. ДВ. бр. 15 от 21.02.2012г.)
- Наредба №18 от 27.05.2009г. за качеството на водите за напояване на земеделски култури (Обн. ДВ, бр. 43 от 09.06.2009г. в сила от 09.06.2009г.)
- Наредба за реда и начина за оползотворяването на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.
- Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители (Приета с ПМС № 256 от 1.11.2010 г., изм. и доп., бр. 97 от 11.12.2015 г., в сила от 11.12.2015 г.);
- Наредба за ползването на повърхностните води (Приета с ПМС № 352 от 14.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г.);
- Наредба №37 от 10.11.2008г. за ползването на язовирите – държавна собственост, в рибостопанско отношение за извършването на стопански, любителски риболов и аквакултури в обектите – държавна собственост по чл. 3, ал. 1 от Закона за рибовъдството и аквакултурите (обн. ДВ, бр. 16 от 19.02.2013г.)

Сектор „Почви“

- Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- Наредба №4 от 12 януари 2009г. за мониторинг на почвите;
- Наредба за инвентаризация, проучвания на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мерки;
- Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени площи;

Сектор „Биологично разнообразие“

- Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения;

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

- Наредба № 3 от 31.10.2008 г. за маркирането и етиктирането на екземпляри от видовете съгласно регламент 338/97 за опазване на видовете от дива фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях;
- Наредба № 4 от 8 юли 2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата (Обн. ДВ. бр. 29 от 30 март 2018г.);
- Наредба № 5 от 1.08.2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове (Обн. ДВ, бр. 73 от 19.08.2003г.);
- Наредба № 5 от 19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвители пунктове и складовете за билки (обн., дв. бр. 85 от 28.09.2004 г.);
- Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;

Сектор „Шум“

- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн., ДВ, бр. 58 от 18.07.2006 г., изм. и доп. ДВ бр.26 от 29 март 2019 г.)
- Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито;

Сектор „Превантивна дейност“

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (приета с ПМС №59 от 07.03.2003г.).
- Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (обн. ДВ, бр. 57 от 02.07.2004 г., посл.изм.и доп.ДВ бр.70 от 07.08.2020 г.).
- Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни.

Сектор „Химични вещества и предотвратяване на големи аварии“

- Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и на ограничаване на последствията от тях (в сила от 19.01.2016 г., приета с ПМС № 2 от 11.01.2016 г., Обн. ДВ. бр.5 от 19 Януари 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.3 от 5 Януари 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.31 от 12 Април 2019 г., изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.).
- Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси (Приета с ПМС № 152 от 30.05.2011 г., обн., ДВ, бр. 43 от 7.06.2011 г., изм. и доп. ДВ бр.10 от 05.02.2021 г.).

Сектор „Екологична отговорност“

- Наредба № 1 от 29.10.2008 г. за вида на превантивните и оздравителните мерки в предвидените случаи от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети и за минималния размер на разходите за тяхното изпълнение (обн., ДВ, бр. 96 от 7.11.2008 г., в сила от 7.11.2008 г.).
- Наредба за публичния регистър на операторите, които извършват дейностите по приложение № 1 към чл.3, т. 1 от Закона за отговорността за предотвратяване и

отстраняване на екологични щети (Приета с ПМС№ 317 от 12.12.2008 г., посл. изм. и доп. ДВ бр.10 от 05.02.2021 г.).

➤ Наредба за условията и реда за определяне на отговорността на държавата и за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия, при приватизация (ДВ.бр.96 от 2011 г.).

3. Местна нормативна уредба

❖ Наредба за общественият ред на територията на Община Ветрино.

Наредбата е приета с Решение № 539 по Протокол № 44 от 28.12.2018 г. на Общински съвет – Ветрино. Актуализирана съгл. Решение № 377/02.03.2020 г. на Адм. Съд-Варна. С наредбата се уреждат обществените отношения, свързани с реда, условията и специалните изисквания за осигуряване на обществения ред, опазване на собствеността, чистотата и околната среда на територията на община Ветрино, с оглед осигуряване на условия за спокойствие, сигурност, труд, отдих и здравословна жизнена среда на гражданите и защита на техните права.

В наредбата са разработени Раздел V „Опазване и поддържане на чистотата на населените места на територията на общината“ и Раздел VI „Опазване на околната среда“, в които са регламентирани отговорностите, задълженията, забраните и контролът във връзка с опазване на околната среда и поддържане на чистотата в населените места. Наредбата съдържа и раздел VII Административно-наказателна отговорност.

❖ Наредба за управление на отпадъците и екологията на Община Ветрино.

Наредбата е Приета с Решение № 535 по Протокол № 41 от 28.03.2014 г., актуализирана с Решение № 194 по Протокол № 15 от 30.10.2020 г. на Общински съвет – Ветрино. С наредбата се определят екологосъобразното управление на отпадъците на територията на община Ветрино с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда. С наредбата се определят още реда и условията за изхвърлянето, събирането, включително и разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на следните видове отпадъци на територията на община Ветрино:

1. Битови отпадъци;
2. Биоразградими отпадъци;
3. Биоотпадъци;
4. Строителни отпадъци (СО) и излишни земни маси (ЗМ);
5. Опасни отпадъци от бита - излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба гуми (ИУГ), негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
6. Производствени отпадъци;
7. Масово разпространени отпадъци;
8. Отпадъци от черни и цветни метали.

❖ **Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Ветрино.**

Наредбата е приета с Решение № 181 по Протокол № 14 от 25.09.2020 г. на Общински съвет – Ветрино. С Наредбата се уреждат обществените отношения свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, развитието и опазването на зелената система на територията на община Ветрино. Зелената система на община Ветрино е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места на територията на общината, чрез поддържане на екологична, рекреативна, естетическа и защитно-мелиоративна функции. По реда на Наредбата се установяват и обезщетяват всички вреди причинени на озеленените площи от граждани, стопански и обществени организации, органи на местното самоуправление и държавни органи.

❖ **Наредба за обема на животновъдната дейност и местата за отглеждане на селскостопански животни и птици на територията на Община Ветрино.**

Наредбата е приета с Решение № 174 по Протокол № 13 от 28.08.2020 г. и изменена с Решение № 198 по Протокол № 16 от 30.11.2020 г. на Общински съвет – Ветрино. Наредбата урежда осъществяването на контрол върху санитарно-хигиенното състояние в населените места, като регламентира реда и условията за отглеждането за лични нужди и за промишлено отглеждане на селскостопански животни на територията на община Ветрино. Наредбата не се отнася за отглеждане на домашни любимци. Контролът се състои в: а/ Съгласуване местоположението и изграждането на лични стопанства; б/ Определяне на допустимия брой животни за отглеждане в населените места; в/ Спазване на изискванията за промишлено отглеждане на селскостопански животни; г/ Спазване на санитарно-хигиенните изисквания определени в държавните нормативни актове; д/ Осъществяване на превантивен контрол за незамърсяване на водите, въздуха, почвите и опазване на биоразнообразието; е/ Спазване на изискванията при изграждане и разполагане на личните стопанства и тези за промишлено отглеждане на селскостопански животни в/и извън регулацията на населените места, съгласно ЗУТ; ж/ Съблюдаване за недопускане на дискомфорт на жителите и гостите на територията на община Ветрино.

❖ **Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Ветрино.**

Наредбата е приета с Решение № 569 от 28.03.2003 г. в сила от 01.04.2003 г., посл. изм. и доп. с Решение № 104 по Протокол № 7 от 30.03.2020 г. на Общински съвет – Ветрино. С Наредбата се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на предоставяни на физически и юридически лица услуги, реда и срока на тяхното събиране на територията на община Ветрино. На територията на общината се събират следните местни такси:

1. за битови отпадъци;
2. за ползване на пазари, тържища, панаири, тротоари, площи и улични платна;

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

3. за ползване на детски ясли, детски градини, специализирани институции за предоставяне на социални услуги, лагери, общежития и други общински социални услуги;

4. за технически услуги;

5. за административни услуги;

6. за притежаване на куче;

7. други местни такси, определени със закон.

❖ **Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях от Община Ветрино /по чл.225а, ал.3 от ЗУТ/.**

С наредбата се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях, издадени на основание чл.225а от ЗУТ в Община Ветрино. По реда на наредбата принудително се изпълняват и разпореждания за поправяне или възстановяване на незаконно премахнати строежи, части от тях или отделни видове строителни работи.

При разработването на Програмата за опазване на околната среда на Община Ветрино за периода 2021 – 2027 г. са взети под внимание следните **стратегически и програмни документи**, действащи на европейско, национално, регионално и местно ниво:

4.Стратегически и планови документи, приети на национално ниво:

➤ Национална стратегия за околна среда 2009 – 2018 г., одобрена с Решение №353 от 15 май 2009 г. на Министерски съвет.

➤ Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., одобрена с Решение № 621 от 25.10.2019 г. на Министерски съвет.

➤ Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018 – 2024 г., приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019 г.

➤ Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г., приета с Решение №696 от 24.08.2012 г. на Министерски съвет.

➤ Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г., приет с Решение №439 от 01.06.2012 г. на Министерски съвет.

➤ План за управление на речните басейни в Черноморски район за басейново управление за периода 2016 – 2021 г. и национална програма за изпълнението му, приет с Решение №1107 от 29 декември 2016 г. на Министерски съвет.

➤ Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Дунавски район за басейново управление 2016-2021 г. е приет с Решение № 1104/29.12.2016 г. на Министерски съвет.

➤ Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г., приет с Решение №831 от 22 декември 2014 г. на Министерски съвет. и Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011 – 2020 г.

5.Планове и програми, действащи на регионално ниво:

- Регионален план за развитие на Североизточен район (2014 – 2020 г.), приет с Решение №460 от 01.08.2013 г на Министерски съвет.
- Областна стратегия за развитие на област Варна за периода 2014 – 2020 г.
- Програма за енергийна ефективност на област Варна за периода 2020 – 2030 г.

6.Планове и програми, приети от Общински съвет – Ветрино:

- План за интегрирано развитие на Община Ветрино за периода 2021-2027 г.
- Дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Ветрино 2021 - 2030 г.
- Краткосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива 2020-2023 г.
- Общинска програма по енергийна ефективност 2021 - 2025 г.
- Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино за периода 2014 – 2020 г.
- Програма за управление на отпадъците на Община Ветрино за периода 2014 – 2020 г.

ИЗВОДИ:

✓ Съгласно направената оценка на националното и местното законодателство и степента на приложимост на същите към структурата, дейностите и капацитета на Общинска администрация – Ветрино основните изводи са, че Община Ветрино успява до някаква степен да удовлетвори по-голямата част от нормативните изисквания. Нормативните документи в областта на опазване на околната среда са в голям обем и някои от изискванията изискват време и ресурси за осъществяването им.

III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Географски характеристики, местоположение и граници на Община Ветрино

Община Ветрино се намира в Североизточна България и е една от съставните общини на област Варна. С площта си от 292,333 кв.км заема седмо място сред 12-те общини на областта, което съставлява 7,64 % от територията на областта. Границите ѝ са следните:

- ↗ на североизток – община Вълчи дол;
- ↗ на изток – община Суворово;
- ↗ на югоизток – община Девня;
- ↘ на юг – община Провадия;
- ↘ на югозапад – община Каспичан от област Шумен;
- ↘ на запад – община Нови пазар от област Шумен.

Фигура №2 Местоположение на Община Ветрино в Област Варна

Община Ветрино е с благоприятно географско разположение, тъй като през територията ѝ преминава автомагистрала „Хемус“, която е част от общоевропейския транспортен коридор №7, формиран от р. Дунав като вътрешноконтинентална връзка между Западна, Централна и Източна Европа и Азия, като през Черно море се осъществява директна връзка с вътрешно каналната мрежа на Русия и страните от Каспийския басейн. Коридор № 7 обхваща почти цялата северна граница на България, като посредством изградените пристанищни комплекси дава възможност за интензивно

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

включване на общината в международен превоз на товари и дава вътрешно регионален тласък. Магистрала “Хемус” е и основна връзка между София и Варна, поради което има важно социално-икономическо значение за развитието на общината. За връзката на общината с другите региони важно значение има първокласния път Варна – Шумен, както и второкласния път Айтос – Тервел.

В таблица №1 са представени данни за територията на общините в Област Варна в кв.км, броя на населените места за всяка община и разпределението им на градове и села.

Таблица №1 Територии в Област Варна

Район, област, община	Територия кв. км	Градове (брой)	Села (брой)
България	111 001,9	257	4997
<i>Североизточен район</i>	14 487	30	689
Област Варна	3821,0	10	149
Аврен	356,4	-	17
Аксаково	461,3	2	21
Белослав	59,9	1	3
Бяла	162,1	1	5
Варна	237,7	1	5
Ветрино	292,3	-	10
Вълчи дол	471,6	1	21
Девня	119,7	1	2
Долни чифлик	485,8	1	16
Дългопол	440,6	1	16
Провадия	517,9	1	24
Суворово	215,7	1	8

Източник: НСИ

Територията на Община Ветрино е формирана от 10 населени места: с.Ветрино, с.Белоградец, с.Доброплодно, с.Неофит Рилски, с.Невша, с.Млада гвардия, с.Ягнило, с.Момчилово, с.Габърница и с.Средно село.

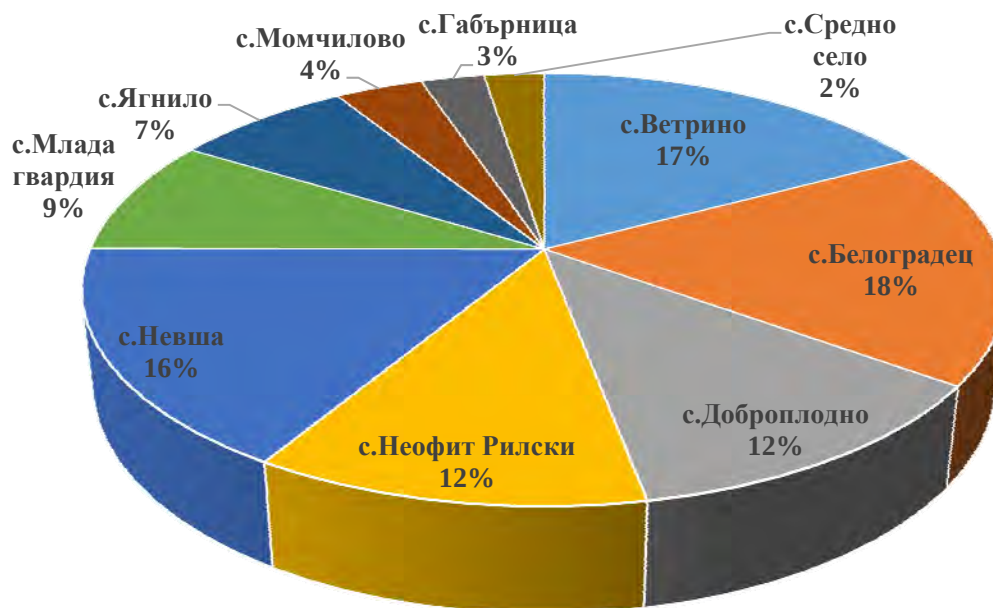
Таблица №2 Площ на землищата в Община Ветрино

№	Населено място	Площ на землището (км ²)
1	с. Ветрино	50,248
2	с. Белоградец	51,950
3	с. Доброплодно	35,307
4	с. Неофит Рилски	33,935
5	с. Невша	47,975
6	с. Млада гвардия	25,334
7	с. Ягнило	21,772
8	с. Момчилово	10,715
9	с. Габърница	7,756
10	с. Средно село	7,341
Общо:		292,333

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

На диаграма №1 е представена информация за площта на землищата и тяхното процентно разпределение.

Диаграма №1 Площ на землищата в Община Ветрино

Общинският център – село Ветрино отстои на разстояние 466 км от столицата на Република България – гр. София и на 48 км от морската столица – гр. Варна. По-големите населени места са селата Белоградец, Неофит Рилски и Доброплодно. Село Невша заема главна роля по отношение на запазеното културно-историческо наследство. В с. Ягнило има потенциал за развитие на туризъм.

Разстоянието в километри от административния център – с. Ветрино до отделните населени места в общината е представено в Таблица № 3.

Таблица №3 Разстояние в км до административния център с. Ветрино

Населено място	Разстояние в км до с. Ветрино
с. Белоградец	11,5
с. Габърница	12,0
с. Доброплодно	13,0
с. Млада гвардия	10,9
с. Момчилово	5,6
с. Невша	14,4
с. Неофит Рилски	10,7
с. Средно село	1,9
с. Ягнило	14,7

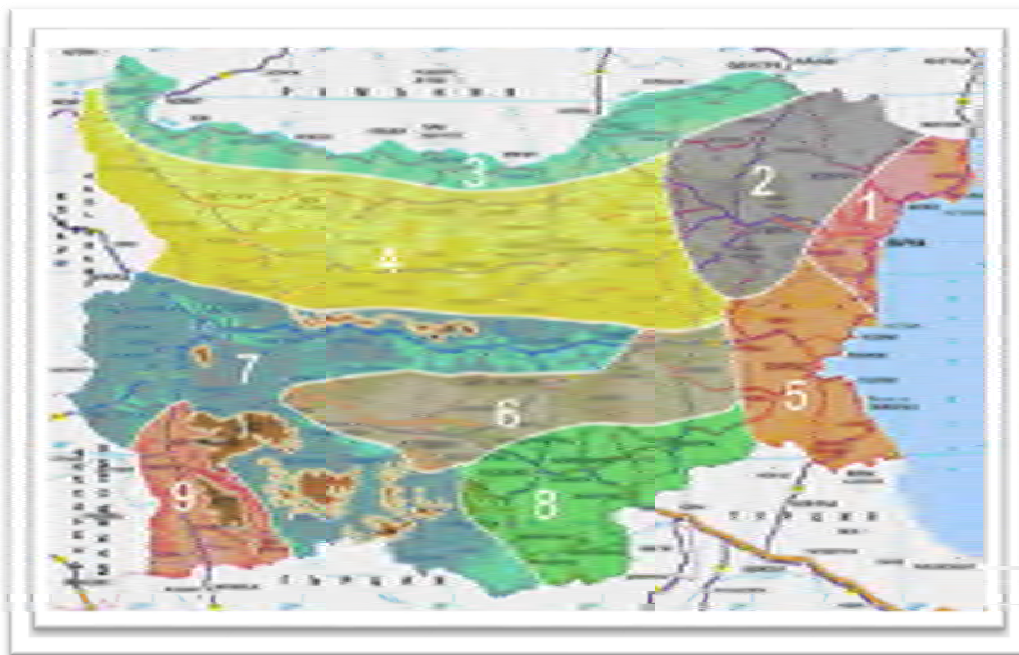
2. Климат и климатични изменения

2.1. Климат

Община Ветрино попада в Европейско-континенталната климатична област, подобласт Умереноконтинентална на Източен климатичен район на Дунавската хълмиста равнина с преобладаващо влияние на Черно море. Тази климатична подобласт е предимно под влиянието на континентални въздушни маси на умерените ширини и такива формирани над Балканския полуостров. От северозапад и запад нахлуват трансформирани океански въздушни маси. Наблюдава се и нахлуване на тропичен въздух, както и на арктичен през студеното полугодие. Тази климатична област има най-добре изразени континентални черти на климата, като континенталността намалява от север на юг.

Зимата в общината е сравнително мека, лятото е прохладно. Характерни за зимните месеци са снегонавяванията. Община Ветрино се намира в Климатична зона 2 на границата с Климатична зона 1, съгласно климатичното райониране на Република България по Наредба № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите и Наредба № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите.

Фигура №3 Климатично райониране на България

Климатична зона 2 се характеризира със следните климатични особености:

- Продължителност на отоплителния сезон е 190 дни; от 21.10 до 25 април.
- Отоплителни денградуси (DD–2800) при средна температура в сградата 19°C.
- Изчислителна външна температура: -15 °C.
- Средна надморска височина: 230 m.

Годишната сумарна слънчева радиация е 133-140 ккал/см². Сумарната слънчева радиация през юли 19 - 19,5 ккал/см², а през декември – 3-3,5 ккал/см². Температурният

режим се отличава с горещо лято и студена зима. Средната годишна температура за високите места е 8-10 градуса по Целзий, а за по-ниските - 11-12 градуса. Средно месечната температура за най-студения месец - януари е -1,1 градуса, а за най-топлия – юли +22 градуса.

Зимата е сравнително мека със средна януарска температура 0-1 °C. Зимните студове тук не са така големи както в Северния и Средния климатични райони, но все пак зимата тук се характеризира със силни североизточни ветрове, особено в северната част на района, които духа при студени североизточни нахлувания и водят до формирането на относително ниски средни абсолютни минимални температури 13 – 14 °C под нулата. Силните ветрове при такива обстановки достигат и надвишават 20 м/с. Меката зима проличава и в разпределението на твърдите валежи. През януари само в около 40-45 % от валежите са от сняг, за разлика от Северния район, където този процент е 70-75 %. Снежната покривка е относително по-неустойчива поради сравнително по-височките зимни температури. Тя се образува средно в средата на декември и изчезва около средата на март. Общият брой на дни със снежна покривка е около 30.

Пролетта в района е относителна хладна, което се дължи на близостта на Черно море. Последните пролетни мразове в общината се наблюдават около 1 седмица по-късно, отколкото в Северния район на Дунавската хълмиста равнина. Средните априлски температури са 9-10 °C. За разлика от пролетта есента е значително по-топла със средни температури през централния есенен месец октомври около 10-11 °C.

Въпреки малката надморска височина лятото не е така горещо, както в другата част на Дунавската хълмиста равнина. Средната юлска температура е около 20-23 °C, като максималните температури в някои части на климатичния район достигат до около 37 °C. Средната денонощна температура остава над 25 °C през средно около 5-8 дни.

Режимът на валежите в този район също съществено се отличава от този в другите части на Дунавската равнина. Годишната сума е около 500-550 мм, което очертава района като един от сухите за страната. Характерните за района са честите продължителни засушавания през лятото и есента. През тези сезони има средно по 2-3 безвалежни периода с продължителност 16-18 дни. В отделни години засушаванията траят и по повече от 25-30 дни. Годишният ход на валежите има континентален характер, обаче разликата между летния максимум и зимният минимум не е голяма и достига до 10-12 % от годишната сума. В южните райони тази разлика е още по-малка за сметка на увеличаването на зимните валежи. На места се проявява тенденция за изместване на минимума от зимата към август или септември.

Най-общо районът може да се раздели на две части:

☞ Северна – характеризираща се с по-студена зима, с по-малка годишна сума на валежа и по-голяма разлика между летните и зимни валежи, и

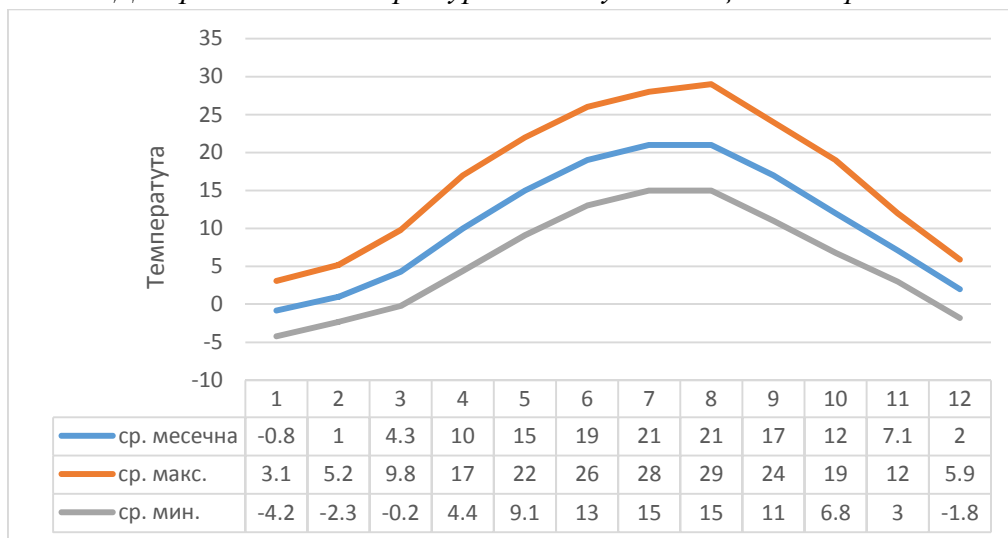
☞ Южна – където зимата е по-мека, валежите са по-равномерно разпределени, но по-често се наблюдава отместване на минимума от зимата към края на лятото или началото на есента.

По-подробно и конкретно климатичните условия описани по информация за климатична станция Суворово, която е представителна за климатичните условия в общината, по данни от климатичните справочници на България (1931-1970 г.).

Средните месечни температури и следният месечен валеж са дадени и за новия официален климатичен период 1961 – 1990 г.

По отношение на средните месечни температури за двата разглеждани периода се наблюдават известно устойчиво затопляне от ноември до май с от 0,2 °С през май до 0,8 °С през декември. През новия разглеждан период средната месечна температура през най-студения зимен месец – януари е 0,2 °С, а през най-топлия – юли тя е 20,7 °С. Есента е по-топла от пролетта с 1,5 °С, докато лятото е по-прохладно от предходния период с 2-3 °С за месеците юли и август. По-долу на диаграмата е показана средна месечна, средна максимална и средна минимална температури на въздуха.

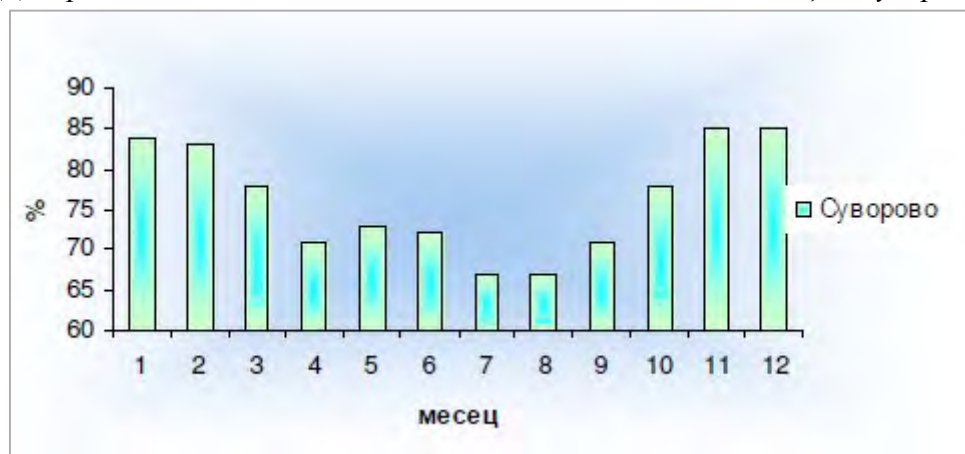
Диаграма №2 Температура на въздуха в община Ветрино

В района на общината средните минимални температури през януари са около 4,2 °С под нулата, а средните максимални температури за централния летен месец юли са около 28,3 °С. През лятото в общината температурите могат да надхвърлят 28,3 °С.

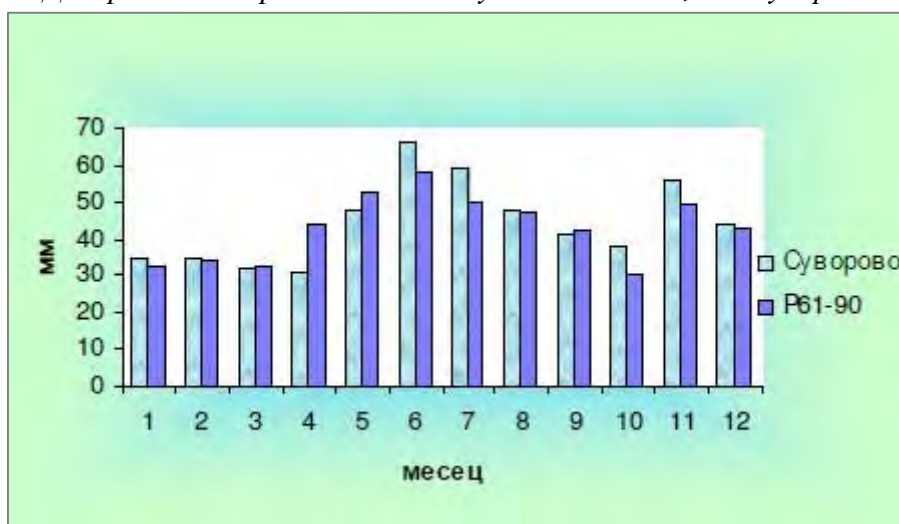
От ноември до февруари включително относителната влажност на въздуха се задържа над 80 % в интервала 83-85 %. С повишаването на температурите относителната влажност намалява, като минимумът ѝ е през юли и август 67 %. По-долу на диаграмата е показана средна месечна относителна влажност.

Диаграма №3 Относителна влажност, климатична станция Суворово

Валежи – През периода 1961-1990 г. се забелязва устойчиво намаляване на валежите в сравнение с предходния период. Средната годишна сума на валежа за периода 1931 – 1985 г. е 566 мм., а за периода 1961 – 1990 г. е 519 мм. Максимумът на валежите през юни е 58 мм, а през периода януари – февруари – 33-34 мм. Близостта до северното проявление на средиземноморския климат се изразява в известно нарастване на валежната сума през ноември, когато тя е 49мм. По-долу на диаграмата са показани средни месечни суми на валежа.

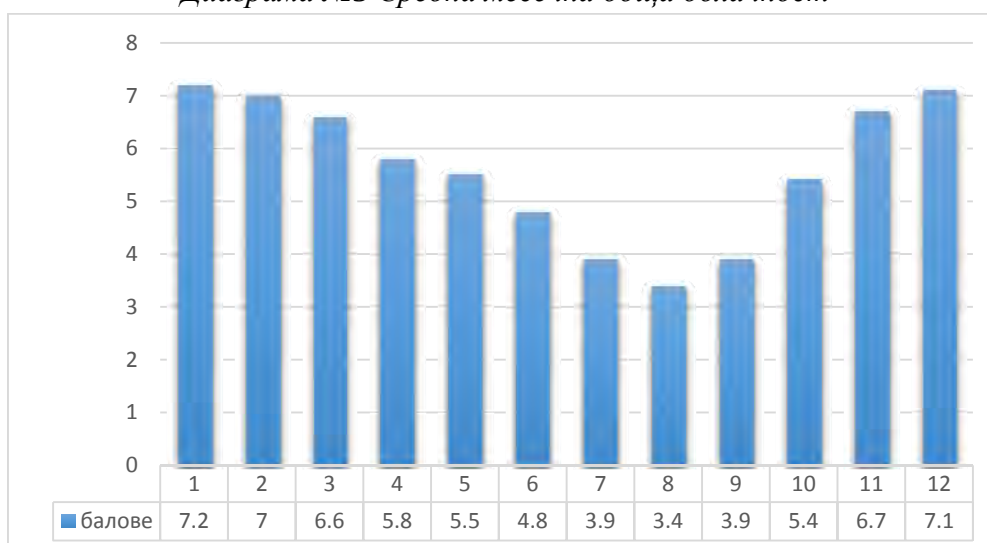
Диаграма №4 Средни месечни суми на валежа, КС Суворово

За оценка на облачността са използвани данни от Климатичен справочник за България том 2, получени за периода 1931 – 1970 г., като са отчетени и анализи за периода 1901 -1930 г.

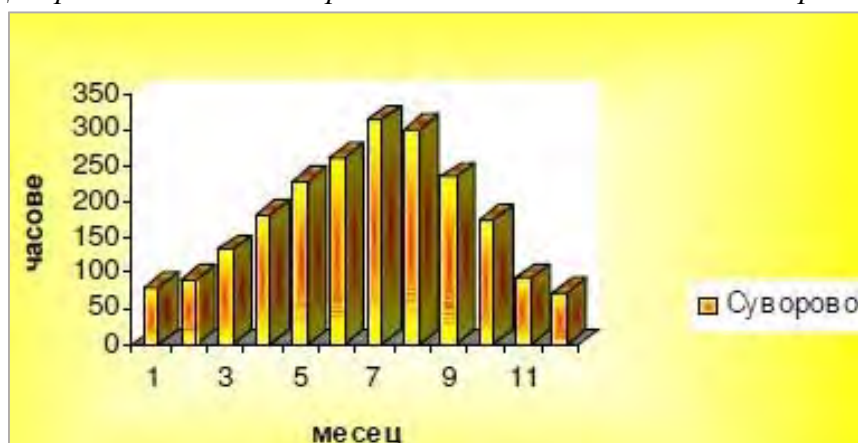
Средната годишна облачност в района е 5,6 бала. От ноември до март покритостта на небето се задържа около 70 %. Само в периода от юли до септември включително тя пада под 4 бала. През юли и август средната облачност е около 3 бала. Есента се характеризира с по-малка покривност на небето с облаци средната месечна облачност през октомври е 5,5 бала спрямо 6,3 бала през симетричния му пролетен месец април. По-долу на диаграмата е показана средна месечна обща облачност.

Диаграма №5 Средна месечна обща облачност

Слънчевото греене е по данни от Климатичен справочник за България том 1, по данни за периода 1954-1970 г. Средната месечна продължителност на слънчевото греене през лятото варира от 260 до 315 часа. От ноември до януари включително средно има по-малко от 100 часа слънчево греене на месец. Минимумът на тази характеристика е през декември – 72 часа. Средно през годината в 2172 часа е регистрирано слънчево греене. Средния брой дни без слънце през годината е около 90. Най-много такива дни има през декември и януари, когато 50 % от дните на месеца са без слънчево греене. По-долу на диаграмата е показана средна месечна продължителност на слънчевото греене.

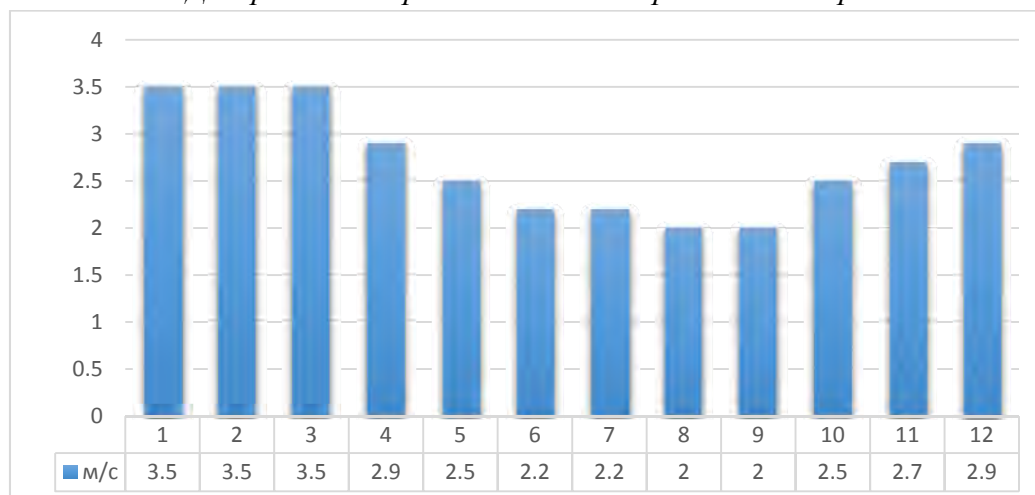
Диаграма №6 Месечна продължителност на слънчевото греене

За оценка на режима на вятъра са използвани данните от Климатичен справочник за България, получени за периода 1931 – 1970 г., като са отчетени и анализи за периода 1901 – 1930 г. Вятърът е един от основните метеорологични фактори, влияещи върху степента на замърсяване на атмосферния въздух. За оценка на режима на вятъра са използвани данни за станция Суворово. Все пак трябва да се направи уговорката, че вятърът е характеристика, която се мени съществено от особеностите на местоположението, но това се развива на фона на ветровия режим, описан по-долу. Най-общо може да се каже, че най-ветровит е зимния сезон и началото на пролетта, когато от януари до март включително средните месечни скорости на вятъра са 3,5 м/с.

По-долу на диаграмата е показана средна месечна скорост на вятъра.

Диаграма №7 Средна месечна скорост на вятъра

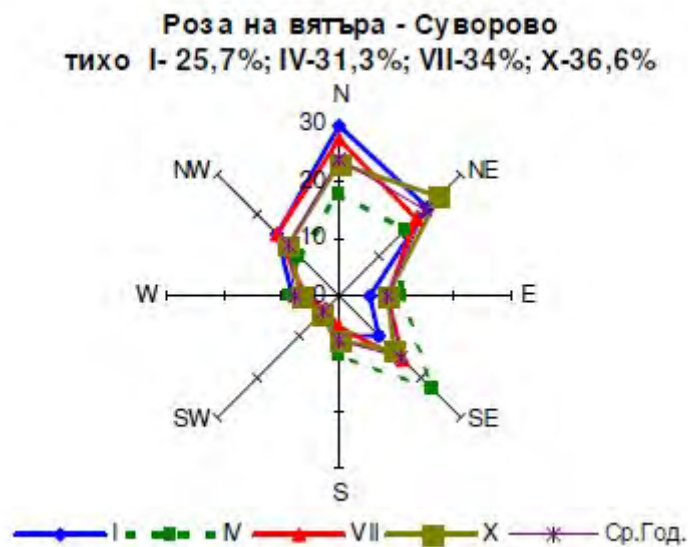

Най-слаб е вятъра през лятото и началото на есента, когато средните месечни скорости са около 2 м/с. Средно през годината има 33,6 % случаи с безветрие, като през зимата техният брой е съществено по-малък от този през лятото и е съответно 29 % и 36 %. През януари в 29,8 % от случаите вятърът е северен, а общо случаите с вятър от сектора N-NE е 52 %. Ветрове с югозападна компонента се наблюдават в около 3-4 % от случаите с вятър.

По-долу на графиката са показани средна годишна и средни за централните за сезоните месеци рози на вятъра.

Диаграма №8 Роза на вятъра, КС Суворово

Абсолютната максимална скорост на вятъра в периода 2006 – 2010 г. е 36 м/с, като абсолютния максимум за последните 40 г. е 40 м/с. Възможната веднъж на 50 г. скорост на вятъра е 42 м/с.

За оценка на режима на мъглите са използвани данните от Климатичен справочник за България, получени за периода 1931 – 1970 г., като са отчетени и анализи за периода 1901-1930 г. Мъглите са друга важна характеристика на локалния климат. Общо през годината има средно около 12,3 дни с мъгла. Най-много са те през студеното полугодие октомври-март 8,7 дена, докато през топлата част на годината броят им е 3,7 дена.

2.2.Климатични изменения в България

България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения.

Най-често срещаните хидрометеорологични природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша.

Анализите на многогодишните климатични данни показват следните факти:

➤ Повишението на средногодишните температури на въздуха през 20-ти век е най-голямо спрямо предишните векове за последните 1000 години;

➤ Средната глобална приземна температура на въздуха се е увеличила от 0.74 °C през периода 1906-2005 година;

➤ Над 10 от последните 15 години са измежду най-топлите от началото на регулярните инструментални метеорологични наблюдения, започнали около 1850 година;

➤ Максималната продължителност на периода, през който земята е замръзвала е намаляла с около 7% през втората половина на 20 век;

➤ Годишната температура на въздуха, осреднена за Европа се е повишила с 0.8 - 1.0 °C, а изминалите последни две десетилетия са били най-топлите на континента за периода на инструментални измервания;

В България по отношение на промените на климата се наблюдава следното:

☞ Налице е тенденция към затопляне – последното десетилетие е по-топло от предходното, което от своя страна е по-топло от десет годишният период преди него.

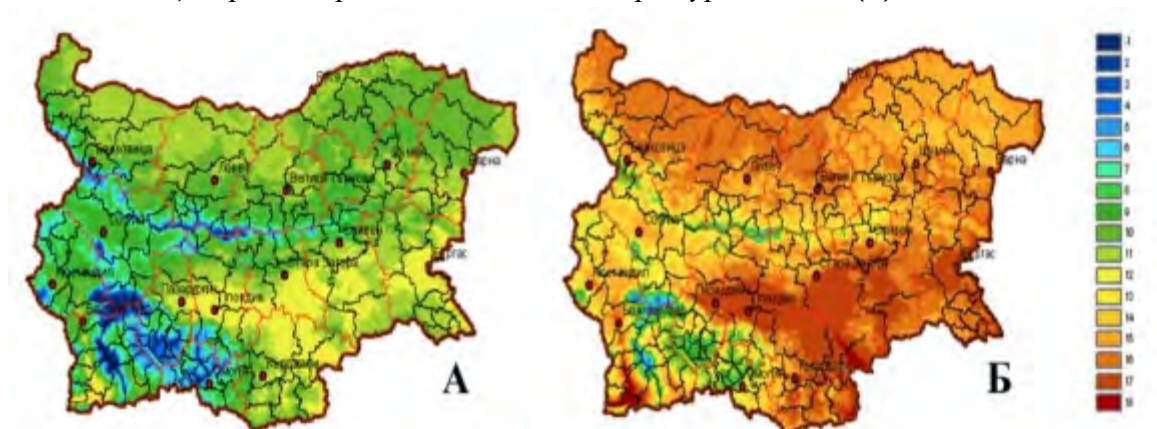
☞ Увеличават се случаите на проливни валежи;

☞ Увеличава се броя на дните с гръмотевични бури и градушки в по-хладните десетдневия през април и септември;

☞ Намалява годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и Намалява дебелината на снежната покривка.

Научните прогнози сочат, че средната температура ще се повиши между 1,8°C и 4°C до 2100 г., като покачването в Европа се очаква да бъде дори по-високо от прогнозната глобална средна стойност. Изследванията, проведени от департамента по метеорология на Националния институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките (НИМХ), предвиждат повишение на годишната температура на въздуха в България от 0,7 °C до 1,8 °C до 2020 г. Още по-високи температури се очакват до 2050 и 2080 г., като прогнозираните повишения са съответно от 1.6°C до 3.1°C и от 2.9 °C до 4.1 °C (фигура №4). Като цяло, повишаването на температурата се очаква да бъде по-голямо през летния сезон (от юли до септември).

Фигура №4 Средна годишна температура през 1961 -1990 г. (А); Песимистичен климатичен сценарии за средна годишна температура за 2080 (Б)

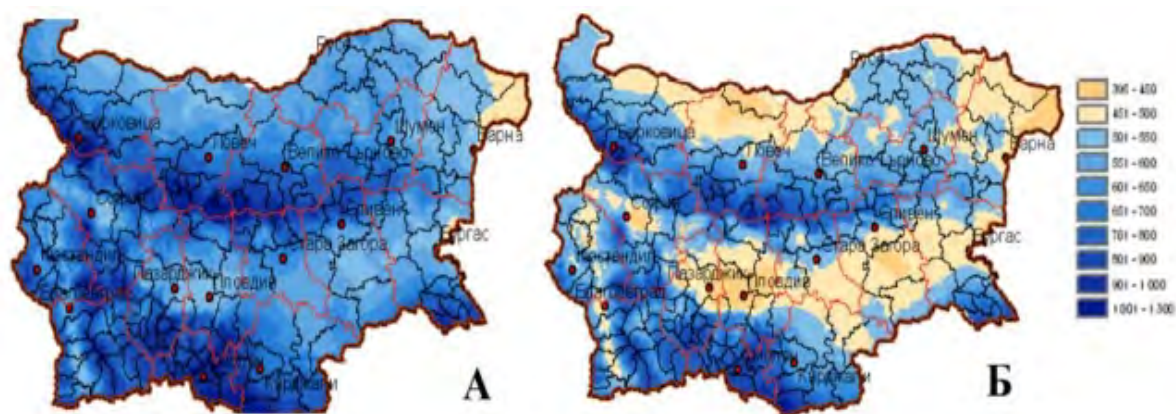

Източник: НИМХ

В периода 1988-2018 г. средната годишна температура на въздуха за ниската част от страната (за районите с н.в. до 800 m) е нараснала средно с 0.87 °C спрямо нормата за референтния климатичен период 1961-1990 г., като се изменя в границите от 10.6 °C до 13.0°C (Фиг.4). Запазва се нарастващата тенденция на колебанията на средната годишна температура на въздуха, а температурните аномалии за всички години след 2007 г. (с изключение на 2011г.) са над +1°C.

От гледна точка на очакваните промени в режима на валежите, вероятно е да има намаляване на валежите, което ще доведе до значително намаляване на общите водни запаси в страната. В това отношение прогнозите сочат намаляване на валежите с приблизително 10% до 2020 г., 15 % до 2050 г. и от 30 % до 40 % до 2080 г. (фигура № 5). При повечето сценарии за изменението на климата валежите през зимните месеци вероятно ще се увеличат до края на века, но се очаква значителното намаляване на валежите през летните месеци да компенсира това увеличение.

Фигура №5 Средна годишна сума на валежите за периода 1961 – 1990 г. (А); Очаквана сума към 2080 г., съгласно песимистичния сценарий

Източник: НИМХ

Климатичните и метеорологичните условия влияят на природните и антропогенни процеси, които въздействат върху състоянието на околната среда. Високите температури засягат отводняването, увеличават еутрофикацията на стоящите води, и могат да доведат до пожари.

Метеорологичните условия също влияят на икономиката и по този начин увеличават натиска върху околната среда от тези сектори.

Валежите оказват значителен ефект върху селското стопанство, чрез употребата на вода за напояване, торене, агрохимикали, разпространение на вредители и количеството на добивите.

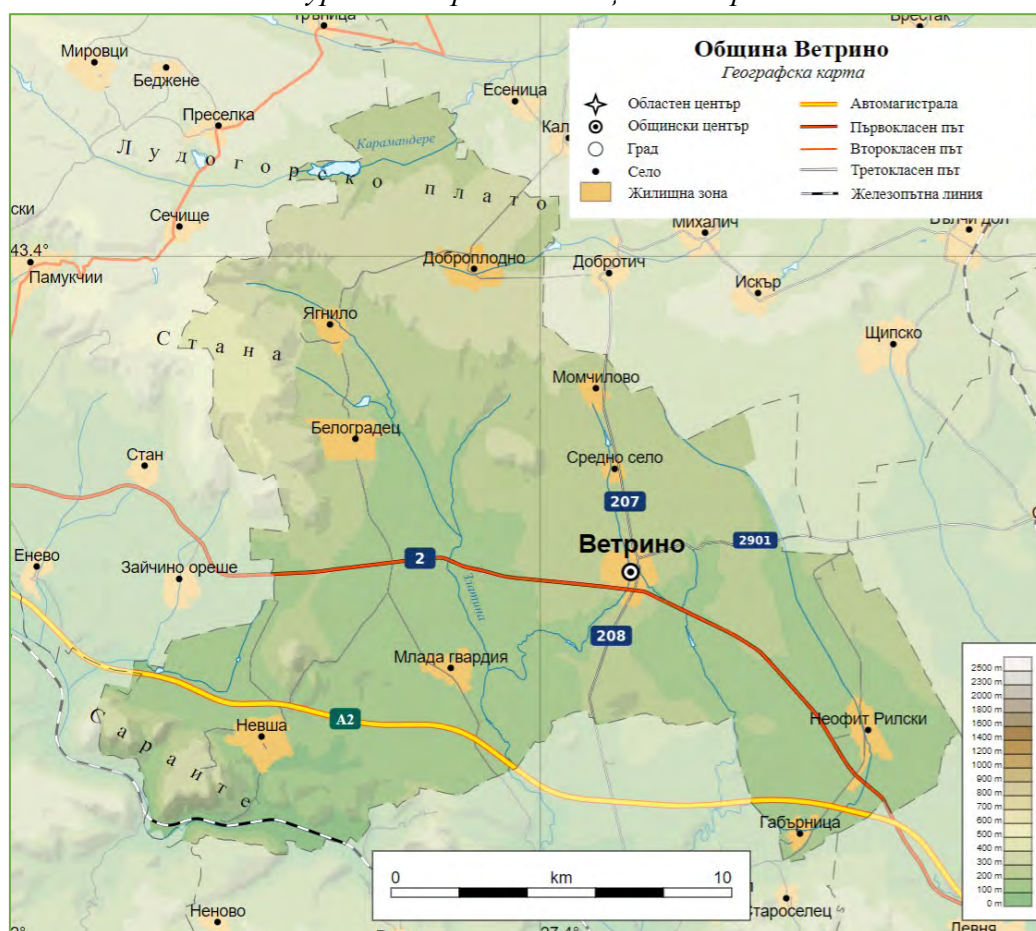
Други засегнати сектори включват горското стопанство и в малка степен - услугите.

3. Релеф

Релефът на територията на Община Ветрино е равнинен и хълмисто платовиден със средна надморска височина 150-200 м. Най-високите хълмисти части западно от селата Белоградец и Доброплодно достигат височина малко над 350 м. Общината попада в района на Лудогорско - Добруджанските масиви. По характера на релефа, районът е равнинен, слабо вълнообразен, нарушен тук-там от корита на дерета и скални образувания.

В северната част се простират крайните югоизточни разклонения на Лудогорското плато с максимална височина връх Коруколак (355 m), разположен северозападно от село Доброплодно. В западната част, по границата с община Нови пазар от област Шумен, западно от селата Белоградец и Ягнило попадат източните склонове на платото Стана с височина от 441 m, разположена на 3,3 km западно от последното. В най-югозападната част, западно от село Невша се издига изолираното възвишение Сараите с височина до 362 m. В района на с. Невша се намира т.н. “Голямата канара”, която представлява карстов каньон, разположен върху 33 ха, с характерни скални образувания и пещерни ниши. Въпреки това, районът е сравнително открит и незащитен от северните и северозападните ветрове, което влияе върху климата. Останалата източна и югоизточна част е по-слабо хълмиста и значително по-ниска, като най-ниската точка е в коритото на Провадийска река – 58 m надморска височина. Не се наблюдават свлачища и открити карстови форми.

Фигура №6 Карта на Община Ветрино

4.Полезни изкопаеми

Полезни изкопаеми се наричат веществата, добивани от земната кора или на повърхността, които се използват от хората като материал за производство. Образуването им е свързано с развитието на Земята като планета, с процесите в земните недра и на повърхността, с образуването на скалите и формите на релефа. Полезните изкопаеми се делят на горивни, рудни и нерудни. Изкопаеми горива са нефтът, природният газ, въглищата, горивната почва и битуминозните шисти. Рудните се делят на руди на черни и руди на цветни метали. Пример за нерудни полезни изкопаеми са гипс, каменна сол, огнеупорни глини. Горивните се срещат сред утаечните (седиментни) скали. Образувани са през различни периоди от развитието на Земята. Рудните се образуват от вметването и застиването на магма в земната кора. Намират се главно в магмените скали, но се срещат и в утаечни и метаморфни скали. Използват се за производството на метали и електроенергия. Нерудните се образуват при утаяването и уплътняването на наносите. Използват се за производството на строителни материали, порцеланови изделия, в медицината и за накити.

Фигура №7 Карта на разпределение на полезните изкопаеми в България

Територията на Община Ветрино попада в района на Мизийската плоча, но няма открити значими рудни изкопаеми.

В землището на село Доброплодно има находище на пясък, който се използва в строителството. С важно икономическо значение е и находището за добив на леярска пръст в местността „Айля дере”, която се намира в землището на с. Доброплодно, масив 50. В близост до с. Ветрино се добива трошенокаменни фракции и естествени пясъци, кариерата е дадена на концесия на „Ескана” АД. Кариерата е разположена на 4 km южно от с. Ветрино и на 12 km северно от гр. Провадия. Отсечка с дължина 800 m свързва находището с асфалтирания път с. Ветрино - гр. Провадия. Технология на добив: на кариерата е приета транспортна система на разработване с използване на пробивно-взривни работи.

IV. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Община Ветрино е със съхранена природа и добри параметри на околната среда. Няма сериозни замърсители на основните компоненти на средата - въздух, води, почви. Състоянието на околната среда в общината е пряко обвързано с протичащите урбанизационни процеси на нейната територията, използването на ресурсите ѝ, развитието на промишлеността, туризма, дългогодишните дейности в селското и горското стопанство, както и усилията, насочени към подобряване на инфраструктурата и пречистване на отпадъчните води. Съществуващите екологични проблеми са свързани преди всичко със: незначително замърсяване на атмосферния въздух от промишлеността, транспорта и инцидентно възникващи пожари, замърсяване на водите от селското стопанство и комунално-битовия сектор.

Факторите, влияещи върху екологичните качества на околната среда са: автотранспорт, обществено-битови отоплителни източници, селско стопанство и промишлени дейности, които на този етап са незначителни. Елементи на въздействие върху човешкото здраве са газовете, съдържащи серни и азотни окиси, оловни и серно-кисели аерозоли, прах, малки метални частици; отпадъчните промишлени води, съдържащи масла, разтворители, нефтопродукти, ароматични вещества; твърдите битови отпадъци; транспортните шумови нива.

1. Атмосферен въздух

Атмосферният въздух е елемент на околната среда, който оказва пряко и косвено въздействие върху здравословното състояние на човека. Атмосферното замърсяване е проблем на модерното общество, актуален най-вече за големите градове и индустриалните райони.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух.

Националната политика по опазване чистотата на атмосферния въздух се основава на Закона за чистотата на атмосферния въздух, чиято основна цел е намаляване на вредното въздействие и предотвратяване настъпването на опасности и щети върху здравето на хората, животните, растенията, природните и културните ценности от негативното изменение в качеството на атмосферния въздух в резултат на различни дейности.

Под качество на атмосферния въздух се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Нивото на замърсяване на въздуха се определя, както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата. Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие са издавани различни нормативни актове, имащи за цел защитата здравето на човека и на околната среда от отрицателни последици. С тези закони и норми се ограничават:

❖ **емисии** – въз основа на видовете източници се определят допустимите концентрации вредни вещества в т. н. димни газове, които могат да бъдат изпускани в атмосферния въздух – Норми за допустими емисии (НДЕ);

❖ **ИМИСИИ** – определят се допустимите (граничните) концентрации на вредните вещества, чието наличие в атмосферния въздух не е свързано със здравен риск за населението – Пределно допустими концентрации (ПДК). Пределно допустима концентрация (ПДК) е максималната концентрация на вредно вещество, която за определен период от време не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху човека.

Националната система за мониторинг на околната среда извършва оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ) върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, утвърдени със Заповед №969/21.12.2013 г. на министъра на околната среда и водите.

Община Ветрино не е включена в район за оценка и управление на КАВ.

Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух на МОСВ се състои от 48 стационарни пункта, в т.ч. 9 пункта с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ, 30 автоматични измервателни станции (АИС), 5 автоматични ДОАС системи (работещи на оптичен принцип), както и 4 АИС за мониторинг на качеството на атмосферния въздух в горски екосистеми.

Нормите за вредни вещества/замърсители в атмосферния въздух и измерените концентрации за отделните показатели се определят като маса, съдържащи се в един кубически метър въздух при нормални условия за определено време.

Концентрацията на вредните вещества във въздуха се променя с течение на времето в зависимост от метеорологичните условия, емисията и др.

Това налага използването на различни видове концентрации, характеризиращи времето на пребиваване на вредното вещество и оценка степента на замърсяване на атмосферния въздух.

Пределно допустима концентрация /ПДК/ на вредните вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирана за определен период от време, трябва да не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека и неговото потомство.

Вредно вещество (замърсител) е всяко вещество, въведено пряко или косвено от човека в атмосферния въздух, което е в състояние да окаже вредно въздействие върху здравето на населението и околната среда.

Оценката на степента на замърсяване на атмосферния въздух се извършва чрез сравняване на измерените концентрации със:

➤ **Максимално еднократна концентрация (ПДК м.е.)** - най-високата от еднократните (30 или 60 минутни) концентрации в даден пункт за определен период на наблюдение;

➤ **Средноденоношната концентрация (ПДК ср.дн.)** е средноаритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколккратно през денонощието, или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа;

➤ **Средногодишна концентрация (ПДК ср.год.)** е средноаритметичната стойност от средноденоношните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния въздушен слой в обхвата на РИОСВ-Варна, през 2020 г. се осъществяваше от пет стационарни пункта от НАСККАВ (АИС СОУ А. Кънчев, Варна, АИС Чайка, Варна, АИС ОУ Хан Аспарух, Добрич, АИС Изворите, Девня и АИС Старо Оряхово) и в два временни пункта с мобилна автоматична станция. Пунктовете (с изключение на АИС - Старо Оряхово) са разположени в общини, класифицирани като “горещи” екологични точки, тъй като в тях съществува потенциална възможност от влошаване здравето на населението, вследствие от замърсяването на атмосферния въздух.

На територията на Община Ветрино няма постоянни режимни пунктове за определяне на качеството на атмосферния въздух. Не се извършват и епизодични измервания чрез мобилна автоматична станция.

Най-близко разположената до Община Ветрино автоматична измервателна станция се намира в град Девня, АИС „Изворите“, промишлено ориентирана, разположена в центъра на химическа промишленост, с обхват 10-100 m / 100 m – 2km. Пунктът се обслужва от Регионална лаборатория - Варна към ИАОС. В пункта се измерват следните показатели: O₃ (озон), NO (азотен оксид), NO₂ (азотен диоксид), CO (въглероден оксид), SO₂ (серен диоксид), ФПЧ₁₀(фини прахови частици), NH₃ (амоняк) и бензен.

Отчетени измервания от АИС „Изворите“, гр. Девня, представени в таблица №4 и №5 не биха могли да са представителни за територията на Община Ветрино, предвид на това, че разстоянието между станцията и най-близко разположеното населено място от общината, с. Неофит Рилски е на 9 км.

Замърсявания от Девненския промишлен район не са забелязвани, поради географското разположение на общината, спрямо Девненската долина, движението на ветровете – от сушата към морето и тяхната твърде висока скорост. Равнинният релеф не позволява задържане на въздушни маси в надземния слой или в котловини. Изводът е, че няма замърсяване на въздуха от големия източник-замърсител - Девненските заводи.

В следващата таблица е представена информация от анализите на състоянието на наблюдаваните замърсители на атмосферния въздух за 2020 г.

Таблица №4 Измерени показатели от АИС „Изворите“, гр.Девня през 2019 г.

Показател за КАВ	ФПЧ ₁₀	O ₃	CO	NO ₂	NH ₃	SO ₂
Норма (ПДК)	40 µg/m ³ ср.год.	180 µg/m ³ ПИН	10 mg/m ³ 8 ч.пл.	40 µg/m ³ ср.год	0,1 mg/m ³ ср.дн.	125 µg/m ³ ср.дн.
АИС “Изворите”	23,35	45,96	0,26	14,32	0,0007	9,61

Източник: Регионален доклад за състоянието на ОС през 2020 г. на РИОСВ - Варна

ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ (ФПЧ) са микроскопични твърди или течни вещества, суспендирани в земната атмосфера. В българското законодателство в зависимост от размера им те се диференцират на ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}.

С Директива 2008/50/ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух, транспонирана в националното законодателство чрез Наредба №12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух са определени две пределно допустими стойности по отношение на ФПЧ₁₀ – средногодишна и средно денонощна (средно за 24- часов период). Средногодишната норма (СГН) – средната концентрация за една календарна година, е определена на 40 µg/m³, а средно денонощната норма (СДН) е определена на 50 µg/m³, която не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти за една календарна година.

Източник на замърсяване с ФПЧ₁₀ са битовите, транспортните и промишлените дейности на територията на съответните общини, замърсените и лошо поддържани пътни настилки и др. Допълнителен принос към замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици оказват неблагоприятните климатични условия – продължителното време с ниска скорост на вятъра и продължителни засушавания.

През 2020 г. в АИС „Изворите“ са регистрирани 353 средноденонощни концентрации, 17 от тях превишават ПС за СДН от 50 µg/m³ или 4,81 % от общия брой регистрирани средноденонощни стойности. Най-голям брой превишения на ПС за СДН на ФПЧ₁₀ са регистрирани през зимните месеци. През месец март е регистрирана и най – високата средноденонощна стойност от 99,03 µg/m³. Средногодишната концентрация от 23,35 µg/m³ не превишава СГН от 40 µg/m³.

В АИС „Изворите“ от 2004 г. СГН за ФПЧ₁₀ не е превишавана.

Таблица №5 Показатели на ФПЧ₁₀ в АИС „Изворите“ през 2020 г.

Регистрирани превишения на ПС за СДН на ФПЧ ₁₀ в АИС „Изворите“ през 2020 г.			
месец	Мин.конц. в µg/m ³	Мак.конц. в µg/m ³	Бр.превишени я на ПДК ср.дн.
Януари	6,06	85,67	6
Февруари	7,51	52,18	1
Март	6,63	99,03	3
Април	7,32	42,86	0
Май	4,95	34,11	0
Юни	5,04	27,86	0
Юли	6,53	36,80	0
Август	5,09	36,19	0
Септември	5,10	41,17	0
Октомври	5,25	43,10	0
Ноември	10,18	75,28	5
Декември	5,91	59,77	2

ОЗОН (O₃) - Озонът е газ, който се среща в горната част на атмосферата - 30 - 50 км над земната повърхност и в приземния въздушен слой. Високо разположеният озонен слой има защитни функции, изразяващи се в защита срещу ултравиолетовите

лъчи, докато в приземния слой, той може да има неблагоприятно въздействие. Озонът е мощен оксидант. Той не се емитира директно в атмосферата. Формира се от взаимодействието на азотните оксиди и летливите органични съединения под влияние на високи температури и слънчева светлина. Липсват антропогенни емисии във въздуха. Естествените фонове стойности на озона във въздуха са около 30 мкг/м^3 , но могат да стигнат много по-високи стойности (напр. 120 мкг/м^3).

Озонът прониква и оказва токсичното си въздействие чрез дихателната система. Здравните ефекти се състоят във възпаление на респираторните органи, намаление на функционалността на белия дроб, съпроводени с ускорено дишане. Засяга имунната система и намалява устойчивостта към респираторни заболявания. Най-често на рисковото влияние на озона са изложени тези, които работят на открито и имат астматични заболявания. Препоръчва се при съдържание на озон над ПДК хората с повишена чувствителност да избягват продължително пребиваване на открито.

Токсичното въздействие на озона се изразява в окисление на сулфхидрилните и аминокиселините на ензимите, ко-ензимите, белтъците и пептидите. Окислява също ненаситените мастни киселини до мастни перекиси. Токсичността на озона е зависима от нивото на експозицията. Краткосрочните остри ефекти започват с дразнене на очите при около 200 мкг/м^3 озон, а при по-високи концентрации засягат белия дроб. Епидемиологични проучвания установяват белодробни увреждания при експозиция на деца при концентрация 220 мкг/м^3 . Промени в белодробната функция се наблюдават също и при астматици при експозиция на $160 - 340 \text{ мкг/м}^3$. Въз основа на наблюденията за здравните ефекти на озона, СЗО препоръчва допустима едночасова концентрация $150 - 200 \text{ мкг/м}^3$, а за осемчасова експозиция - $100 - 120 \text{ мкг/м}^3$.

Наредба №12 от 15 юли 2010 г. (обн. ДВ, бр. 58 от 30 юли 2010 г.) определя норми за пределно допустими концентрации (ПДК) за озон в атмосферния въздух. Въведените ПДК целят предпазване от вредния ефект на озона върху здравето на хората и околната среда. Регламентираните норми са следните:

- Праг за информиране на населението (средно часова стойност) - 180 мкг/м^3
- Праг за предупреждение на населението (средно часова стойност) - 240 мкг/м^3 (измерени през три последователни часа);
- Праг за здравна защита (8 часова плаваща средна стойност) - 120 мкг/м^3 ;

По данни от Доклада за 2020 г. на РИОСВ – Варна за АИС „Изворите“, гр. Девня от 2010 г. до 2020 г. не са регистрирани стойности за озон, превишаващи прага за информиране на населението от 180 мкг/м^3 и прага за предупреждение на населението от 240 мкг/м^3 .

Таблица №6 Средночасови нива на Озон, Източник ИАОС

Пункт	Брой регистрирани данни Бр. 1ч концентрации	Максимална измерена средночасова концентрация $[\text{мкг/м}^3]$	Брой превишени я на ПИН* $[180 \text{ мкг/м}^3]$	Брой превишени я на ППН** $[240 \text{ мкг/м}^3]$
Девня - Изворите	8670	151,34	0	0

* ПИН - Праг за информиране на населението;

** ППН - Праг за предупреждаване на населението.

СЕРЕН ДИОКСИД (SO₂) - Серният диоксид спада към групата на серните оксиди, които се формират при изгаряне на горива с високо сярно съдържание. Източници, свързани с неговото образуване са: топлоелектрическите централи, които използват сяросъдържащи горива - въглища, нефт, природен газ; черна и цветна металургия; химическа промишленост; добиване и дестилация на нефта; производство на сярна киселина и минерални торове и др.

Серният диоксид постъпва в организма чрез респираторната система. При високи концентрации абсорбцията му достига до 90 % в горните дихателни пътища и по-малко в по-ниските отдели на дихателната система.

При кратковременна експозиция на серен диоксид се засяга преди всичко дихателната система. Чувствителни групи от населението към експозиция на серен диоксид са децата, възрастните хора, хората с астма, със сърдечно-съдови заболявания или хронични белодробни заболявания.

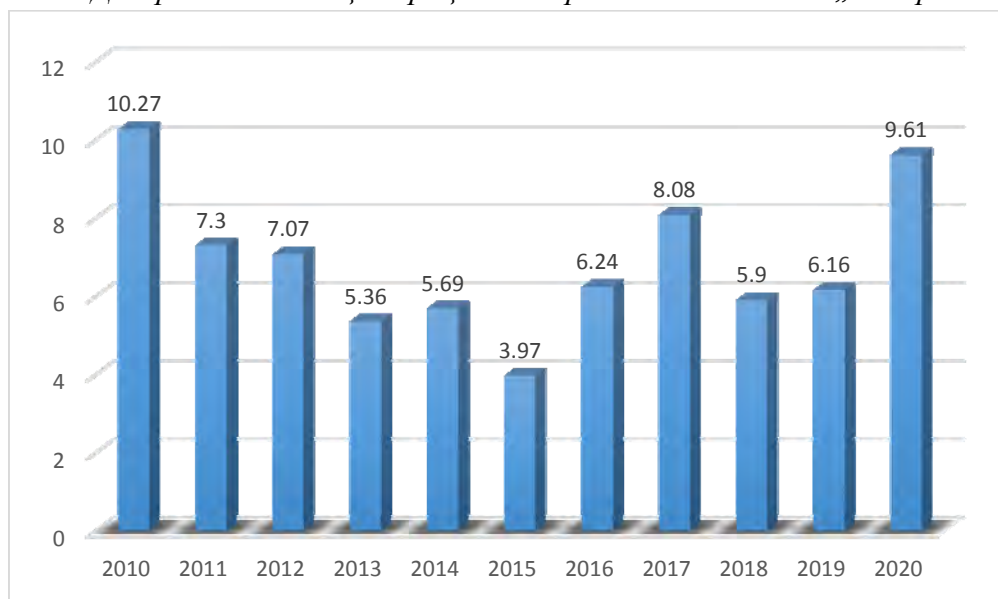
Наредба №12 от 15 юли 2010 г. (обн. ДВ, бр. 58 от 30 юли 2010 г.) определя норми за пределно допустими концентрации (ПДК) за серен диоксид. Въведените ПДК целят предпазване от вредния ефект на серния диоксид върху здравето на хората и околната среда. Регламентираните норми са следните:

- СЧН - 350 mg/m³ (да не бъде превишавана повече от 24 пъти годишно);
- СДН - 125 mg/m³ (да не бъде превишавана повече от 3 пъти годишно);
- Алармен праг – 500 mg/m³ (измерени през три последователни часа от съответните АИС и ДОАС).

При превишаване на алармените концентрации се налага прилагането на мерки за ограничаване на вредното въздействие на замърсителя.

През 2020 г. няма регистрирани превишения над ПС за СЧН от 350 µg/m³, както и на алармения праг за серен диоксид от 500 µg/m³ по данни от АИС „Изворите“.

Диаграма №9 Концентрации на серен диоксид – АИС „Изворите“

В сравнение с 2019 г., 2018 г., 2017 г., 2016 г., 2015 г., 2014 г., 2013 г., 2012 г., 2011 г. и 2010 г. (няма регистрирани превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m³) когато се наблюдава тенденция на понижаване на концентрациите на серен диоксид от 10,27 µg/m³ за 2010 г., 7,30 µg/m³ за 2011 г., 7,07 µg/m³ за 2012 г., 5,36 µg/m³ за 2013 г., от

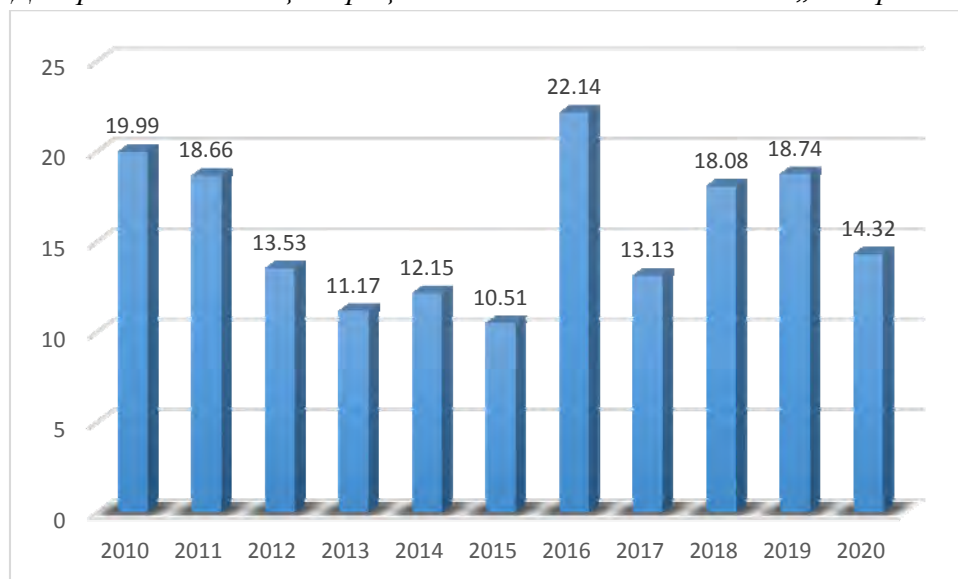
2014 г. се забелязва леко завишаване на $5,69 \mu\text{g}/\text{m}^3$, през 2015 г. спада на $3,97 \mu\text{g}/\text{m}^3$, но през 2016 г. се повишава на $6,24 \mu\text{g}/\text{m}^3$, през 2017 г. се повишава на $8,08 \mu\text{g}/\text{m}^3$, през 2018 г. спада на $5,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$, през 2019 г. се повишава на $6,16 \mu\text{g}/\text{m}^3$, а през 2020 г. се повишава на $9,61 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Среднодневната норма от $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ не е превишавана.

АЗОТЕН ДИОКСИД (NO_2) - Азотният диоксид се образува при горивни процеси. Основни източници са моторните превозни средства (МПС), топлоелектрическите централи (ТЕЦ), някои промишлени предприятия, тютюнопушенето. Азотният диоксид навлиза в човешкия организъм чрез дишането. По-голяма част от азотния диоксид се абсорбира в организма, а значителна част от него може да се задържи дълго време в белия дроб. Продължително въздействие на концентрации над ПДК може да причини структурни промени в белия дроб. Вредното въздействие на този замърсител се отразява предимно върху дихателните функции. Неблагоприятно се повлияват хронично болните с респираторни инфекции, а особено чувствителни към повишаване нивото на азотния диоксид са болните от астма. Норми:

- средночасова норма /СЧН/ за опазване на човешкото здраве – $200 \text{ мкг}/\text{куб.м}$ и да не бъде превишавана повече от 18 пъти за една календарна година;
- средногодишна норма за опазване на човешкото здраве – $40 \text{ мкг}/\text{куб.м}$;
- алармен праг – $400 \text{ мкг}/\text{куб.м}$.

През 2020 г. от АИС „Изворите“ не са регистрирани превишения за азотен диоксид над ПС за СЧН от $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и на алармения праг от $400 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Диаграма №10 Концентрации на азотен диоксид – АИС „Изворите“

В сравнение с 2019 г., 2018 г., 2017 г., 2016 г., 2015 г., 2014 г., 2013 г., 2012 г., 2011 г. и 2010 г. (няма регистрирани превишения на ПС за СЧН от $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$) когато се наблюдава тенденция на понижаване на концентрациите на азотен диоксид от $19,99 \mu\text{g}/\text{m}^3$ за 2010 г., $18,66 \mu\text{g}/\text{m}^3$ за 2011 г., $13,53 \mu\text{g}/\text{m}^3$ за 2012 г., $11,17 \mu\text{g}/\text{m}^3$ за 2013 г., през 2014 г. има леко покачване на $12,15 \mu\text{g}/\text{m}^3$, но през 2015 г. спада е значителен на $10,51 \mu\text{g}/\text{m}^3$, през 2016 г. бележи пик от $22,14 \mu\text{g}/\text{m}^3$, през 2017 г. пада на $13,13 \mu\text{g}/\text{m}^3$, през 2018 г. се повишава на $18,08 \mu\text{g}/\text{m}^3$, през 2019 г. леко се повишава на $18,74 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и през 2020 г. намалява на $14,32 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД (СО) – Въглеродният оксид е газ без цвят, без мирис, малко по-лек от въздуха, горящ газ и е силно токсичен. Образува се при изгарянето на различни видове горива при недостиг на кислород. Представлява един от най-широко разпространените атмосферни замърсители. Най-голям източник на СО е автомобилния транспорт – над 65 % от общото емитирано количество за страната.

Въглеродният оксид прониква в организма при вдишване. В кръвта се свързва с хемоглобина и образува карбоксиемoglobin, в резултат на което намалява работоспособността на човека, а може да причини и задушаване. Вредното му въздействие произтича от нарушаване преноса на кислород до тъканите. Образуваният карбоксиемoglobin води до хипоксия в тъканите и смущения в чувствителните на кислородния дефицит органи: сърце, мозък, кръвоносни съдове и формени елементи. Рискът за здравето се оценява на базата на образувания карбоксиемoglobin в организма, което зависи от концентрацията му във въздуха и продължителността на експозицията. Болни от сърдечно-съдови заболявания са чувствителни към високи концентрации на въглероден оксид и е необходимо е да се избягва продължителен престой при високи концентрации. Норми: Максимална осемчасова средна стойност в рамките на денонощието – 10 мг/куб.м; допустимо отклонение – 60 % от нормата.

За въглеродният оксид не са регистрирани превишения на съответните допустими концентрации.

В регионалните доклади за състоянието на околната среда на РИОСВ – Варна за 2015 г., 2016 г., 2017 г., 2018 г., 2019 г. и 2020 г. няма данни за замърсяване на въздуха на територията на Община Ветрино.

Съгласно чл. 27, ал. 1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, в случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общини разработват и изпълняват програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми.

Съгласно утвърдения списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух от МОСВ за Община Ветрино не се изготвят индивидуални програми за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух.

Община Ветрино няма разработена „Програма за управление качеството на атмосферния въздух“. С дотук изложеното се стига до извода, че към настоящият момент за Община Ветрино не е необходимо изработването на програма.

Източници на емисии: Различават се два основни вида източници на атмосферно замърсяване: стационарни и линейни.

Стационарните източници от своя страна са точкови и площни.

➤ **Точкови източници:** Всички източници на вредни емисии, които имат определени параметри (точни координати, височина, напречно сечение, скорост на газовия поток, дебит, температура на газа и масовия поток на вредни вещества) се характеризират като стационарни точкови източници. Това са димоходите (комини) на горивни инсталации, изпускателни устройства на производствени вентилации и аспирации и др.

➤ **Площни източници** - Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници са разглеждат комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията.

Линейни източници - Транспортният поток от леки и товарни автомобили допринасят до известна степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, оловни оксиди) са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в населените места на територията.

Неорганизиран източници - Това са дихателите на горивни резервоари в предприятията и обектите за съхраняване и търговия с горива, леярни цехове, открити площи за насипни материали, кариери за добив на инертни материали и пр.

Основните групи антропогенни дейности, имащи отношение към замърсяване на атмосферния въздух са:

- Промислени дейности;
- Автомобилен трафик;
- Комунално-битов сектор – използване на твърди и течни горива за отопление през зимния сезон.;
- Строителни и ремонтни дейности – в различни райони (изразено в градовете основно) от този вид дейности допълнително се повишават нивата на суспендиран прах и вредни газове от изгаряне на горивата.
- Други – селско стопанство.

Емисии от промишлеността

На територията на Община Ветрино няма индустриални и стопански обекти, емитиращи вредни вещества в атмосферата. По-интензивна дейност развиват предприятията за производство на зърнени и технически култури, складовите бази за зърно – ЗПК „Нива“; „Ф+С Агро“ и „СКАЙ-К“ АД и производството на инертни материали от кариера „Ветрино“.

Не са установени замърсявания, съответно не са констатирани превишения на пределно допустимите норми. Влиянието на промишлените източници върху концентрациите на замърсители в атмосферния въздух в Община Ветрино може да се определи като локално и слабо, дори при отчитане на търговските и комуналните дейности, които са свързани с промишлеността и икономиката.

В производствената структура в Община Ветрино липсват предприятия, които да са източници на замърсяване и да предизвикват сериозно замърсяване на атмосферния въздух в районите, където са ситуирани. Местната промишленост е представена от малки цехове и от обекти на търговията и обслужването и селското стопанство.

Емисии от транспорта

Транспортният сектор оказва значително въздействие върху всички компоненти на околната среда с емисиите на вредни вещества от моторните превозни средства – въглероден оксид и въглероден диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, летливи органични съединения и др. Основен принос към емисиите от FPCH_{10} , формирани при работата на двигателите с вътрешно горене имат и автомобилите, използващи дизелово гориво. Към настоящият момент у нас алтернативните

(екологичните) начини за задвижване заемат незначителен относителен дял. Добре известно е, че дизеловите двигатели предизвикват така наречената димност в отработените газове, което се дължи на по- високото съдържание на сажди.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта в Община Ветрино е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства, качеството на използваните горива, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличението на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално – техническа база за поддържането им. Транспортният трафик на Община Ветрино не е много натоварен. Селскостопанските машини допълнително допринасят за замърсяване на пътищата, което от своя страна води до запрашаване с локален характер.

Емисии от битовото отопление

Комунално-битовите дейности са едни от основните, замърсяващи атмосферният въздух в Община Ветрино. Замърсяването е главно през отоплителния сезон и е причинено от използването на лошокачествени твърди горива. От друга страна, високата скорост на вятъра, която е характерна за този сезон на годината, изнася високо в атмосферата въздуха от ниските приземни слоеве и разрежда състава на въздуха.

Замърсяването на въздуха от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината.

ИЗВОДИ:

✓ *Община Ветрино се характеризира с добро качество на атмосферния въздух - няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. За чистотата на атмосферния въздух в района, освен климатичните фактори, съществена роля играят липсата на големи промишлени предприятия и топлоцентрали в близост на района и липсата на замърсяващи производства.*

✓ *Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива.*

✓ *Озеленяването и благоустояването на уличните платна ще доведат до по-ниски нива на прах в атмосферния въздух.*

✓ *За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - например слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са сравнително благоприятни.*

2. Водни ресурси

2.1. Описание на района за Басейново управление на водите

В Република България управлението на водните басейни се извършва от четирите Басейнови Дирекции, част от държавната администрация на Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

Управлението на водните басейни в Община Ветрино се извършва от две Басейнови дирекции: Басейнова Дирекция „Черноморски район“ (БДЧР) с административен център гр. Варна и Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР) с административен център гр. Плевен.

Фигура №8 Карта на Басейновите Дирекции в Р България

Черноморският район за Басейново управление на водите обхваща територията на водосборните области на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница на България, включително вътрешните морски води и териториалното море, което представлява приблизително 14,7 % от територията на страната (45 общини в 8 области – Добрич, Варна, Шумен, Търговище, Разград, Бургас, Сливен и Ямбол).

Черноморският басейн обхваща всички повърхностни води, които се вливат в Черно море и подземните води за този район.

Дунавски район за Басейново управление обхваща българската територия от международния басейн на река Дунав (5,9 % от територията на Дунавски басейн). Дунавски район за Басейново управление (ДРБУ) е най-големият от четирите района за басейново управление в България. Общата площ, която обхваща района е 47 235 кв. км. или 42,5% от територията на страната. Дунавският район за басейново управление на водите (ДРБУ) покрива изцяло или частично 18 области на България, 126 общини и 2278 населени места.

В Дунавския басейн са обхванати всички повърхностни води, които се вливат в р. Дунав и подземните води на тази територия.

Наблюдението и контролът върху състоянието на водите се осъществяват от Национална автоматизирана система за мониторинг на околната среда към ИАОС, раздели „Повърхностни води” и „Подземни води”. В последните години се наблюдава тенденция за подобряване качествените показатели на повърхностните и подземни води, в резултат на преустановяване дейността на промишлени предприятия, както и ограничаване на торенето върху обработваеми терени.

Състоянието на повърхностните и подземните води в общината е в зависимост основно от състоянието на промишлеността, селското стопанство и нивото на развитие на инженерната инфраструктура и технологиите на пречистване.

2.2. Повърхностни води

Категориите повърхностни води са определени съгласно Приложение II т.1.1 на РДВ2000/60/ЕС. Категориите водни тела (ВТ) съгласно РДВ са: реки, езера, преходни води, крайбрежни води, силно модифицирани и изкуствени водни тела.

Силно модифицираните водни тела са водни тела, подложени на значително изменение на физическите характеристики, вследствие на човешката дейност. В зависимост от вида на водните обекти, от които са формирани те се подразделят на „силно модифицирани реки” (преди модифицирането водния обект е бил река) и „силно модифицирани езера” (преди модифицирането водния обект е бил езеро).

Изкуствените водни тела са създадени в резултат на човешката дейност, тоест преди това те не са били водни обекти. По своите физически характеристики те могат да бъдат в категориите: повърхностни води “реки” или “езера”. Повърхностните водни тела, попадащи в територията на изкуствените водоизточници, създадени в резултат на човешката дейност и са само силно модифицирани или изкуствени, което зависи от степента и характера на модификация.

Според българското разделение на речни региони община Ветрино попада в Черноморския регион за басейново управление и по точно част от водосбора на река Провадийска, а също така и в Дунавски район за басейново управление – поречие Дунавски Добруджански реки към Дунавската водосборна област и по точно част от река Караман.

2.2.1. Реки на територията на община Ветрино

Близо 80% от територията на община Ветрино попада във водосборния басейн на река Провадийска, която протича в най-югозападната ѝ част по границата с община Каспичан и община Провадия. От север на юг през средата на община Ветрино протича левият ѝ приток река Златина. Най-северната част на общината, землището на село Доброплодно се отнася към Дунавския водосборен басейн, като тук протича част от най-горното течение на река Карамандере, която е ляв приток на Суха река.

Фигура №9 Повърхностни водни тела

➤ Река Провадийска

Провадийска река е река в Североизточна България, област Шумен – общини Хитрино, Шумен и Каспичан и област Варна – **общини Ветрино**, Провадия, Аврен и Белослав, вливаща се в Белославското езеро. Дължината ѝ е 119 км, която ѝ отрежда 22-ро място в България.

Площта на водосборния басейн на Провадийска река е 2131,8 km², като на север граничи с водосборните басейни на реките Канагьол и Суха река и Батова река, вливаща се в Черно море, а на юг – с водосборния басейн на река Камчия. Реката води началото си от хълмиста местност 2 km над с.Добри Войниково и извор на кота 426 m. Тече в югоизточна посока, която посока запазва до вливането си в Белославското езеро. Средният наклон на реката е твърде малък - 3,6 0/00 , с гъстота на речната мрежа 0,5 км/км². Река Провадийска има осем притока, от които по-значителни са: Крива река — дължина 48 km и водосборна област 218 km²; Главница - дължина 41 km, водосборна област - 375 km² и Девненска - дължина 27 km, водосборна област 201 km².

Провадийска река е с дъждовно-снежно подхранване, с максимален отток през февруари-март, а минимален – август-септември. Среден отток при село Синдел 2,4 m³/s.

Водите на реката основно се използват за напояване и промишлени нужди. Голяма част от горното и цялото долно течение на реката е коригирано с водозащитни диги против наводнения.

Таблица №7 Оценка на екологичното състояние на р. Провадийска

Код на Водното тяло	Име на Водното тяло	Код на типа	Оценка на екологично състояние/ потенциал	Оценка на химичното състояние	Показатели с отклонения от СКОС- за екологично състояние
BG2PR567R011	р. Провадийска - от гр. Каспичан до с. Невша	R11	4	2	МЗБ, БПК, N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-total
BG2PR500R006	р. Провадийска - от с. Невша до преди гр. Провадия	R11	3	U	N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-total, P-PO ₄

Оценка на екологичното състояние / екологичен потенциал

1	Отлично
2	Добро
3	Умерено
4	Лошо
5	Много лошо
U	Неизвестно

Оценка на химичното състояние

2	Добро
3	Не постигащо добро
U	Неизвестно

В План за управление на речните басейни в Черноморски район 2016-2021 г. за водно тяло **BG2PR567R011** се поставят следните цели:

🚧 2015 г. - 1. Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло.

2. Постигане на добро химично състояние.

🚧 2021 г. - 1. Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал;

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на умерен екологичен потенциал:

- постигане на възможно най-добър екологичен потенциал по биологични елементи - МЗБ;

- постигане на възможно най-добър екологичен потенциал по физикохимични елементи - БПК, N-NO₂, N-NO₃, N-total;

3. Запазване на добро химично състояние.

✚ 2027 г. - 1. Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал;

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добър екологичен потенциал:

- постигане и запазване на добър екологичен потенциал по биологични елементи - МЗБ;

- постигане и запазване на добър екологичен потенциал по физикохимични елементи - БПК, N-NO₂, N-NO₃, N-total;

3. Запазване на добро химично състояние.

В План за управление на речните басейни в Черноморски район 2016-2021 г. за водно тяло **BG2PR500R006** се поставят следните цели:

✚ 2015 г. - 1. Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло.

2. Постигане на добро химично състояние.

✚ 2021 г. - 1. Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал;

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добър екологичен потенциал;

- запазване на добър екологичен потенциал по биологични елементи;

- постигане и запазване на добър екологичен потенциал по физикохимични елементи - N-NO₂, N-NO₃, N-total, P-PO₄;

3. Постигане и запазване на добро химично състояние.

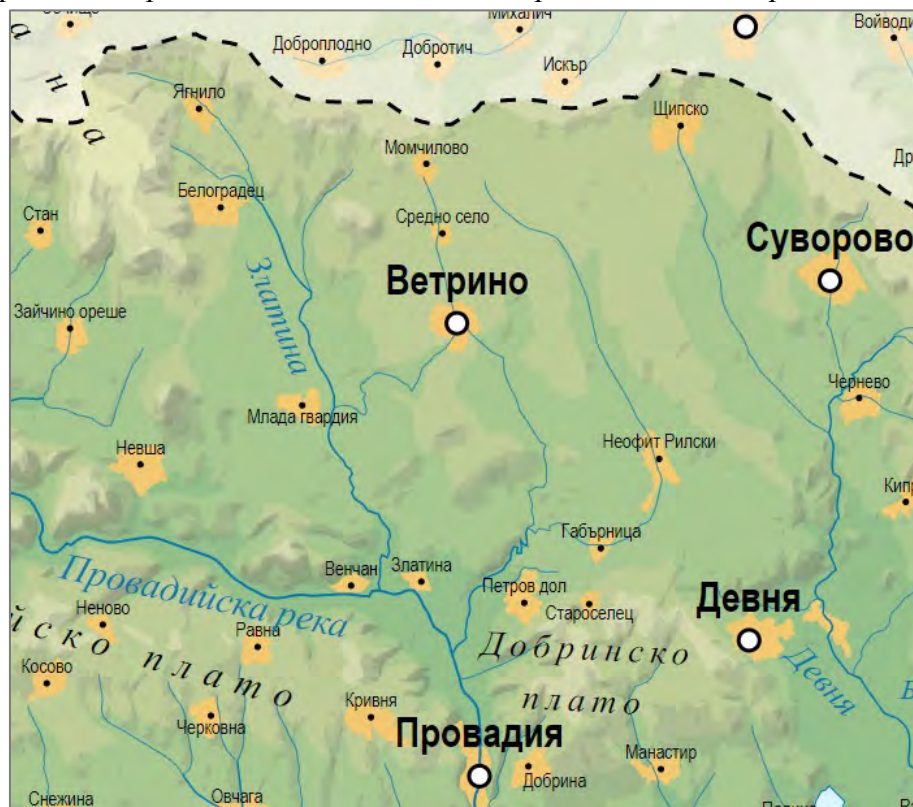
✚ 2027 г. - 1. Запазване на добрия екологичен потенциал;

2. Запазване на добро химично състояние.

➤ Река Златина

Златина е река в Североизточна България, област Варна – общини Ветрино и Провадия, ляв приток на Провадийска река. Дължината ѝ е 23 км. Река Златина води началото си от североизточната част на платото Стана, на 346 м н.в., на 3 км северозападно от с. Ягнило, община Ветрино. Протича в южна посока в широка долина и се влива се отляво в Провадийска река на 43 м н.в., на 500 м източно от село Венчан, община Провадия. Площта на водосборния басейн на Златина е 149 км², което представлява 7,0% от водосборния басейн на Провадийска река. Реката е с дъждовно-снежно подхранване, с максимален отток през февруари-март, а минимален – август-септември. По течението на реката са разположени 2 села: с.Ягнило и с.Млада Гвардия. Водите на реката основно се използват за напояване, като по течението ѝ са изградени няколко микроязовира.

Фигура №10 Карта на Златина във водосборния басейн на Провадийска река

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо. Съгласно данни от Плана за управление на речните басейни, химичното и екологичното състояние на река Златина е както следва:

Таблица №8 Оценка на екологичното състояние на река Златина

Код на Водното тяло	Име на Водното тяло	Код на типа	Оценка на екологично състояние/ потенциал	Оценка на химичното състояние	Показатели с отклонения от СКОС- за екологично състояние
BG2PR500R010	р. Златина - от извора до 2,6 км. след с. Белоградец	R11	3	U	N-NO3, N-total

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

BG2PR500R008	р. Златина - от 2,6 км. след с. Белоградец до вливане в р. Провадийска	R11	3	2	МФ, Електропроводи мост, разт.О ₂
---------------------	--	-----	----------	----------	--

Оценка на екологичното състояние / екологичен потенциал

1	Отлично
2	Добро
3	Умерено
4	Лошо
5	Много лошо
U	Неизвестно

Оценка на химичното състояние

2	Добро
3	Не постигащо добро
U	Неизвестно

В План за управление на речните басейни в Черноморски район 2016-2021 г. за водно тяло **BG2PR500R010** се поставят следните цели:

✚ **2015 г.** - 1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло

2. Постигане на добро химично състояние.

✚ **2021 г.** - 1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние;

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние;

- запазване на добро екологично състояние по биологични елементи;

- постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи - N-NO₃, N-total;

3. Постигане и запазване на добро химично състояние.

✚ **2027 г.** - 1. Запазване на добро екологично състояние;

2. Запазване на добро химично състояние.

В План за управление на речните басейни в Черноморски район 2016-2021 г. за водно тяло **BG2PR500R008** се поставят следните цели:

✚ **2015 г.** - 1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло

2. Поддържане и запазване на добро химично състояние;

✚ **2021 г.** - 1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние;

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние;

- постигане и запазване на добро екологично състояние по биологични елементи - МФ;

- постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи - Електропроводимост и разт. O_2 ;

3. Запазване на добро химично състояние.

✚ 2027 г. - 1. Запазване на добро екологично състояние;

2. Запазване на добро химично състояние.

Постигането на целта „добро екологично състояние“ на повърхностните водни тела е свързано с:

☞ намаляване на натоварване с биогенни вещества, главно от отпадъчни води от населени места;

☞ подобряване на общото физико-химично състояние от дифузно замърсяване;

☞ намаляване замърсяване със специфични вещества;

☞ подобряване на хидроморфоложките условия.

➤ Река Караман (приток на Суха река)

Преминава през Област Шумен – община Нови пазар, област Варна – общини **Ветрино** и Вълчи дол, и Област Добрич – община Добричка. Реката е ляв приток на Суха река от басейна на Дунав. Дължината ѝ е 60 km, което ѝ отрежда 64-то място сред реките на България.

Река Карамандере води началото си под името Думандере от северозападната част на платото Стана на 409 m н.в., на 2,5 km северозападно от с. Мировци, община Нови пазар. До село Страхил, община Вълчи дол тече в източна посока под името Думандере, а след устието на левия си приток река Тулумдере – под името Янъкдере. След село Страхил, вече под името Карамандере, завива на север и след пресичането на шосето Нови пазар – Добрич почти всяко лято пресъхва и се превръща в суходолие. По цялото си протежение протича в широка долина. Влива се отляво в Суха река от басейна на Дунав на 144 km н.в., на 3,8 km югоизточно от село Карапелит, община Добричка.

Площта на водосборния басейн на реката е 628,9 km², което представлява 26,2% от водосборния басейн на Суха река. Река Карамандере има 3 основни притока – Куздере и Тулумдере (леви) и Арабаджидере (десен).

Има с основно дъждовно-снежно подхранване, но с малък дебит и непостоянен режим. По течението ѝ са разположени само 4 села в община Вълчи дол – Есеница, Метличина, Брестак и Страхил.

Поради непостоянния си режим по течението на реката и нейните притоци са изградени няколко малки язовира, водите на които се използват за напояване. По реката това са „Долапдере“, „Доброплодно“, „Есеница“, „Янъкдере“, по река Тулумдере – „Тръница“, „Тулумдере“, по река Арабаджидере – „Генерал Киселово“, „Страхил“.

Таблица №9 Оценка на екологичното състояние на р. Караман

Код на Водното тяло	Име на Водното тяло	Код на типа	Оценка на екологично състояние/ потенциал	Оценка на химичното състояние	Показатели с отклонения от SKOC- за екологично състояние
BG1DJ345R1010	р. Караман	R9	3	2	умерен (N-NO ₃ , N-total), МЗБ, ФБ, МФ)
BG1DJ345R1009	р. Суха до влизане в р. Караман до вливане на р. Добричка	R9	3	2	умерено (N-NO ₃ , N-total), МЗБ, ФБ, МФ)

Оценка на екологичното състояние / екологичен потенциал

1	Отлично
2	Добро
3	Умерено
4	Лошо
5	Много лошо
U	Неизвестно

Оценка на химичното състояние

2	Добро
3	Не постигащо добро
U	Неизвестно

В План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016-2021 г. за водно тяло с код **BG1DJ345R1009** и **BG1DJ345R1010** се поставят следните цели:

✚ **2015 г.** – Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал. Опазване, подобряване и възстановяване на повърхностното водно тяло. Предотвратяване на замърсяването и запазване на доброто химично състояние.

✚ **2021 г.** – Постигане на SKOC за N-NO₃, N-total), МЗБ, ФБ, МФ за добро екологично състояние до 2021 г. Предотвратяване влошаване на екологичното състояние по останалите елементи за качество. Предотвратяване на замърсяването и запазване на добро химично състояние.

✚ **2027 г.** – Запазване на добро екологично и химично състояние.

➤ Река Девненска – от извора до с.Чернево

Река Девненска е река в Североизточна България, област Варна, ляв приток на Провадийска река. Дължината ѝ е 27 км. Река Девня води началото си от няколко карстови извора, разположени северно и североизточно от град Суворово. За начало на реката се приема изворът с чешма, наречен Мезенска чешма, на 314 м н.м.р., на 2 км северно от града. Тече на юг в широка долина. Оттокът на реката се формира от началните и от множество карстови извори по течението, като почти не зависи от сезоните. Площта на водосборния басейн на река Девня е 201 км², което представлява 9,4 % от водосборния басейн на Провадийска река. До 1960 г. средният годишен отток при гр. Девня е над 3 м³/сек. Поради каптирането на много от изворите и използването на водите на изворите и на реката за нуждите на Девненския промишлен комплекс и град Варна оттокът ѝ спада до 0,5 м³/сек.

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо. Съгласно данни от Плана за управление на речните басейни, химичното и екологичното състояние на повърхностни водни тела е както следва:

Таблица №10 Оценка на екологичното състояние на река Девненска

Код на повърхностното водно тяло	Име на повърхностното водно тяло	Код на типа	Обща оценка на екологичното състояние / потенциал	Химична оценка на състоянието - приоритетни вещества	Показатели , влошаващи състоянието
BG2PR200R1004	р. Девненска - от извора до с. Чернево	R15	умерено	добро	Електропроводимост, N-total

Целите за опазване на околната среда за повърхностни водни тела на Черноморски район за басейново управление на водите за водно тяло с име: р. Девненска – от извора до с. Чернево с код BG2PR200R1004 са следните:

☞ р. Девненска – от извора до с. Чернево с код BG2PR200R1004:

Цел 2015 г.

1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло.
2. Поддържане и запазване на добро химично състояние.

Цел 2021 г.

1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние.
 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние.
- запазване на добро екологично състояние по биологични елементи;

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

- постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи - Електропроводимост, N-total;

3. Запазване на добро химично състояние.

Цел 2027 г.

1. Запазване на добро екологично състояние.

2. Запазване на добро химично състояние.

➤ **Река Язтепенска – от извора до вливане в р.Провадийска**

Река Язтепенска е с дължина 18.2 км и е ляв приток на река Провадийска. В ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло с код BG2PR500R004 е определено в много лошо екологично състояние и без данни за химичното състояние.

Таблица №11 Оценка на екологичното състояние на река Язтепенска

Код на повърхностното водно тяло	Име на повърхностното водно тяло	Код на типа	Обща оценка на екологичното състояние / потенциал	Химична оценка на състоянието - приоритетни вещества	Показатели, влошаващи състоянието
BG2PR500R004	Река Язтепенска – от извора до вливане в р.Провадийска	R11	мн.лошо	няма данни	-

Целите за опазване на околната среда за повърхностни водни тела на Черноморски район за басейново управление на водите за водно тяло с име: Река Язтепенска – от извора до вливане в р.Провадийска с код BG2PR500R1004 са следните:

➤ **Река Язтепенска – от извора до вливане в р.Провадийска с код BG2PR500R004:**

Цел 2015 г.

1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло.

2. Поддържане и запазване на добро химично състояние.

Цел 2021 г.

1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние.

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние.

- постигане на възможно най-добро екологично състояние по биологични елементи;

- постигане на възможно най-добро екологично състояние по физикохимични елементи;

3. Запазване на добро химично състояние.

Цел 2027 г.

1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние;

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние;

- Постигане и запазване на добро състояние по биологични елементи

- Постигане и запазване на добро състояние по физикохимични елементи

3. Запазване на добро химично състояние.

2.3. Язовири на територията на общината

На територията на община Ветрино има 9 язовира. Общата характеристика на язовирите в общината е представена в таблицата по-долу.

Таблица №12 Язовири в общината

Язовир	Обем, м ³	Площ, дка	Собственост
Ветрино	45 000	35,340	Общинска
Ветрино	сух	19,357	Държавна
Белоградец	170 000	78,182	Общинска
Белоградец	сух	89,948	Държавна
Доброплодно	1 800 000	457,613	Общинска
Средно село	80 000	35,370	Общинска
Момчилово	сух	26,015	Държавна
Невша	48 000	28,201	Държавна
Габърница	597 000	56,930	Държавна

Източник: Община Ветрино

Обект на концесия са следните язовири:

➤ Язовир „Ветрино” – 35,30 дка - концесионен договор № 101 от 11.08.2014г., сключен между община Ветрино и „ВАИ КОНСУЛТИНГ ТАЙМ” ЕООД, за срок от 25 години;

➤ Язовир „Белоградец” – 78,20 дка - концесионен договор № 192-А от 26.10.2015 г., сключен между община Ветрино и „ЕНЕРА” ЕООД, за срок от 25 години;

➤ Язовир „Момчилово” (Средно село) – 35,37 дка, концесионен договор № 100 от 11.08.2014г. сключен между община Ветрино и „СТАНДИ” ЕООД.

Язовир „Доброплодно“ е отдаден под наем на „Агрия Стили“ ЕООД, за срок от 10 години.

2.4. Райони с потенциален риск от наводнения на територията на общината

Съгласно Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Черноморски район за басейново управление 2016-2021 г., територията на община Ветрино не попада в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Съгласно Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Дунавски район за басейново управление 2016-2021 г. територията на община Ветрино не попада в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Основните мерки за намаляване на риска от наводнения, които могат да бъдат изпълнявани, са следните:

➤ Поддържане проводимостта на речните легла, включително в 500-метровата зона след язовирите;

- Поддържане и експлоатация на диги, корекции на реки и дерета и други хидротехнически и защитни съоръжения, отводнителни системи и полета, отводнителни помпени станции (ОПС);
- Ежегодни пролетни и есенни технически прегледи на хидротехническите съоръжения, приключващи с изготвяне на протоколи, в които се набелязват ремонтните и инвестиционни работи за следващата година;
- Изготвяне на анализ на техническото състояние на всяка язовирна стена веднъж на три години;
- Изготвяне и проиграване на аварийни планове на язовирни райони и обособяване на аварийни складове, оборудвани с необходимите техника и материали;
- Изграждане на съвременни системи за оповестяване;
- Ликвидиране на потенциално опасни язовири, чието техническо състояние не позволява по-нататъшната им експлоатация.
- Изграждане и поддържане на дъждовна канализация.

2.5.Подземни води

Подземните води е събирателно понятие за водите, които попадат в земната кора вследствие на инфилтрационни процеси и филтрационни процеси. Обикновено, за подземна вода се счита вода, която тече през плитки водоносни хоризонти, но в технически смисъл, тя може да съдържа почвена влага, вечна замръзналост, неподвижна вода върху скална основа с много ниска проникваемост и дълбока, геотермална или петролна вода.

Подземните води в България имат повсеместно разпространение и играят важна роля, както за формиране на природната среда, така и като важен воден ресурс за задоволяване на потребностите на човека и на икономиката като цяло. Подземните води в България имат свои собствени басейни, в които се извършват процесите на тяхното количествено натрупване, движение и формиране на хидрохимичните им свойства. Факторите, които определят условията за формиране на подземните води в България, тяхната динамика и режим са много, но първостепенно значение от тях имат:

- Физико-географски – релеф, климат, хидрология, хидрография;
- Геоложки – геоложки строеж, литоложки състав на скалите и тектонски структури.

Съгласно хидрогеоложката подялба на България, района на управление на Басейнови дирекции Дунавски и Черноморски район обхваща части от Мизийския и Балканидния хидрогеоложки региони.

Хидрогеоложките условия на територията на община Ветрино се обуславят от порови, пукнатинни и карстови подземни, съставляващи ограничени части от подземни водни тела:

☞ На територията на Басейнова дирекция „Дунавски район“ (в землището на с. Доброплодно северната част на общината): Порови води в Кватернера - р. Суха с код BG1G0000Qal052, Карстови води в Разградската формация с код BG1G0000K1h050 и Карстови води в Малм-Валанжския басейн с код BG1G0000J3K051;

↪ На територията на Басейнова дирекция „Черноморски район“ (южно от землището на с. Доброплодно): Порови води в кватернера на р. Провадийска с код BG2G000000Q003, Карстови води в горна креда, турон, мастрихт Провадийска синклинала с код BG2G0000K2032, пукнатинни води в хотрив-барем-апт- Каспичан-Тервел-Крушари с код BG2G000K1hb036, карстови води в малм-валанж с код BG2G000J3K1041 и Порови води в палеоген - еоцен, олигоцен Провадия с код BG2G00000PG027.

Колектори на поровите подземни води са кватернерните алувиални песъчливо-глинести и чакълести образувания на руслата и заливните тераси на р. Суха при с. Доброплодно и северозападно от селото (на територията на Басейнова дирекция „Дунавски район“) и на р. Провадийска (на територията на Басейнова дирекция „Черноморски район“) в югозападния край на община Ветрино. В тях те формират безнапорни подземни потоци, които се подхранват от валежи и повърхностни води и се дренират в реките при ниски водни стоежи в тях и чрез водовземни съоръжения. Колектори на пукнатинните подземни води са долнокредните хотрив-барем-аптски мергели, пясъчници и глини, а на карстовите подземни води - теригенно-карбонатните и карбонатните седименти на малм-валанжа, долната и горната креда.

Наличната информация за типа, литоложкият състав и хидрогеоложките параметри на подземните водни тела, както и за актуалното им химично състояние, е отразена в Таблица №11.

Съгласно „Проект на План за управление на речните басейни в Дунавски район и Черноморски район 2016-2021 г.“ целите за опазване на околната среда са:

До 2021 г:

- Запазване на доброто количествено състояние. Предотвратяване на влошаването на химичното състояние, по показателя NO₃. Запазване на доброто химично състояние по останалите показатели - за подземни водни тела BG1G0000Qal052 и BG1G0000K1h050, които са в лошо химично състояние;

- Запазване на добро количествено и химично състояние - за подземно водно тяло BG1G0000J3K051;

- Предотвратяване влошаването на химичното състояние, по показателя NO₃ и намаляване под ПС. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. Предотвратяване на въздействието от нерегламентирано сметище върху химичното състояние на подземните води чрез ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води. Постигане на добро количествено състояние с намаляване на водовземаването в системи със значим натиск на черпени - за подземни водни тела BG2G000000Q003;

- Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показателя NH₄ и намаляване под ПС. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. Запазване на добро количествено състояние. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните и ограниченията в Наредба 3/16.10.2000 г - за подземно водно тяло BG2G0000K2032;

- Предотвратяване влошаването на химичното състояние, по показателя NO₃, намаляване под ПС и обръщане на посоката на възходящата тенденция. Опазване,

подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. Запазване на добро количествено състояние. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните е ограниченията в Наредба 3/16.10.2000 г - за подземно водно тяло BG2G0000K1hb036;

- Запазване на доброто химично и количествено състояние - за подземно водно тяло BG2G000J3K1041.

До 2027 г:

- Запазване на доброто количествено състояние. Постигане и запазване на добро химично състояние- за подземни водни тела BG1G0000Qal052 и BG1G0000K1h050;

- Запазване на добро количествено и химично състояние - за подземно водно тяло BG1G0000J3K051.

- Предотвратяване влошаването на химичното състояние. по показателя NO₃. и непревишаване на ПС. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. Предотвратяване на въздействието от нерегламентирано сметище върху химичното състояние на подземните води чрез ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води. Постигане на добро количествено състояние с намаляване на водовземането в системи със значим натиск на черпени - за подземни водни тела BG2G000000Q003;

- Предотвратяване влошаването на химичното състояние. по показателя NH₄. и намаляване под ПС. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. Запазване на добро количествено състояние. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните е ограниченията в Наредба 3/16.10.2000 г - за подземно водно тяло BG2G0000K2032;

- Предотвратяване влошаването на химичното състояние. по показателя NO₃, намаляване под ПС и обръщане на посоката на възходящата тенденция. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. Запазване на добро количествено състояние. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните е ограниченията в Наредба 3/16.10.2000 г - за подземно водно тяло BG2G0000K1hb036;

- Запазване на доброто химично и количествено състояние - за подземно водно тяло BG2G000J3K1041.

Подземно водно тяло с код BG2G00000PG027 и наименование Порови води в палеоген - еоцен, олигоцен Провадия е определено в лошо химично състояние. Целите до 2027 г. са: 1. Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показателите NO₃.и намаляване под ПС, обръщане на посоката на възходящата тенденция. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. 3. Запазване на добро количествено състояние. 4. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около питейно битовите водоизточници чрез спазване на забраните и ограниченията в Наредба 3.

Таблица №13 Информация за подземните водни тела в обхвата на община Ветрино

Наименование на подземното водно тяло (ПВТ)	Код на ПВТ	Тип на ПВТ	Литоложки строеж на ПВТ	Площ, кв.км.	Химично състояние
Порови води в Кватерна – р.Суха	BG1G0000Qa1052	Безнапорен	Глини, пясъци, варовици	43,20	Лошо
Карстови води в Разградската формация	BG1G0000K1h050	Безнапорен	Мергели, пясъчници, варовици и глини	4928,1	Лошо
Карстови води в Малм – Валанжския басейн	BG1G0000J3K051	Напорен	Неравномерно окарстени и напукани варовици с доломити и доломитизирани варовици, алевролити, пясъчници с прослойки от мергели	13104,53	Добро
Порови води в кватерна на р.Провадийска	BG2G000000Q003	Безнапорен	Чакъли, пясъци, отчасти с глинесто-песъчлив запълнител	156,88	Лошо
Карстови води в горна креда, турон, мастрихт Провадийска синклинала	BG2G0000K2032	Безнапорен	Теригенно-кабонатен фациес	959,92	Лошо
Пукнатинни води в отлив-барем-апт-Каспичан-Тервел-Крушари	BG2G0000K1hb036	Безнапорен	Мергели, пясъчници, варовици и глини	1228,46	Лошо
Карстови води в малм-валанж	BG2G000J3K1041	Напорен	Варовици, доломити, доломитни варовици	2622,05	Добро
Порови води в палеоген - еоцен, олигоцен Провадия	BG2G00000PG027	Безнапорен	пясъци, пясъчници, варовици, глини, мергели	898,29	Лошо

На територията на община Ветрино няма съоръжения и находища на минерални води.

Описаните подземни водни тела, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите, са определени като зони за защита на питейните води.

Зони за защита на водите съгласно чл. 119а, ал. 1 от Закона за водите:

ЗОНИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ПИТЕЙНО - БИТОВО ВОДОСНАБДЯВАНЕ – ПОДЗЕМНИ ВОДИ

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Зони за защита на питейните води са териториите, които са определени за защита на водните тела, от които се добива вода за питейно-битови нужди, включително санитарно- хранителните зони, учредени около водохващанията за добив на питейна вода.

Зоните за защита на водите са:

- територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела – за питейно-битови нужди;
- водните тела, определени като води за отдих и водни спортове, включително определените зони с води за къпане;
- зоните, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително:
 - ✓ уязвими зони;
 - ✓ чувствителни зони;
- зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми;
- защитените територии и зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.

Съгласно Приложение 3.1.2. на План за управление на речните басейни Черноморски район 2016-2021 г., Регистър на подземни водни тела определени като зони за защита за питейни нужди, и подземните водни тела, попадащи изцяло или частично на територията на община Ветрино, са определени като зона за защита на питейните води.

В таблица №14 са представени данни за подземните водни тела, попадащи изцяло или частично на територията на община Ветрино, определени като зони за защита за питейни нужди, както и данни за площта им.

Таблица №14 Подземни водни тела, попадащи изцяло или частично на територията на община Ветрино, определени като зони за защита за питейни нужди

№ по ред	Код на зоната за защита за питейно водоснабдяване	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Площ на водното тяло, кв.km
1.	BG2DGW000000Q003	BG2G000000Q003	Порови води в кватернера на р. Провадийска	156,88
2.	BG2DGW000000PG027	BG2G000000PG027	Порови води в палеоген-еоцен, олигоцен Провадия	898,29
3.	BG2DGW000J3K1041	BG2G000K1J3041	Карстови води в малм-валанж	2622,05
4.	BG2DGW000K1HB036	BG2G000K1hb036	Пукнатинни води в хотрив-барем-апт Каспичан	1228,46
5.	BG2DGW000000K2032	BG2G000000K2032	Карстови води в Горна креда турон-мастрихт-Провадийска синклинала	959,92

ЗОНИ В КОИТО ВОДИТЕ СА ЧУСТВИТЕЛНИ КЪМ БИОГЕННИ ЕЛЕМЕНТИ

Чувствителни зони

Понятието „чувствителни зони“ е термин от Директива 91/271/ЕЕС и характеризира водоприемник, който се намира или има риск да достигне състояние на еутрофикация – обогатяване с биогенните елементи азот и фосфор. Чувствителните зони в повърхностните водни обекти са тези, определени съгласно критериите, посочени в Приложение №4 към чл. 12, ал. 1 от Наредба № 6/09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (ДВ, бр. 97 от 2000 г.) и със Заповед № РД 970/28.07.2003 г. на Министъра на околната среда и водите. На това основание територията на целия Черноморски басейнов район е определен като чувствителна зона.

Уязвими зони

Уязвимите зони са определени със Заповед №РД-660/28.08.2019 г. на Министъра на околната среда и водите съгласно Наредба №2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 27 от 11.03.2008 г., в сила от 11.03.2008 г., изм. и доп., бр. 97 от 9.12.2011 г.). Тези зони са в съответствие с изискванията на Директива 91/676/ЕЕС относно защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници. Съгласно горепосочената заповед следните подземни водни тела (ПВТ) с код:

- BG2G000000Q003 - Порови води в кватернера на р. Провадийска.
- BG2G00000PG027 - Порови води в палеоген-еоцен, олигоцен Провадия
- BG2G000K1J3041 - Карстови води в малм-валанж
- BG2G000K1hb036 - Пукнатинни води в хотрив-барем-апт Каспичан
- BG2G00000K2032 - Карстови води в Горна креда турон-мастрихт- Провадийска синклинала.

са определени като води, които са замърсени, и води, които са застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници, водните тела или части от тях.

Територията на община Ветрино изцяло попада в уязвима зона за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (описани в Приложение №2 към горепосочената заповед).

2.6. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура

2.6.1. Водоснабдяване

Водоснабдителните мрежи в общината изпълняват жизненоважни функции за населението, производството и за други дейности свързани с комплексното обслужване. Поради тези причини общинското ръководство полага особени грижи за развитието, поддържането и разширяването на водоснабдителната система. Основната функция на тази система е да удовлетвори нуждите на жителите на общината от вода.

Основният физически проблем с водопотреблението е свързан с лошото състояние на тръбопроводите, което води до големи загуби на вода. Изключително амортизираните етернитови тръби създават предпоставки за аварии, както в междуселищните проводи, така и в селищните водопроводни мрежи.

Населените места се водоснабдяват от „Водоснабдяване и Канализация – Варна“ ООД, с основен предмет на дейност водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, строителство, проектиране и инженерингова дейност. „В и К- Варна“ ООД е дружество с 51% участие на държавата, чрез МРРБ и 49% собственост на общините Аврен – 1 %, Аксаково – 2 %, Бяла – 1 %, Варна – 35 %, **Ветрино – 1 %**, Вълчи дол – 2 %, Девня – 1 %, Дългопол – 2 %, Провадия – 3 % и Суворово – 1 %. „В и К – Варна“ ООД е разработило Бизнес план за периода 2017-2021 г., който е съобразен с целите и приоритети в приетия Регионален генерален план за обособената територия.

Община Ветрино членува в Асоциацията по В и К на обособена територия, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация – Варна“ ООД. В Асоциацията участват всички общини от Област Варна. Сключен е Договор за стопанисване, поддържане и експлоатация на В и К системите и съоръженията и предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги между Асоциацията и „В и К – Варна“ ООД. С договора оператора приема да предоставя услугите в обособената територия, да стопанисва, поддържа и експлоатира публичните активи. Срокът на договора е 15 год.

Водоснабдяването на община Ветрино се осъществява основно от подземни води чрез изградените каптажи, тръбни и шахтови кладенци. Те имат изминал период на експлоатация повече от 20-25 години. Към момента водоснабдителната система разполага със следните водоизточници за питейно-битови нужди: сондажи в с. Златина (община Провадия), сондажи Белоградец, Невша и Момчилово и каптажи Белоградец, Ягнило и Габърница.

Средногодишното подавано водно количество възлиза на около 530 хил. м³. Тази водна маса при един допустим размер на загубите на вода и нормално функциониращи водопроводни съоръжения и ВВМ е достатъчна за покриване на нуждите от питейна вода за Общината.

Водоснабдяването на общинския център с. Ветрино се осъществява също изцяло от подземни води от водоизточник „Златина“ чрез ПС „Ветрино“ и резервоар 500 м³.

Пречиствателни станции за питейни води

На територията на община Ветрино няма действаща пречиствателна станция за питейни води. Подземните води се подават към консуматорите след съответно обеззаразяване (основно с хлорни реагенти).

Водоснабдителни системи

Основната водоснабдителна група, обслужваща територията на община Ветрино е „Златина – Ветрино“. Чрез това групово водоснабдяване се подава питейна вода към селата Ветрино, Белоградец, Габърница, Доброплодно, Млада гвардия, Момчилово, Неофит Рилски и Средно село. Останалите две села Невша и Ягнило се водоснабдяват от собствени локални водоизточници.

Помпени станции и резервоари

Водопреносната мрежа и водопроводни съоръжения на територията на община Ветрино са включени в активите на „ВиК“ ООД – Варна, в което държавното участие е 51 %, а общинското – 49 %. За осигуряване подаването на вода за населените места от водоснабдителните системи са изградени 2 броя помпени станции (Ветрино и

Момчилово), освен основната помпена станция „Златина“. Водоемите са 18 броя с общ обем 3490 мЗ.

Водопроводни мрежи и преносни водопроводи

Водопроводните мрежа и външните довеждащи водопроводи са изградени основно в периода 1960-1980 г. с тръби от различни видовематериали. С най-голям дял са азбестоциментовите и стоманени тръби. Водопроводите са амортизирани, с висока степен на аварийност и формиращи значителни загуби на вода (за цялата водоснабдителна система загубите са от порядъка на 40%). Общата дължина на водопроводите възлиза на около 260 км, от които около 168 км са вътрешна водопроводна мрежа и 92 км външни водопроводи. Налице са и всички останали съоръжения към водоснабдителните системи, а именно: шахти за СК, въздушници, изпускатели, измервателни устройства.

Водопроводната мрежа обхваща цялото население на Община Ветрино и осигурява питейна вода чрез водоснабдителната система. Община Ветрино изпълнява договор за безвъзмездна финансова помощ №03/07/2/0/00550/20.06.2018 г. за проект „Реконструкция и рехабилитация на улична водопроводна мрежа в община Ветрино, област Варна“ по Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 год., Мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“, Под-мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“. В проекта са включени рехабилитация на улични водопроводи в село Ветрино и реконструкция на улични водопроводи в село Белоградец, също така са предвидени нови сградни водопроводни отклонения към съответните имоти.

2.6.1.1. Водовземни съоръжения от подземни води. Санитарно-охранителни зони

Питейно-битовото водоснабдяване в община Ветрино се осъществява от водовземните съоръжения от подземни води, описани в Таблица №15 с титуляр „Водоснабдяване и канализация - Варна“ ООД. В таблицата, по информация от интернет страницата на БДЧР, са посочени водовземните съоръжения, за които са издадени разрешителни за водовземане и са учредени санитарно-охранителни зони.

Таблица №15 Водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и учредени санитарно-охранителни зони в община Ветрино

Водовземно съоръжение	Код на подземното водно тяло	Разрешително за водовземане №/дата	Заповед №/дата за учредяване на СОЗ
ВГ „Белоградец“ – Дренажи „Баш бунар“ 1 и 2 и каптаж „Чешмеляр“, с.Белоградец	BG2G000K1hb036	200047/15.12.2003 г.	16/25.02.2008 г.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Тръбен кладенец Вн 12а Белоградец	BG2G000J3K1041	200102/13.05.2004 г. (прекратено с Решение №942/05.10.1012 г.)	04/15.02.2008 г.
Сондаж ПЕС-1 „Невша“, с.Невша	BG2G000J3K1041	200059/19.01.2004 г.	49/05.10.2011 г.
Дренаж „Синякус“, с.Невша	BG2000K1hb036	2151 0086/26.02.2009 г.	06/04.01.2012 г.
Тръбен кладенец ПЕС-1 „Момчилово“, землище на с.Средно село	BG2G000J3K1041	21510011/16.07.2007 г.	34/20.09.2007 г.
Каптаж „Дерин дере“ и Бекироглу“, с.Ягнило	BG2G000K1hb036	21510351/06.08.2014 г.	15/18.03.2021 г.
Пояс III на дренаж „Девн.извори – „Марциана“, „Лудетина“, „Карадепсиз“	BG2G000J3K1041	2151 0081/20.02.2009	26/17.07.2011 г.
Пояс II и III на шахтов кладенец „Марково“	BG2G000000Q003	-	52/11.06.2012
Пояс III около минерален водоизточник Вн-35, находище 100- район Североизточна България – подземни води от малмваланжинския водоносен хоризонт			РД- 255/22.04.2008 г.

Източник: БДЧР - <https://www.bsbd.org/bg/register.html>

Съгласно чл.7, чл.8, чл.9 и чл.10 от Наредба №3 и Приложения 1 и 2 към нея се определят три пояса за защита на водите на СОЗ, като за всеки един пояс на зоната са определени дейности, които се забраняват, ограничават и ограничават при доказана необходимост по време на действието им. Ограничаването и ограничаването при доказана необходимост в обхвата на СОЗ се извършват в зависимост от оценката на риска от замърсяване и увреждане качеството и количеството на водите, добивани за питейнобитово водоснабдяване. При това положение, съгласно чл. 8 на Наредба №3 в I Пояс на СОЗ са разрешени само дейности свързани с експлоатацията на водоизточника и/или съоръжението за добив на вода, като при това достъп до пояс I имат ограничен брой длъжностни лица. Дейностите в границите на II и III пояс за които има ограничение или ограничение при доказана необходимост се извършва само ако инициаторът на дейността (инвеститора) докаже с конкретни изследвания и оценка на въздействието върху околната среда, че дейността няма да доведе до съществено или

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

несъществено замърсяване на водите или други негативни последици за водоизточника.

При изпълнение на Програмата за опазване на околната среда на община Ветрино 2021 – 2027 г. да бъдат спазвани мерките заложи в ПУРБ 2016 – 2022, в т.ч. и:

- Мярка „Намаляване на дифузното замърсяване от промишлени дейности“ с действие: „Забрана на миенето и обслужването на транспортни средства и техника в крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата“ и „Осигуряване на подходящи условия за съхранение на опасни отпадъци при които не се допуска замърсяване на подземни и повърхностни води“;

- Мярка „Опазване на водите от замърсяване с препарати за растителна защита“ с действия: „Забрана за складиране и депониране и третиране на отпадъци в крайбрежните заливаеми ивици“;

- Мярка „Опазване на химичното състояние на подземните води от замърсяване и влошаване“ с предвидено действие: „Забрана за извършването на дейности водещи до отвеждането в подземните води на опасни вещества“;

- Мярка „Предотвратяване на отвеждането на приоритетни вещества в подземните води“ с действие: „Забрана или ограничаване на дейности, които увеличават риска за пряко или непряко отвеждане на приоритетни и опасни вещества или други замърсители в подземните води, включително разкриването на подземните води на повърхността, чрез изземване на отложенията и почвите, покриващи водното тяло“ и др.

При изпълнение на ПООС следва да бъдат спазени забраните и ограниченията от Закона за водите, касаещи дейностите, обхванати от плана и:

- забраните на чл.134, т.1,4 и 6 от Закона за водите за складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци; миенето и обслужването на транспортни средства и техника и изхвърлянето на отпадъци.

- изискванията на чл. 143, т. 1, 3 и 5 от Закона за водите, съгласно които за защита от вредното въздействие на водите не се допускат дейности с които се нарушава естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици и използването им като депа за земни и скални маси и съхраняването или складирането на материали, които в значителна степен биха увеличили унищожителната сила на водата при наводнения.

- при извършване на дейности, граничещи с води и водни обекти – публична държавна собственост е необходимо да се определят граници, в съответствие с чл. 155, ал. 1, т. 1 от Закона за водите.

2.6.2.Канализация

Изградена и функционираща канализационна система на територията на община Ветрино е само тази в село Ветрино. Налице са частично изградена канализационна мрежа и ПСОВ.

ПСОВ “Ветрино”. В ПСОВ постъпват за пречистване отпадъчните води от канализационната мрежа само на с. Ветрино. Пречистените отпадъчни води се заустват

в река Златинска, ляв приток на р. Провадийска водно тяло с код BG2PR500R008. ПСОВ работи със съоръжения за механично и биологично пречистване на водите.

Съоръженията в станцията са силно амортизирани. Резултатите от анализите от проведения собствен и контролен мониторинг по отделните показатели не превишават индивидуалните емисионни ограничения в издаденото разрешително.

Основен проблем на общината, е липсата на канализационна мрежа. Само 32 са жилищата, които използват обществена канализация, 26 от които са в селата. 1971 жилища са свързани с попивна яма, а 714 с изгребна. Със септична яма или друго пречиствателно съоръжение са свързани 587 жилища, а 266 са тези без канализация.

Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите, от които идват и съответните проблеми са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води.

Състоянието на водните тела се определя в зависимост от следните категории значими натоварвания:

- Значими точкови източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими дифузни източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими водовземания от повърхностните води;
- Други въздействия върху повърхностните води - морфологични изменения и регулиране на оттока.

Възможностите за рационално използване на водните ресурси в общината са свързани с необходимостта от:

- реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи в населените места и на съществуващите водовземни съоръжения;
- по-пълното използване на проектния капацитет на тези съоръжения
- изграждане на нови вододобивни съоръжения при доказана необходимост;
- почистване на речните легла;
- разработване и реализация на нова водостопанска схема за интегрирано управление на водните ресурси в общината, което ще реши водните проблеми на някои населени места с недостиг на питейни води и води за напояване.

ИЗВОДИ:

✓ По-голямата част от повърхностните водни тела на територията на общината се намират в добро химично и екологично състояние с изключение на водно тяло с код BG2PR567R011 р. Провадийска - от гр. Каспичан до с. Невша, което е определено с лошо екологично състояние и добро химично състояние. Част от подземните водни тела са определени с лошо химично състояние.

✓ Проблемите са свързани главно с липсата на канализационна мрежа в населените места, с изключение на част от с.Ветрино и съпътстваща ги пречиствателна станция за отпадъчни води. Водопреносната мрежа също е остаряла, амортизирана и загубите на вода са значителни.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

- ✓ Извършена е рехабилитация на улични водопроводи в село Ветрино и реконструкция на улични водопроводи в село Белоградец.
- ✓ Необходимо е в община Ветрино да бъде планирана подмяна на част от водопроводната мрежа от страна на „В и К-Варна“ ЕООД с цел да се минимизират загубите на вода.
- ✓ Необходимо е поддържане на речните легла и деретата с цел превенция от природни бедствия и ограничаване вредното въздействие на водите.
- ✓ Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречистени отпадъчни води в септични ями.

3. Отпадъци

Държавната политика по управлението на отпадъците представлява съвременна концепция за ресурсна ефективност, насочена към предотвратяване на образуването на отпадъци, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването чрез рециклиране, регенериране или друг процес на извличане на вторични суровини, обезвреждане и безопасно съхраняване на отпадъците, увеличаване на отговорността на производителите, стимулиране на инвестиции в сектора, в рамките на наличните финансови инструменти.

В контекста на политиката на Европейската комисия за отпадъци и развитие на кръгова икономика, линейният икономически модел от типа „вземи, произведи и изхвърли“ вече не съответства на нуждите на съвременното общество и на ограничения характер на природните ресурси. Съгласно възприетата йерархия на отпадъците се дава приоритет на предотвратяването на отпадъците, следвано от подготовката за повторно използване, рециклирането, възстановяването и накрая изхвърлянето, като най-нежелана опция.

Фигура №11 Как функционира кръговата икономика

Кръговата икономика е модел, насочен към удължаване на жизнения цикъл на продуктите. На практика това означава възможно най-дълго споделяне, заемане, повторно използване, поправка и рециклиране на съществуващи материали и продукти.

Когато един продукт достигне края на живота си, материалите, от които той е съставен, продължават да се ползват по друг начин. Това се прави отново и отново и така се намалява до минимум изхвърлянето на отпадъци.

Концепцията за кръгова икономика се изгражда в противовес на традиционния линеен модел, при който се използват суровини, създават се неща от тях, те се консумират и остатъците се изхвърлят. Този модел разчита на големи количества евтини и достъпни материали и източници на енергия.

Част от традиционния модел е и вграждането на дефекти в уредите, за да спрат те да работят на определена дата или след определен брой цикли и потребителите да бъдат принудени да си купят нови. Европейският парламент се обявява срещу тази практика, която пилее ресурси.

В този смисъл, държавната политика по управление на отпадъците се фокусира върху интегрирането на нови, устойчиви от екологична и икономическа гледна точка модели, където от битовите отпадъци да се отделя всичко, което може да се оползотвори и рециклира, за да се превърне в енергия, в суровина за индустрията, в тор за растенията, а в новоизградените регионални депа да се депонират минимални количества отпадък.

Чрез предприемане на законодателни и незаконодателни инициативи, политиките на МОСВ са съобразени с политиките на европейско ниво и основните аспекти на националния интерес за постигане на 65% рециклиране на битови отпадъци до 2030 г., 75% рециклиране на отпадъци от опаковки до 2030 г. и 10% максимум депониране до 2030 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2021-2028 г. има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Република България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

НПУО се основава на следните основни принципи:

↳ **“Предотвратяване”** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

↳ **“Разширена отговорност на производителя”** и **“замърсителят плаща”** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

↳ **“Превантивност”** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

↳ **“Близост”** и **“самодостатъчност”** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

↳ **„Участие на обществеността“** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива.

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

Таблица №16 Стратегически цели на НПУО

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

В рамките на НПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели.

Съгласно чл. 52 от ЗУО, кметът на община разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община. Програмата е неразделна част от общинската програма за околна среда, и трябва да е в съответствие с принципите и целите на НПУО.

Кметът на общината има задължение да организира управлението на отпадъците:

3.1. Битови отпадъци

Жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори. Непрекъснато нарастващото количество смесени отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията в община Ветрино, налага предприемането на мерки за тяхното намаляване, повторната им употреба и

увеличаване на рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването им като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

С промените в **Закона за управление на отпадъците от месец март 2021 г.** се регламентира ново определение за битовите отпадъци, а именно:

„Битови отпадъци“ са:

а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства.

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.

Това определение не засяга разпределението на отговорностите за управлението на отпадъците между публичните и частните субекти.

На територията на община Ветрино основно се генерират битови неопасни отпадъци от домакинствата, както и производствени отпадъци от фирмите, извършващи производствена дейност, животински отпадъци (оборска тор), растителни отпадъци от домакинствата и от поддръжката на зелените площи, парковете, градините, и строителни отпадъци от ремонтна и строителна дейност.

Община Ветрино е изградила система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци във всички населени места и е обхванато цялото население на общината.

В таблица №17 са показани данни за количествата на образуваните отпадъци в периода 2015 – 2020 г., броя на населението и средното количество отпадъци на жител:

Таблица №17 Количества на битовите отпадъци

ГОДИНА	ГЕНЕРИРАНИ ОТПАДЪЦИ	БРОЙ НАСЕЛЕНИЕ	СРЕДНО ТОНА НА ЖИТЕЛ
2015	1321,000	5070	0,261
2016	1394,940	4951	0,282
2017	1161,700	4884	0,238
2018	1186,220	4773	0,249
2019	1157,840	4764	0,243
2020	1179,140	5084	0,232

*Забележка: Данните за броя на населението е от НСИ.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Количествата битови отпадъци са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради, търговски обекти, предприятия и други генератори.

Основен показател при дефиниране на битовите отпадъци е нормата на натрупване, показваща количеството на отпадъците, образувани от един човек за определен период от време, обикновено година. Нормата на натрупване може да се изрази в тегловни кг/жител/год. Въз основа на отчетените количества на битовите отпадъци са изчислени и нормите на натрупване за последните години. Образованите битови отпадъци на човек от населението в България за 2018 г. е 407 кг/жител/година, за населени места под 3000 жители е 256 кг/жител/година. Населението на община Ветрино през 2018 г. по данни на НСИ е 4773 души, нормата на натрупване е 249 кг/ж/г., значително по-ниска от тази за страната, но почти равна с тази за населени места под 3000 ж.

Основният поток отпадък е смесения битов отпадък с код 20 03 01 по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците.

Дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците се осъществяват от „Технокар“ ЕООД, съгласно сключен договор за обществена поръчка с предмет „Сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на териториите за обществено ползване в община Ветрино“.

На територията на всички населени места за разположени съдове за събиране на отпадъците: контейнер тип „Бобър“ от 1100 л., Фамилна кофа от 120 л., Фамилна кофа от 240 л. и улични кошчета от 60 л. разпределени, както следва:

Таблица №18 Разпределение на съдовете по населени места

№	Населено място	Контейнер тип "Бобър" 1100 л.	„Фамилна кофа“ 120 л.	„Фамилна кофа“ 240 л.	Общо съдове	Улично кошче 60 л.
1	Белоградец	39	350	238	627	10
2	Ветрино	52	342	134	528	26
3	Габърница	4	67	12	83	8
4	Доброплодно	24	275	99	398	10
5	Млада гвардия	13	161	59	233	12
6	Момчилово	5	68	32	105	6
7	Невша	15	240	71	326	12
8	Неофит Рилски	29	248	96	373	10
9	Средно село	2	31	8	41	4
10	Ягнило	3	157	14	174	13
		186	1939	763	2888	111

Източник: община Ветрино

Описаните съдове са собственост на „Технокар“ ЕООД. Община Ветрино разполага с 111 броя улични кошчета.

Честотата на събиране и извозване на битовите отпадъци е 38 пъти годишно, като за месеците ноември, декември, януари, февруари и март е два пъти месечно, за месеците април, май, юни, юли, август, септември и октомври е четири пъти в месеца.

Събраните битови отпадъци се транспортират до инсталация, собственост на „Екоинвест Асетс“ АД, с.Езерово, където се извършва механично и биологично третиране, включващо сепариране на рециклируемите отпадъци за последващо оползотворяване и третиране на отделената органична фракция, чрез процеси на компостиране. Дейностите се осъществяват съгласно сключен договор №ДОГ-28/10.02.2020 г. между община Ветрино и „Екоинвест Асетс“ АД.

От месец април 2011 г. Община Ветрино е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Провадия, в което са включени девет общини, а именно: Суворово, Аврен, Бяла, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Дългопол и Провадия. Водеща община на РСУО е община Девня. Сдружението е създадено съгласно изискванията на ЗУО и Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г. Целта е да се обединят усилията на общините в изграждането на екологосъобразни съоръжения за третиране на отпадъците, отговарящи на нормативната база и представляващи минимален риск за околната среда. Чрез създаване на Сдружението общините вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.

Поддържане на териториите за обществено ползване

Съгласно чл.19, ал.3, т.3 от Закона за управление на отпадъците кметът на общината отговаря за почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Поддържането на териториите за обществено ползване се осъществява от работници назначени към Общинска администрация Ветрино. Общинска администрация не разполага с достатъчно работници, които да могат да обхванат всички обществени площи и поддържането им е трудоемко. Извършва се ръчно метене, почистване на уличните кошчета от отпадъци, почистване на разпиляни отпадъци, поливане на градинки и дърugi.

В Националният план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Провадия е включено в индикативният списък на РСУО, в които е необходимо да се осигурят инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци.

3.2.Морфологичен състав на отпадъците

Основна предпоставка за адекватно определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на общината, а също и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество образувани отпадъци.

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Община Ветрино е включена заедно с всички общини в Република България в проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“. Сключен е договор за изпълнение на проекта между ПУДООС и „Еко-Морфология България“ ДЗЗД по Българо-Швейцарска програма за сътрудничество.

Морфологичния състав на битовите отпадъците е извършен през четирите сезона (пролет, лято, есен, зима) на 2019 година. Предвид, че общината генерира отпадъци под 5000 тона годишно, при извършването на анализа не е правено зонироване.

Анализът на състава на генерираните отпадъци от територията на община Ветрино обхваща следните фракции:

- ⇒ Хранителни;
- ⇒ Хартия и картон;
- ⇒ Пластмаса;
- ⇒ Текстил;
- ⇒ Гума;
- ⇒ Кожа;
- ⇒ Градински;
- ⇒ Дървесни;
- ⇒ Стъкло;
- ⇒ Метали;
- ⇒ Инертни;
- ⇒ Опасни;
- ⇒ Други – хигиенни, композитни.

Графикът за пробовземане от битовия отпадък на община Ветрино за целия обследван период е следният:

Община	Сезон	Поредност на проба	Седмица
Ветрино	зима	проба 1	седмица 8
Ветрино	пролет	проба 1	седмица 17
Ветрино	лято	проба 1	седмица 29
Ветрино	есен	проба 1	седмица 38

Анализът на състава на генерираните отпадъци от територията на община Ветрино е следният:

Количество смесен отпадък на година т/год	1 330.26т
Население на общината	4884

*По отчетни данни. За годината предхождаща морфологичния анализ

Таблица №19 Морфологичен състав на отпадъците в общината

Вид Отпадък	-	Количество о смесен отпадък на година	Разделно Събран Отпадък на година т/год	Общ Отпадък на Година т/год	Общ Отпадък на Година %
-------------	---	---------------------------------------	---	-----------------------------	-------------------------

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

		т/год			
Хранителни	-	96.54т	0.00т	96.54т	6.86%
Хартия		27.51т	0.00т	27.51т	1,95 %
Картон	-	28.00т	0.00т	28.00т	1.99%
Пластмаса	-	135.18т	0.00т	135.18т	9.60%
Текстил	-	59.72т	0.00т	59.72т	4.24%
Гума	-	7.76т	0.00т	7.76т	0.55%
Кожа	-	31.68т	0.00т	31.68т	2.25%
Градински	-	137.77т	4.00т	141.77т	10.07%
Дървесни	-	16.08т	0.00т	16.08т	1.14%
Съкло	-	47.50т	0.00т	47.50т	3.37%
Метали	-	25.01т	73.34т	98.35т	6.99%
Инертни>4 см	-	41.62т	0.00т	41.62т	2.96%
Опасни	-	13.32т	0.00т	13.32т	0.95%
Други	-	47.52т	0.00т	47.52т	3.38%
Ситна Фракция<4см	-	615.04т	0.00т	615.04т	43.69%
Общо	-	1 330.26т	77.34т	1 407.60т	100.00%
Опасни					
20 01 27*	Бои	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Лакове	2.00т	0.00т	2.00т	0.14%
20 01 13*	Разтворители	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Грундове	1.66т	0.00т	1.66т	0.12%
20 01 27*	Лепила	0.33т	0.00т	0.33т	0.02%
20 01 27*	Смоли	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Мастила	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 29*	Перилни и почистващи препарати	3.42т	0.00т	3.42т	0.24%
20 01 14*	Киселини	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 15*	Основи	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 19*	Препарати за растителна защита и борба с вредителите	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 17*	Фотографски материали	0.37т	0.00т	0.37т	0.03%
16 01 13*	Спирачни течности	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
16 01 13*	Антифризни течности	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 31*	Лекарства с изтекъл срок на годност	3.07т	0.00т	3.07т	0.22%
20 01 31*	Продукти, свързани с грижи по домашни любимци	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 21*	Живак, живачни термометри, живачни прекъсвачи, живачни ампули от бойлери и др	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
15 02 02*	Кърпи, парцали за избърсване, замърсени с опасни препарати	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
15 02 02*	Предпазни средства –	0.37т	0.00т	0.37т	0.03%

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

	ръкавици, маски, филтри и др., използвани при боядисване, нанасянето на покрития и почистване				
20 01 37*	дървесина, съдържаща опасни вещества	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
15 01 10*	Празни опаковки от лаково бояджийски материали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност (пиктограми) – картонени, пластмасови, стъклени, метални	0.92т	0.00т	0.92т	0.07%
20 01 33*	Оловни акумулаторни батерии	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 33*	Ni-Cd батерии	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 33*	Живак-съдържащи батерии	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 35*	Електрически и електронни устройства	0.50т	0.00т	0.50т	0.04%
20 01 23*	Оборудване, съдържащо хлорирани и флуорирани въглеводороди	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 21*	Луминесцентни и флуоресцентни лампи, енергоспестяващи и други лампи, съдържащи живак	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 26*	Смазочни и моторни масла	0.67т	0.00т	0.67т	0.05%
Общо	-	13.32т	0.00т	13.32т	0.95%
Други	-				
Хигиенни	-	43.22т	0.00т	43.22т	3.07%
Композитни	-	4.30т	0.00т	4.30т	0.31%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
Общо	-	47.52т	0.00т	47.52т	3.38%

НОРМА НА НАТРУПВАНЕ

НН по отчетни данни	С Разделно Събрани	Без Разделно Събрани
Количество отпадъци (кг)	1403601	1330260
Население	4884	4884
НН	287,3875921	272,3710074

ИЗВОДИ				
Фракции с най-висок средногодишен процент	Ситна Фракция<4см	Градински	Пластмаса	Метали
Фракции с най-нисък средногодишен процент	Гума	Опасни	Дървесни	Хартия
Фракции с най-изразена сезонна флукутация	Ситна Фракция<4см	Хранителни	Пластмаса	Инертни>4 см
Фракции с най-слаба сезонна флукутация	Опасни	Хартия	Стъкло	Гума

От анализа следва, че с най-голям дял в община Ветрино има ситната фракция < 4 см – 43,69 %, следвани от градинските отпадъци – 10,07 % и пластмасата – 9,60 %.

3.3.Разделно събиране на отпадъци от опаковки

"Опаковка" са всички продукти, направени от материал от всякакво естество, използвани, за да се поставят в тях, съхраняват, пренасят, доставят и представят стоки - от сурови материали до обработени стоки - от производителя до ползвателя или потребителя. Артикули, които "не се връщат" и се използват за същите цели, също се считат за опаковки.

В момента на разработване на настоящата Програма за опазване на околната среда на община Ветрино за периода 2021 – 2027 г. на територията на общината не е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Съгласно чл. 31, ал. 1, т. 1 от Закона за управление на отпадъците, системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели: най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци.

Съгласно Заповед № 138 от 15.06.2020 г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда, Община Ветрино е определена като община изпълнила гореописаната цел, като е постигнала степен на рециклиране 59 % за календарната 2018 г.

3.4. Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- Екологична – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- Икономическа – оползотворяване материалите, заложили в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор” е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане .

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба.
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания.
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Община Ветрино има сключен договор за сътрудничество с „ТРАНСИНС БАТЕРИ“ ООД за организиране, изграждане и прилагане на система за събиране и временно съхраняване на НУБА и предаването им за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане, образувани от територията на Община Ветрино.

Съгласно договора се организират кампании за събиране на НУБА 2 пъти годишно по предварително определен график. Поставени са 10 бр. кошчета с вместимост 3 литра в търговските обекти на територията на общината. През 2020 г. по искане от общината са предоставени допълнително 10 бр. кошчето, които са разположени в кметствата на населените места и така общият им брой е 20.

3.5.Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

„Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване” представлява отпадъчни материали, състоящи се от всякакви негодни за употреба или нежелани електрически и електронни уреди.

Община Ветрино има сключен договор за сътрудничество с „Трансинс Технорециклираща компания“ АД за организиране на система за разделно събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторно използване, рециклиране и оползотворяване на ИУЕЕО, образувано от домакинства, обществени и административни учреждения, училища, търговски, промишлени, туристически и други обекти на територията ѝ. Събирането на ИУЕЕО се извършва със специализирано транспортно средство по време на организирани кампании.

Системите за разделно събиране на НУБА и ИУЕЕО не изискват финансиране или инвестиции от страна на община Ветрино и са безплатни за населението.

3.6.Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

Съгласно определените с Наредбата изисквания за третиране на отпадъците от моторни превозни средства (ИУМПС), основните задължения на местната администрация са:

➤ Определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и местата за предаване на ИУМПС на територията на общината;

➤ Организиране на дейностите по събиране на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомя звеното „Пътна полиция“ към областната дирекция на Министерство на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Община Ветрино има сключен с „Метал Флейт Интернешънал“ ООД за предаване на ИУМПС. През последните години не е проявяван интерес от страна на жителите на общината за предаване на ИУМПС.

3.7.Разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ)

Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) вмениява отново същите изисквания, както на по-горните специфични потоци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване. И тук вариантите са сключване на договор с организация по оползотворяване на ИУГ, за което е необходимо общината да разполага с площадка, където да съхранява посочените отпадъци и/или сключване на договор с оторизирано лице, което експлоатира действащата площадка. Друг вариант е сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има сключен договор с организация по оползотворяване или лице, притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

Към настоящият момент община Ветрино няма сключен договор с организация по оползотворяване за разделно събиране на излезли от употреба гуми.

3.8.Разделно събиране на отработени масла

Задълженията на общината за разделно събиране на отработени масла се определят от Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти. Съгласно чл. 39, ал. 1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Към настоящият момент община Ветрино няма сключен договор с организация по оползотворяване за разделно събиране на отработени масла.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

➤ идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;

➤ определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;

➤ въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи;

3.9. Биоразградими отпадъци

"Биоразградими отпадъци" са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно. Това са биоразградими отпадъци от паркове и градини, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от хранително-преработвателните предприятия. Те се разделят на два основни потока: зелени отпадъци от паркове и градини, които съдържат около 50-60% влага и повече дървесина и кухненски отпадъци, при които съдържанието на влага достига до 80%. Отпадъците от обществените паркове, гробищата, крайпътните насаждения и др. обикновено се събират отделно.

Община Ветрино има изградена система за събиране на биоразградимите отпадъци. Кампанийно за жителите на общината се поставят 40 броя контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1100 л. за отделно събиране на биоразградими отпадъци.

Броят на съдовете, разпределени по населени места е представен в таблица №20.

Таблица №20 Брой на съдовете за отделно събиране на биоразградими отпадъци

№	Населено място	Контейнер тип "Бобър" 1100 л. за ЗО
1	Белоградец	8
2	Ветрино	10
3	Габърница	2
4	Доброплодно	4
5	Млада гвардия	3
6	Момчилово	2
7	Невша	4
8	Неофит Рилски	4
9	Средно село	1
10	Ягнило	2
		40

Честотата за обслужване на съдовете за биоразградими отпадъци е 1 (един) път месечно. Събраните биоразградими отпадъци се транспортират от „Технокар“ ЕООД до инсталация в с.Езерово, собственост на „Екоинвест Асетс“ АД.

Количеството на предадените отделно събрани биоразградими отпадъци е представено в следващата таблица:

Година	2017	2018	2019	2020
Био отпадъци – т.	4,32	6,22	10,52	6,26

По отношение на биоразградимите отпадъци, ЗУО поставя следните изисквания: най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани

биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Съгласно Заповед № 189 от 24.07.2020 г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда, Община Ветрино е определена като община изпълнила гореописаната цел, като е постигнала степен на 92% за календарната 2018 г.

3.10.Строителни отпадъци

“Строителни отпадъци” са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Състоят се главно от бетон, тухли, камъни, земни маси и керамика, изолации, дървесни материали и пластмаси, хидроизолации, керемиди и др. Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, отговорността за управлението на строителните отпадъци (СО) е на притежателите им – лицата, при чиято дейност се образуват или лицата, в чието владение се намират тези отпадъци. Задължение на притежателите е да покрият разходите за управлението им и да организират извършването на дейностите с отпадъците в съответствие с нормативните изисквания.

Община Ветрино има сключен договор с „Друм Груп“ ЕООД за приемането и обработването на строителни отпадъци и земни маси, получени от строителни дейности на територията на общината. Дружеството приема строителните отпадъци на терени в местност „Вършника“ ПИ №20482.34.9 и ПИ №20482.34.14 в землището на гр. Девня и ПИ №36868.31.19 в землището на с.Кипра, община Девня, област Варна. Важно условие е транспортирането на образуваните отпадъци да се извършва с автомобил от лица, притежаващи Регистрационен документ за транспортиране на строителни отпадъци и изкопни земни маси, издаден от РИОСВ-Варна.

Видовете отпадъци, които се приемат за третиране, съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците са следните:

Таблица №21 Кодове отпадъци по разрешително на „Друм Груп“ ЕООД

Код на отпадъка	Описание	Код
02 04 02	Нестандартен калциев карбонат (сатурачна кал)	R10
17 01 01	Бетон	R12
17 01 02	Тухли	R12
17 01 03	Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия	R12
17 01 07	Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06	R12
17 05 04	Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03	R10
17 05 06	Драгажна маса, различни от упоменатите в 17 05 05	R10
17 09 04	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03	R12
19 12 09	Минерали (например пясък, камъни)	R10

R10 Обработване на земната повърхност, благоприятстващо земеделието или подобряващо качествата на околната среда.

R12 Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 – R11.

3.11.Опасни отпадъци

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ – Варна.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.т13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват отделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

На територията на община Ветрино няма предприятия с нисък или висок рисков потенциал. На територията на общината няма изградена инфраструктура за отделно събиране и третиране на опасни отпадъци. При констатирани такива се използват услугите на лицензирана фирма.

През 2020 г. Община Ветрино предаде за обезвреждане общо 142,5 тона препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, намиращи се в склад в землището на село Неофит Рилски. Пестицидите са препакетирани, изтеглени и изнесени към съоръжение за трайно обезвреждане във Франция.

3.12. Утайки от ПСОВ

На територията на община Ветрино няма инсталации и/или съоръжения за третиране на утайки от ГПСОВ. На територията на общината има само една пречиствателна станция за отпадъчни води за общинския център – с. Ветрино.

ПСОВ има издадено разрешително от БДЧР за заустване на пречистените отпадъчни води в река Златинска – втора категория воден обект, ляв приток на р. Провадийска.

3.13. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

Преустановено е депониране на битовите отпадъци на общинското депо, намиращо се в землището на с. Ветрино още през 2015 г. Генерирани битови отпадъци се транспортират до инсталация, собственост на „Екоинвест Асетс“ АД в с. Езерово. Съгласно договора с дружеството разходите за транспортиране до депо за обезвреждане на останалите след сортиране негодни отпадъци, както и разходите по депониране на негодните за рециклиране и оползотворяване остатъци след сортиране са за сметка на „Екоинвест Асетс“ АД.

Община Ветрино изпълнява проект за „Рекултивация на депо за ТБО в ПИ № 10865.86.30, м. „Пътеките“, за който е осигурено финансиране. В изпълнение на Решение на Съда на Европейския съюз от 16 юли 2015 г. по дело C-145/14 за неизпълнение на задълженията от страна на Република България, Община Ветрино има сключен Административен договор Д-34-36 от 14.05.2020 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на Европейския съюз по процедура чрез директно предоставяне BG BG16M1OP002-2.010 „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело C-145/14“.

На 20 ноември 2020 г. е проведена официална церемония „Първа копка“ по Проект: BG16M1OP002-2.010-0016 „Рекултивация на депо за ТБО в ПИ номер 10865.86.30, м. „Пътеките“, село Ветрино, община Ветрино, област Варна“. Крайната дата по приключване на дейностите по проекта е 14.04.2022 г.

Предвидените дейности по проекта включват техническа рекултивация на депо за неопасни отпадъци, при която ще бъдат рекултивирани отпадъците. След този етап ще бъде извършена биологична рекултивация с осигуреното собствено финансиране, която ще продължи пет години – теренът ще бъде затревен, което ще позволи създаване на устойчиво зелено пространство.

С реализацията на проекта ще се постигнат следните цели:

- рекултивиране и закриване на старо общинско депо за битови отпадъци;
- намаляване на негативното въздействие върху компонентите на околната среда
- почви, атмосферен въздух, повърхностни и подземни води;
- намалени рискове за човешкото здраве в общината;
- подобряване на жизнената среда на населението;

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

➤ създаване на условия за контрол на процесите, протичащи в тялото на депото и въздействието му върху околната среда.

Мерките за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания, които Общината може да предприеме касаят:

- Увеличаване броя на контейнерите;
- Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно, с цел да не се изхвърлят отпадъци с автомобили, каруци, камиони и др.;
- Подобряване на културата на населението, чрез разработване и прилагане на различни мерки, кампании, програми;
- Увеличаване броя на служебните лица, имащи статут на контролни органи и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения;
- Поставяне на предупредителни знаци за забрана за изхвърляне на отпадъци на определени места;

ИЗВОДИ:

✓ Община Ветрино е изградила система за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци във всички населени места и е обхванато цялото население на общината.

✓ Количествата на генерираните битови отпадъци от населението на общината през последните 4 години поддържа сравнително едни и същи нива.

✓ Нормата на натрупване на отпадъците е по-ниска от тази за страната, но е почти равна с тази за населени места под 3000 ж.

✓ Община Ветрино не е организирала система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

✓ Общината има сключени договори с ООп за НУБА, ИУЕЕО и ИУМПС и е организирала разделното събиране на тези потоци отпадъци. С цел недопускане нерегламентираното изхвърляне на тези отпадъци е необходимо провеждането на честни кампании сред населението.

✓ Необходимо е увеличаване броя на съдовете за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и увеличаване на честотата на обслужването им.

✓ Общината има сключен договор за приемане на строителни отпадъци с „Друм Груп“ ЕООД.

✓ Част от потоци отпадъци не са организирани в общината, това са разделното събиране на ИУГ, отработени масла.

✓ Осигурено е финансиране и е в процес на изпълнение проект „Рекултивация на депо за ТБО в ПИ номер 10865.86.30, м. ”Пътеките”.

4. Почви и нарушени терени

Земните ресурси на България, хармонично допълнени от благоприятното физико-географско положение, са сред най-ценните природни богатства. Почвената покривка се характеризира с голяма пъстрота поради значителното разнообразие на факторите на почвообразуване, като включва 42 вида.

Почвените ресурси на България, притежаващи като цяло висок потенциал за продуктивни, регулаторни и буферни функции, са подложени естествено и антропогенно на деградация, която се отразява неблагоприятно върху функционирането на екосистемите. Интензификацията в селскостопанското производство може да доведе до ускоряване на деградационните процеси – ерозия, засоляване, киселяване, замърсяване на водите, намаляване на биоразнообразието, до степен неблагоприятна за земеделието и околната среда.

Увреждането на почвата се получава чрез замърсяването ѝ с тежки метали и металоиди, с продукти за растителна защита (пестициди), с устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти; чрез нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност, както и чрез нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.

Територията на община Ветрино попада в източната част на Мизийската платформа. Литостратиграфският разрез на този район включва разкриващите се на повърхността кватернерни образувания, горнокредни и долнокредни седименти, под които следва юрско-кредни, средноюрски, триаски, пермски и девонски седименти. Девонът, пермът и триасът залягат на дълбочина повече от 800-1500 м. Девонът и пермът са представени от аргилити, алевролити, пясъчници, конгломерати, мергели, глинести варовици, доломити и варовици, а триасът – от червеноцветна пясъчникова задруга. Средната юра включва аргилити, алевролити и пясъчници. Юрско-кредните седименти обхващат Тичанската, Дряновската и Чернооковската свита, изградени от варовици, глинести варовици и доломити.

Долната креда включва Русенската свита (органогенни варовици), Разградска свита (глинести варовици и мергели), Камчийската свита (пясъчници и мергели), Горнооряховската свита (мергели) и Каспичанската свита (варовици).

Всred физико-геоложки процеси и явления съществено развитие на територията на община Ветрино имат ерозионно-акумулационните, карстовите и гравитационните процеси и явления, както и пропадаването на еоличните образувания.

Ерозионно-акумулационните процеси и явления са способствали развитието на площна и линейна ерозия. Техен резултат е съвременния хълмист релеф на разглеждания район, прорязан от речно-овражната мрежа.

Карстовите процеси и явления са развити в долнокредните и горнокредните карбонатни седименти и в малм-валанжския карбонатен комплекс. В техните разкрития могат да се видят различни карстови форми – кари, каньон (ждрело), пещери и др. Всred тях на територията на общината са документирани 31 пещери с дължина до 275 м, от които 30 пещери около с. Невша и една пещера при с. Неофит Рилски. По-големи сред тях са две пещери „Скален манастир“ с дължина 275 м и 170 м при с. Невша и пещерата „Губилището“ с дължина 64 м при с. Неофит Рилски.

Гравитационните процеси и явления включват предимно обрушвания и сипеи по стръмните речни брегове. Няма регистрирани свлачища.

Подземни богатства

С Решение №818/11.10.2012 г. на Министерски съвет е предоставена на „ТОП-МД“ ООД за срок от 35 години от 01.01.2000 г. държавна концесия за добив на подземни богатства (строителни материали – пясъци) на находище „Ениер“, село Доброплодно с орган, представляващ концедента – министъра на икономиката, енергетиката и туризма (Партида D-000634 по Националния концесионен регистър). Концесионната площ е с размер 99 470 м², включваща“

- Площта на находище „Ениер“ с размер 84 577 м²
- Допълнителни площи, необходими за осъществяване на дейностите на концесията, извън добив.

С Решение №1245/10.04.2001 г. на Министерски съвет е предоставена на „Ескана“ АД – Варна за срок от 35 години от 01.01.2000 г. държавна концесия за добив на подземни богатства (строителни материали – пясъци) от находище „Ветрино“, с. Ветрино с орган, представляващ концедента – министъра на икономиката, енергетиката и туризма (партида D-000157 по Националния концесионен регистър). Концесионна площ с размер 363 153 м².

На фигура №12 е дадена почвена карта на община Ветрино.

Фигура №12 Почвена карта на община Ветрино

Най-разпространеният почвен тип на територията на община Ветрино са карбонатните черноземи (Calcic Chernozems, FAO). Характерно за тях е наличието на карбонати по целия профил, който е по-плитък (сравнено с другите типове черноземи) и с по-малко съдържание на хумус. Карбонатните черноземи наред с благоприятните си агрохимически качества притежават и някои отрицателни свойства – високото съдържание на карбонати е причина за хлороза и фосфорен глад, породени от липсата на желязо и манган и блокирането на подвижните форми на фосфора.

На територията на общината се срещат и други типове черноземни почви с различна степен на ерозия, излужване и мощност на профила.

В подножието на височините и по протежение на речните долини са разположени наносни почви (Fluvisols, FL).

Замърсяването на почвата се проявява основно в две форми:

➤ Физическо изменение на почвените структури. Най-големи поражения върху почвите се нанасят от антропогенно натоварените екосистеми. Отклоненията в почвените параметри се отнасят преди всичко до структурата на почвата, нейната порьозност и плътност. Измененията им водят до рязко влошаване на вентилацията и дренажа в почвата, вследствие на което настъпва рязко снижаване на активността и количеството на микроорганизмите разлагащи органичните вещества.

➤ Химическо замърсяване на почвата. Химическите замърсявания на почвите от антропогенен произход превъзхождат многократно в количествено и качествено отношение всички видове физически изменения. Те са следствие от много причини, които условно можем да ги разделим в следните групи:

- ✓ Газове - промишлени отходи съдържащи сяра, а също така съдържащи и тежки метали, халогениди, азотни оксиди;
- ✓ Прах - дим от промишлени димоотводи, транспортен прах и др.;
- ✓ Соли - особено тези в резултат на обработване с луги и химикали на пътищата през зимата, рудодобивната промишленост, кариери и др.;
- ✓ Агрохимикали от растителната защита;
- ✓ Органични газове и течности.

Измененията в химическите параметри на почвата се отразяват след кратък или по-дълъг период от време върху ръста и продуктивността на отделните видове и техните популации. Човекът, като консумент и почвената флора и фауна, често изпитват косвеното влияние на тези процеси в следствие изменения във вътрешната структура на фитоценозите.

В община Ветрино няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали (олово, цинк, мед, арсен, кадмий, никел, хром) и нефтопродукти.

Като единствен значим източник на замърсяване с оловни аерозоли могат да бъдат идентифицирани моторните превозни средства с бензинови двигатели. Потенциално замърсени с олово са земи в крайпътни зони с ширина 15-25 м. Няма конкретни изследвания за наднормено ниво на замърсяване.

През 2004 г. е разработена и утвърдена от Министъра на околната среда и водите програма за почвен мониторинг, която е организирана на три нива. Програмата за мониторинг е изцяло съобразена с последните изисквания на ЕК и Европейската агенция по околна среда, както и с националното законодателство, прието по-късно

през 2007-2009г. (Закон за почвите и Наредба за мониторинг на почвите). Програмата за мониторинг е организирана на 3 нива, както следва:

Наблюденията по I ниво (широкомащабен мониторинг) се извършва в равномерна мрежа 16x16 км., в 397 пункта и предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели - тежки метали Cd, Cr, Cu, Ni, Pb и Zn и металоиди, общ азот, фосфор, органичен въглерод, активна реакция на почвата (pH) електропроводимост, нитратен азот, общ въглерод и устойчиви органични замърсители, обемна плътност. Периодичността на наблюдение е 5 години.

Наблюденията по II ниво са ориентирани към регионални проявления на деградационни процеси – вкисляване - 54 полигона и засоляване-12 полигона. Процеси на ерозия - водоплошна и ветрова се наблюдават чрез специално разработени математически модели за оценка и прогноза. Почвеното запечатване се оценява на база статистически данни и картиране на земното покритие (проект Корин Земно покритие).

Наблюденията на III ниво се идентифицират с т.н. локални почвени замърсявания, в рамките на който следва да се извършва инвентаризация на площи със замърсена почва. Инвентаризацията е все още частична и нерегулярна, на база на налични данни.

Общият брой на пунктовете за мониторинг на контролираната от РИОСВ – Варна е 31, разположени в мрежа 16 x 16 на територията на областите Варна и Добрич. За оценяване на въздействието върху почвите на източници на замърсяване съгласно мониторинга на почвите по НАСМОС е извършен е мониторинг на почви I-во и II-ро ниво. Вzeti са 48 почвени проби от 8 пункта за изследване на тежки метали от землищата на с. Цонево, общ. Дългопол, Слънчево, общ. Аксаково, с. Климентово, общ. Аксаково, с. Есеница, общ. Вълчи дол, с. Войводина, общ. Вълчи дол, с. Овчага, общ. Провадия, с. Неофит Рилски, общ. Ветрино, Млада гвардия, общ. Ветрино. От територията на община Ветрино не са вземани проби за изследване на тежки метали.

За оценяване на въздействието върху почвите на източници на замърсяване съгласно мониторинга на почвите по НАСМОС е извършен е мониторинг на почви I-во и II-ро ниво. Вzeti са 48 почвени проби от 8 пункта в землищата на с. Цонево, общ. Дългопол, Слънчево, общ. Аксаково, с. Климентово, общ. Аксаково, с. Есеница, общ. Вълчи дол, с. Войводина, общ. Вълчи дол, с. Овчага, общ. Провадия, с. Неофит Рилски, общ. Ветрино, Млада гвардия, общ. Ветрино, 48 проби от 8 пункта за органични замърсители, и 48 проби от 8 пункта за пестициди от землищата на горепосочените населени места.

На територията на землище с. Неофит Рилски е съществувал склад за съхранение на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност. По констативни протоколи от РИОСВ-Варна в склада са се съхранявали пестициди, представляващи 24 000 кг. твърди и 2 000 л. течни препарати. След образувало се наводнение през 2020 г. в с. Неофит Рилски и землището на населеното място се нарушава цялостта на покривната конструкция на склада и се пропукват част от източната, западната и южната стени. Общинска администрация – Ветрино предприема незабавни действия по предаване на пестицидите за обезвреждане.

През месец ноември 2020 г. **Община Ветрино предаде за обезвреждане** общо 142,5 тона препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, намиращи се в склад в землището на село Неофит Рилски. Пестицидите са препакетирани, изтеглени и изнесени към съоръжение за трайно обезвреждане във Франция. Дейностите се осъществиха във връзка с изпълнението на Договор №13693/31.08.2020 г. с предмет: „Преупаковане, транспорт, предаване за окончателно обезвреждане на до 1000 тона УОЗ – пестициди, опасни отпадъци и други препарати за растителна защита и почистване на складовете, в които се съхраняват“, сключен между ПУДООС и ДЗЗД „Проект Пестициди 2019 г.“ с участници „Людон Транс“ ЕООД (РБългария) и „Треди“ АД (РФрания).

Ерозията е най-широко разпространеният и интензивно протичащ деградационен процес върху почвената покривка на земята. Крайният резултат от действието на ерозията е безвъзвратното разрушаване на почвата, както като природно тяло и средство за селскостопанско производство, така и като основа на природната среда. Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане може да доведе до редица проблеми и нарушаване на екосистемите. На ерозиране са подложени слабоструктурните почви, образувани върху наклонени терени: излужени и типични сиви горски почви; канелени горски почви, лесивирани; рендзини; кафяви горски почви. Обработваемите земи са разположени на равни терени.

Ерозията на почвите не е от процесите с ограничаващо действие за земеделието в територията на община Ветрино.

Свлачищата нанасят щети върху инженерната инфраструктура и облика на територията. Проявата съответно тяхното активизиране се обуславят от природни фактори като: геоложки строеж на района, движения по разломи, земетресения, колебания в нивата на подземни води и техногенни фактори: въздействия в резултат на човешка дейност – извършване на дълбоки изкопи, прокаране на пътища, добив на полезни изкопаеми, претоварване на горната част на терена от насипи или ново строителство. Тенденцията е увеличаване на свлачищните процеси, като проявата на свлачищната активност е през пролетния сезон след снеготопене и интензивни валежи.

За територията на община Ветрино липсват данни за свлачища, срутища, заблациявания и други.

Основен източник на почвено замърсяване и разрушаване е нерегламентираното изхвърляне на различни отпадъци – битови, селскостопански, строителни. На територията на общината при възникване на локални замърсявания със сезонни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, се констатираат своевременно и компетентните органи предприемат незабавни мерки за отстраняването им. Приоритетно са почистени всички нерегламентирани сметища, които са потенциална опасност за хората и околната среда.

Политиката за опазване на почвите в България се основава на следните принципи:

- екосистемен и интегриран подход;
- устойчиво ползване на почвите;
- превантивен контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;

- прилагане на добри практики при ползването на почвите;
- замърсителят плаща за причинените вреди;
- информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и мерките за опазването им.

Министерски съвет със свое Решение №748/22.10.2020 г. прие Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020 – 2030 г. в съответствие с чл. 24, ал. 1 от Закона за почвите. В нея се дефинират цели и мерки за практическото приложение на държавната политика за опазване на почвените ресурси на национално, регионално и местно ниво. В Закона за почвите е регламентирано, че кметовете на общини имат ангажимент да правят предложения за включване на площи с увредени почви в регистъра по чл. 21, които се поддържа ит ИАОС. Друго задължение на местните власти е да осъществяват контрол, относно забраната за изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на Закона за управление на отпадъците.

В Плана за действие към настоящата Програма за опазване на околната среда са предвидени мерки и дейности за изпълнение свързани с опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите.

ИЗВОДИ:

✓ Територията на община Ветрино се характеризира с почви, които създават добра основа за успешно развитие на земеделието. От извършвания мониторинг от РИОСВ – Варна е видно, че почвите в общината са в добро екологично състояние.

✓ Проблеми по отношение състоянието на почвите се явяват периодичните паления на стърнища, в резултат на което се нарушават почвените функции в най-плодородния (хумусен) слой и намаляват плодородието и самопочистващата способност на почвите.

✓ Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени” чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

5. Защитени територии и биоразнообразие

България е една от най-богатите страни в Европа от гледна точка на уникална флора и фауна (биологично разнообразие), разнообразие от местообитания, обширни гори и други ресурси с биологично значение. Всъщност всички основни естествени местообитания в Европа могат да се открият и в България - от високопланински гори до крайморски езера и пясъчни дюни.

България вече предприе много важни мерки за опазване на биологичното разнообразие. Тя е първата страна от Централна и Източна Европа, която осъществява стратегическо планиране на национално равнище за био-разнообразието чрез Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие от 1998 г.

Законът за защитените територии (ЗЗТ) е приет от Народното събрание през ноември 1998 г. Той определя взаимоотношенията между институциите, отговорни за защитените територии и гарантира по-ефективното опазване на природата и защита на местните интереси. Законът въвежда съвременна и съобразена с международните норми категоризация на защитените територии: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност. Шестте категории защитени територии се различават по състояние и степен на съхраненост на дивата природа в тях. Това определя целите на управление на съответната защитена територия. Като правило може да се окаже, че колкото по-непокътната е природата, толкова е по-строг режимът на защита и управление на съответния природен обект. Това се изразява предимно в ограничаване на човешките дейности в него, с цел съхранение на естествените екосистеми.

Националната екологична мрежа включва защитени зони като част от Европейската екологична мрежа "Натура 2000" и защитени територии, които не попадат в защитени зони. Целта е дългогодишно опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие.

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, протичащи в тях. Биологичното разнообразие е част от националното богатство и опазването му е задължение с приоритетна значимост.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и опазване на характерни или забележителни обекти на неживата природа. Законът регламентира процедурите за обявяване и промените в защитените територии - прекатегоризиране, заличаване, промяна на площта, режима и др. както и управлението, стопанисването и охраната им.

В допълнение към опазването и възстановяването на местообитанията, понякога са необходими специални усилия за опазване на специфичните видове, които са изключително застрашени. В България все още липсва всеобхватен преглед върху състоянието на растителните и животинските видове.

Последната **Червена книга на България** е публикувана през 2015 г. Разделена е на три Тома: Том 1 „Растения и гъби“, Том 2 „Животни“ и Том 3 „Природни местообитания“.

5.1.Защитени територии

Съгласно Закона за защитените територии /ЗЗТ/ и информация от публичния регистър на защитените територии и зони към ИАОС, в района на община Ветрино се намират 2 защитени местности, както следва:

- ❖ Защитена местност „Голямо и малко було“ в землището на с. Невша;
- ❖ Защитена местност „Трижилкова метличина“ в землището на с. Невша.

5.1.1.Защитена местност „Голямо и малко було“

Защитената местност е обявена със Заповед № РД-231 от 14.04.2006 г. на основание чл. 39, ал. 1 във връзка с чл. 33, ал. 1 от Закона за защитените територии с цел опазване на характерен ландшафт – варовикови скални венци и останки от древен скален манастир, на застрашени и редки растителни и животински видове, сред които египетски лешояд, скален орел, бухал, белоопашат мишелов, орел змияр, козодой, борзеанов игловрѣх, български сърпец, картъловиден карамфил, тънкожилет пелин, както и техните местообитания. Защитената местност е разположена изцяло в землището на с. Невша, с обща площ 197,48 хектара.

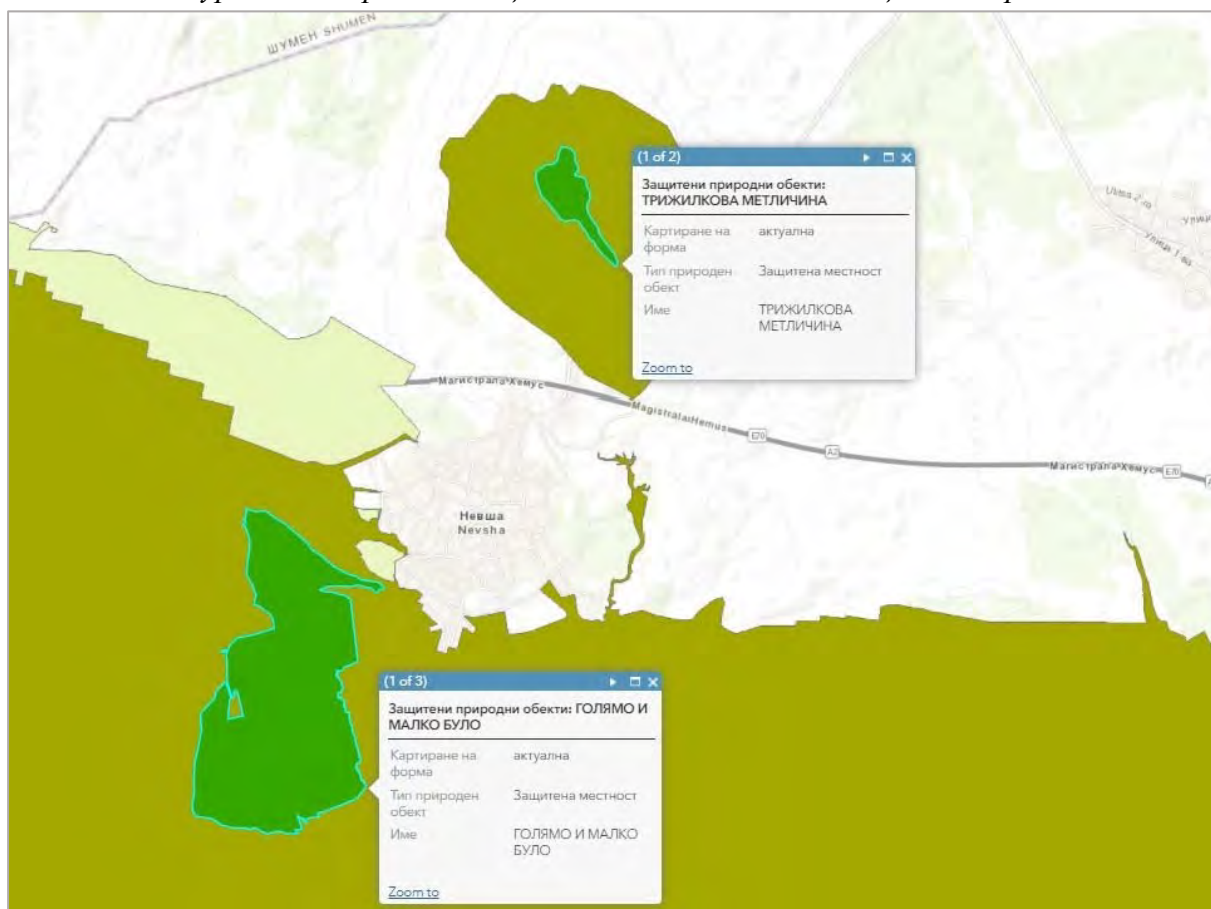
Снимка: Защитена местност „Голямо и малко було“

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство;
2. Забранява се лов;
3. Забранява се преследване, улавяне и/или убиване на диви животни, както и повреждане на гнездата и/или леговищата им;

4. Забранява се увреждане и/или изземване на скални образувания, разкриване на кариери, провеждане на минно-геоложки и други дейности, водещи до промяна на скалните образувания и естествения ландшафт;
5. Забранява се замърсяване с отпадъци;
6. Забранява се извеждане на сечи, с изключение на отгледни и санитарни;
7. Забранява се залесяване с неместни видове;
8. Забраняват се промени в начина на трайно ползване на земята;
9. Забранява се палене на огън извън определените от РИОСВ - Варна, за целта места;
10. Забранява се скално катерене, алпинизъм, парапланеризъм, делтапланеризъм и други дейности, водещи до безпокойство на гнездящите птици, през периода от 1 март до 31 август.

Фигура №13 Карта на защитените местности в община Ветрино

5.1.2. Защитена местност „Трижилкова метличина“

Защитена местност „Трижилкова метличина“, обявена със Заповед №РД-473/28.05.2013 г. на министъра на околната среда и водите, с цел опазване на растителен вид Трижилкова метличина (*Centaurea trinervia* Willd) и неговото местообитание. Защитената местност е разположена в землището на с. Невша, община Ветрино. Трижилковата метличина е критично застрашен вид – терциерен реликт, включен в Червената книга на Р. България. В България се среща само на хълма Таушан тепе при с. Невша. Може да бъде открита и в Румъния, Унгария, Молдова и Украйна.

Защитената зона се припокрива с Защитена зона по директивата за местообитанията "Таушан тепе".

Със Заповед №РД-990/23.12.2014 г. на Министъра на околната среда и водите е утвърден План за действие за опазване на растителен вид (*Centaurea trinervia* Willd.) в България 2014 – 2023 г.

Трижилковата метличина (*Centaurea trinervia*) е растителен вид от семейство Сложноцветни (Asteraceae), включен в Червена книга на Р България, т. 1 (Петрова, 2011) и в Червен списък на растенията в България с категория „критично застрашен“ по критериите на IUCN (Petrova, 2009). Единственото й известно находище в България попада в НАТУРА зона BG0000623 „Таушан тепе“ по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания. Мястото е обявено и за „Важно място за растенията“ Таушан тепе BGIPA109, с площ от 305 ха. Видът е един от най-редките в българската флора.

Трижилковата метличина е туфесто, многогодишно растение от семейство Сложноцветни (Asteraceae), терциерен реликт. Стъблата са многобройни, изправени или слабо отклонени, високи до 40-50 cm. Растенията са покрити с гъсти и къси, опадващи власинки. Листата са целокрайни, линейноланцетни, заострени, дълги 30–70 mm, широки 3–5 mm, с 3 по жилки. Връхната част на цветоносните стъбла е безлистна. Съцветията – кошнички са единични, дълги 6–10 mm и широки 12–15 mm; обвивните листчета на кошничките са зелени, с по-тъмен, кафяв връх; средните са продълговато-овални. Придатъците са ненизбягващи или само късо низбягващи, кремави, разкъсано-гребенести. Цветовете са розови. Цъфти юни-юли, плодоноси август-септември.

Снимка: Трижилковата метличина

Популацията е разположена по сухи, припечни места, по краищата на малък пролом, който започва от върха на тепето и се спуска по неговия югоизточен склон. Почвите са бедни, скелетни, като основната скала е мергел. Растителността е оскъдна с високо участие на степни елементи. Числеността на популацията е от 32 туфи и е на

ръба на критичния минимум, а заеманата площ е около 1 дка. Най-едрият индивиди заемат площ от 2 м².

Биологичен тип. Многогодишно тревисто растение.

Жизнена форма. Хемикриптофит. Образуват плътни туфи с различен брой цветоносни стъбла, до около 30.

Фенологична характеристика. Вегетационният период на Трижилковата метличина започва през март-април с развитието на първите листа. Началото на цъфтежа е около средата на юни – началото на юли. Фазата на пълен цъфтеж е през юли. Плодовете започват да се формират през август. Периодът на семеобразуване е август-септември. При повечето индивиди около 50 % от плодосемките са заразени с ларви на насекоми или са празни. Разпространението на диаспорите се подпомага от вятъра, благодарение на хвърчилката, с която са снабдени плодосемките. Въпреки това диаспорите се разнасят на неголеми разстояния от майчиното растение. По пространственото разпределение на индивидите в популацията може да се предположи, че преобладава вегетативното размножаване.

Опрашване. Растението е насекомоопрашващо се.

Кълняемост на семената. В лабораторни условия кълняемостта на семената е ниска (около 4%).

Стопанско значение. Растение с добри декоративни качества.

Хромозомни числа. Видът не е изследван кариологично, но представителите на групата, към която се отнася имат основно хромозомно число $x = 15$.

Растителни съобщества. В находището на Трижилковата метличина в землището на с. Невша са установени 2 приоритетни хабитата от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна: 62C0 Понто-Сарматски степи и 40C0 Понто-Сарматски широколистни храстчета, които са сред най-редките за страната, както и 2 вида растения, приоритетни за опазване от Европейската общност (включени в Приложение IIb на Директива 92/43/ЕЕС), Янкиева метличина (*Centaurea jankae*) и Червено усойниче (*Echium russicum*). Установени са и следните съпътстващи видове: *Chrysopogon gryllus*, *Dichanthium ischaemum*, *Satureja coerulea*, *Thymus zygioides*, *Carex humilis*, *Inula ensifolia*, *Echinops ritro*, *Aster oleifolius*, *Koeleria brevis*, *Jurinea tzar-ferdinandi*, *Centaurea marschalliana*, *C. rutifolia*, *C. thirkei*, *Astragalus vesicarius*, *Teucrium chamaedrys*, *T. pollium*, *Crupina vulgaris*, *Jasminum fruticans*, *Syringa vulgaris*, *Aster oleifolius*, *Reseda lutea*, *Verbascum foeniculum* и др.

В границите на защитената местност са въведени следните режими на дейност:

1. Забранява се промяна в предназначението и начина на трайно ползване на земята;
2. Забранява се строителство с изключение на дейности, свързани с реконструкция и ремонт на съществуващи съоръжения;
3. Забранява се поставяне на временни преместваеми обекти;
4. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
5. Забранява се внасяне на неместни растителни видове;
6. Забранява се паша на домашни животни в периода от 1 март до 31 юли;
7. Забранява се разораване и разкопаване;

8. Забранява се залесяване;
9. Забранява се бивакуване и палене на огън.

5.2. Защитени зони

Натура 2000 е общеевропейска мрежа, съставена от защитени територии, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие. Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Основните изисквания на двете директиви са отразени в българското законодателство чрез Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), приет от Народното Събрание през 2011 г. Съгласно него в страната се обявяват защитени зони като част от националната екологична мрежа. Това са места от територията и акваторията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на важни за биологичното разнообразие растителни и животински видове, и типове природни местообитания, включени в Приложенията на Директивата за хабитатите. Списъците с природните местообитания и видовете, за чиито местообитания се обявяват защитени зони са изброени в приложения 1 и 2 на ЗБР.

Към момента, с решения на Министерски съвет (МС) са приети:

1. 118 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 22,6% от територията на България.
2. 231 защитени зони за опазване на местообитанията, покриващи 30% от територията на България.

На територията на община Ветрино попада следните защитени зони:

- ❖ **Защитена зона „Таушан тепе“, изцяло в землището на с. Невша;**
- ❖ **Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на природните местообитания;**
- ❖ **Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на дивите птици.**

5.2.1. Защитена зона „Таушан тепе“

Защитената зона е обявена със Заповед № РД-376/15.05.2020 г. на министъра на околната среда и водите. Защитена зона BG0000623 „Таушан тепе” засяга землището на с. Невша, с обща площ 3052,559 дка.

„Таушан тепе“ е забележителен пример на убежище на степна растителност, оцеляла тук от древни времена. Тук могат да се видят десетки редки видове растения, вписани в Червената книга на България, защитени от Закона за биологичното разнообразие и включени в приложенията на Европейската Директива за местообитанията.

Важното за растенията място „Таушан тепе“ представлява редица от хълмове, разположени северно от с. Невша, край пътят за с. Белоградец. Най-големият от тях „Таушан тепе“ (Зайчийт хълм“ – е висок 320 м., а съседните хълмове „Тепичките“ са по-ниски.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000623 „Таушан тепе“ са:

1. Следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие:

- 40C0 * Понто-сарматски широколистни храстчета;
- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (FestucoBrometalia) (*важни местообитания на орхидеи);
- 62C0 * Понто-сарматски степи;

2. Местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие:

Бозайници – Пъстър пор (*Volmela peregrina*);

Влечуги – Шипобед рена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*);

Растения – Червено усойниче (*Echium russicum*), Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*), Янкева метличина (*Centaurea jankae*).

Защитената зона е обявена с цел:

1. Опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т., местообитанията на посочените в т.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион

2. Подобряване на структурата и функциите на природните местообитания, посочени в т. 1.

3. Подобряване на местообитанията на видовете Шипобед рена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*).

4. При необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т.1, местообитания на посочени в т.2 видове и техни популации.

В границите на защитената зона е въведен следният режим на дейности:

1. Забранява се въвеждане в природата и умишлено разпространяване на неместни видове;

2. Забранява се промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;

3. Забранява се издаване на разрешения за строеж и всякакво строителство, както и инициране, провеждане или продължаване на процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, ЗБР, Закона за горите, Закона за опазване на земеделските земи, Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, Закона за устройство на територията и съответните подзаконови нормативни актове, които са предпоставка за реализация на строителство; забраната не се прилага за ремонт и реконструкция на

съществуващи обекти и за изграждане, ремонт или реконструкция на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура;

4. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващи пътища;

5. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващи пътища освен при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;

6. Забранява се постоянно съхраняване и депониране на отпадъци;

7. Забранява се употреба на пестициди, минерални, листоподхранващи и микроторове, както и на биологично активни вещества, които не са получили биологична и токсикологична регистрация от специализираните комисии и съвети към Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на здравеопазването и Министерството на околната среда и водите;

8. Забранява се употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди в тези територии, освен разрешените за биологично производство и при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия;

9. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;

10. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);

11. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;

12. Забранява се палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха растителност;

13. Забранява се почистване и унищожаване на храсти от видовете храстовидна карагана (*Caragana frutex*), нисък бадем (*Amygdalus nana*), храстовидна вишна (*Prunus fruticosa*);

5.2.2. Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на природните местообитания

Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на природните местообитания с идентификационен код BG0000104, е обявена със Заповед № РД-988

от 10.12.2020 г. на Министъра на околната среда и водите с обща площ 501 585,669 дка, разположена на територията на областите Варна и Шумен. ЗЗ „Провадийско-Роякско плато“ обхваща частично северните землища на община Ветрино – Невша, Млада гвардия и Габърница.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000104 „Провадийско-Роякско плато“ са:

1. Следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие:

- 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyssosedion albi*;
- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*FestucoBrometalia*) (*важни местообитания на орхидеи);
- 6240* Субпанонски степни тревни съобщества;
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви равнините и в планинския до алпийския пояс;
- 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове;
- 8310 Неблагоустроени пещери;
- 9150 Термофилни букови гори (*CephalantheroFagion*);
- 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове;
- 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae*);
- 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*;
- 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*;
- 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp.;
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;
- 91S0* Западнопонтиски букови гори;
- 91W0 Мизийски букови гори;
- 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа.

2. Местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие:

Бозайници – Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*), Видра (*Lutra lutra*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Степен пор (*Mustela eversmanii*);

Земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

Риби – Приморска мряна (*Barbus bergi*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*);

Безгръбначни – Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*);

Растения – Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*), Янкева кутявка (*Moehringia jankae*), Янкева метличина (*Centaurea jankae*).

Защитената зона се обявява с цел:

1. Опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 1, местообитанията на посочените в т.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион;

2. Увеличаване на приноса на защитената зона по отношение на площта на природно местообитание с код 6240*;

3. Подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 6110*, 6210 (*важни местообитания на орхидеи), 6240*, 6430, 91E0*, 91G0*, 91H0*, 91I0*, 91M0, 91S0*, 91W0, 91Z0, 9150, 9180*;

4. Подобряване на местообитанията на видовете Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Дългоух ношник (*Myotis bechsteinii*) и Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*);

5. При необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т.1, местообитания на посочените в т. 2 видове и техните популации.

В границите на защитената зона се забранява:

1. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии;

2. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;

3. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;

4. Забранява се промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;

5. Забранява се разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои;

6. Забранява се премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при

ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;

7. Забранява се употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;

8. Забранява се употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия;

9. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);

10. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;

11. Забранява се палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;

12. Забранява се палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин, възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване по т. 2.2.1;

13. Забранява се провеждане на спелеоложки проучвания през размножителния период на прилепите – от 1 март до 30 юни;

14. Забранява се добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства дървета или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти;

15. Забранява се паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост;

16. Забранява се извеждане на сечи в природно местообитание с код 91E0*, с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии и за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2.

5.2.3. Защитена зона “Провадийско-роякско плато” за опазване на дивите птици

Защитена зона с идентификационен код BG0002038 е обявена със Заповед №РД-134 от 14 февруари 2012 год. (ДВ бр.26/30.03.2012 год.) на Министъра на околната среда и водите, съгласно ЗБР. Обща площ 840 315,041 дка. На територията на община Ветрино попадат землищата на селата Габърница – 651,59 дка, Млада гвардия – 4166,737 дка, Невша 26172,849 дка и Неофит Рилски – 859,315 дка.

Провадийското и Роякското плато се намират в Източна България, между градовете Шумен и Провадия. На север и юг граничат съответно с река Провадийска и река Голяма Камчия, като в границите на мястото се включват и скалните масиви Невша - Венчан и Комунари. На запад достигат до селата Мадара и Благово, а на изток - до шосето с. Гроздьово - с. Бързица. Районът е слабо населен с концентрация на селищата предимно по долините на ограничаващите го реки и по-малко във водосбора на река Главница. Половината от територията на мястото е заета от смесени широколистни гори с чувствително преобладаване на цер /*Quercus cerris*/ примесен с благун /*Quercus frainetto*/, източен горун /*Quercus polycarpa*/, обикновен габър /*Carpinus betulus*/, келяв габър /*Carpinus orientalis*/ и мъждрян /*Fraxinus ornus*/ (Бондев, 1991). Около една трета от тези гори са семенни високостъблени с облика на някогашните естествени смесени широколистни гори, покривали обширни територии от този район. Останалата част от горите са издънкови, предимно заклеявели, с чувствително променена структура. Обработваемите площи обхващат около 47% от територията на района, а около 13% са пасищни територии, на места обрасли с храстова растителност. На няколко места в района са разпръснати скални масиви, обособени в комплекси.

Цели на опазване:

❖ Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

❖ Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

❖ Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

ПТИЦИ

Видове, включени в Прил. 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 79/409/ЕЕС)

Сив жерав	<i>Grus grus</i>
Турилик	<i>Burhinus oedicnemus</i>
Бухал	<i>Bubo bubo</i>
Козодой	<i>Caprimulgus europaeus</i>
Земеродно рибарче	<i>Alcedo atthis</i>
Синявица	<i>Coracias garrulus</i>

Сив кълвач	<i>Picus canus</i>
Черен кълвач	<i>Dryocopus martius</i>
Среден пъстър кълвач	<i>Dendrocopos medius</i>
Дебелоклюна чучулига	<i>Melanocorypha calandra</i>
Египетски лешояд	<i>Neophron percnopterus</i>
Черногърбо канарче	<i>Oenanthe pleschanka</i>
Полска бърбрия	<i>Anthus campestris</i>
Ястребогушо коприварче	<i>Sylvia nisoria</i>
Червеногърба сврачка	<i>Lanius collurio</i>
Черночела сврачка	<i>Lanius minor</i>
Градинска овесарка	<i>Emberiza hortulana</i>
Късопръст ястреб	<i>Accipiter brevipes</i>
Белоопашат мишелов	<i>Buteo rufinus</i>
Кръстат (царски) орел	<i>Aquila heliaca</i>
Сирийски пъстър кълвач	<i>Dendrocopos syriacus</i>
Ливаден дърдавец	<i>Crex crex</i>
Горска чучулига	<i>Lullula arborea</i>
Черен щъркел	<i>Ciconia nigra</i>
Розов пеликан	<i>Pelecanus onocrotalus</i>
Тръстиков блатар	<i>Circus aeruginosus</i>
Малка бяла чапла	<i>Egretta garzetta</i>
Сокол скитник	<i>Falco peregrinus</i>
Бял щъркел	<i>Ciconia ciconia</i>
Блестящ ибис	<i>Plegadis falcinellus</i>
Осояд	<i>Pernis apivorus</i>
Черна каня	<i>Milvus migrans</i>
Червена каня	<i>Milvus milvus</i>
Орел змияр	<i>Circus gallicus</i>
Вечерна вихрушка	<i>Falco verpertinus</i>
Нощна чапла	<i>Nycticorax nycticorax</i>
Полски блатар	<i>Circus cyaneus</i>
Малък сокол	<i>Falco columbarius</i>
Орел рибар	<i>Pandion haliaetus</i>
Малък орел	<i>Hieraaetus pennatus</i>
Скален орел	<i>Aquila chrysaetos</i>
Голям креслив орел	<i>Aquila clanga</i>
Малък креслив орел	<i>Aquila pomarina</i>
Ливаден блатар	<i>Circus pygargus</i>
Степен блатар	<i>Circus macrourus</i>

Редовно срещащи се мигриращи видове птици, които не са включени в Приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие (Прил. I на Дир. 79/409/ЕЕС)

Обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>
Орко	<i>Falco subbuteo</i>
Обикновена калугерица	<i>Vanellus vanellus</i>
Малък гмурец	<i>Tachybaptus ruficollis</i>
Черношипа ветрушка	<i>Falco tinnunculus</i>
Речен дъждосвирец	<i>Charadrius dubius</i>
Обикновен пчелояд	<i>Merops apiaster</i>
Степен орел	<i>Aquila nipalensis</i>
Голям корморан	<i>Phalacrocorax carbo</i>

Сива чапла
Късокрил кюкавец
Малък ястреб
Брегова лястовица

Ardea cinerea
Actitis hypoleucos
Accipiter nisus
Riparia riparia

В границите на защитената зона се забранява:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища;
4. Забранява се разкриването на нови и разширяването на площта на съществуващи кариери, рудници и мини с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие.
5. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
6. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

Фигура №14 Защитени зони в община Ветрино

5.3.Зелена система и горски територии

Най-важна роля за селищната околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението на община Ветрино има зелената система.

Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване;

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите от спорт и отдиш; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от крайселищните зони, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдиш и зелена система включват градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение. Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Деретата и овразите на територията на община Ветрино в голямата си част са обраснали с естествена местна влаголюбива растителност. Санитарно-защитни пояси има на определени места в общината, покрай по главните пътища. Транспортното озеленяване включва зеленината и уличните дървета по протежението на главните и второстепенни улици.

Основа на зелената система са озеленените площи, предназначени за широко обществено ползване – паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и лесопаркове, представляващи публична собственост. Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за жилищни, вилни, обществени, производствени, курортни и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение – гробищни паркове и защитни насаждения. Системата на зелените площи в населеното място представлява взаимно съгласувано разполагане на различните видове зелени и свободни площи с цел да се осигурят най-благоприятни хигиенни условия, декоративни ефекти и създаване на условия за отдиш на населението.

Зелената система включва следните структурни елементи: тревни площи, декоративна растителност, алеи, площадки и архитектурни декоративни елементи и съоръжения. Озеленяването влияе на температурата, относителната влажност, скоростта на движение на въздуха; върху подобряване на химичния състав на въздуха, намаляване на праха в него, както и на намаляването на шума в градската среда.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение са публична собственост на държавата и общините.

Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативната уредба.

Таблица №22 Регистър на озеленените площи

№ по ред	Описание на имота	Местоположение	Площ / м ²	№ и дата на АОС
село Белоградец				
1	Парк		3500	-
2	Парк	кв.38	5000	-
село Ветрино				
3	Парк	кв.22	28800	195/21.05.2001
4	Парк за озеленяване	кв.52		1063/28.08.2012
село Габърница				
5	Парк	кв.31	500	-
село Доброплодно				
6	Цветни градинки	централна част		-
село Млада гвардия				
7	Парк		5400	704/24.11.2008
село Момчилово				
8	Парк	кв.18	1500	-
9	Парк	централна част		-
село Невша				
10	Парк	кв.36	41000	476/28.03.2006
11	Кът за отдих		9600	-
12	Парк		2000	-
село Неофит Рилски				
13	Парк	УПИ IX, кв.24	742	1017/30.01.2012
14	Парк	УПИ VI-508, кв.71	2566	1087/03.12.2012
15	Парк	УПИ II-508, кв.72	737	1089/03.12.2012
16	Парк	УПИ II, кв.66	41000	-
17	Парк	УПИ III-123, кв.14	7066	-
18	Парк	кв.55	350	-
село Средно село				
19	Парк	пред кметството	3500	-
20	Озеленяване	парцел 6, кв.10а		-
село Ягнило				
21	Парк	кв.26	3440	593/15.01.2008

Община Ветрино полага усилия за развиване на озеленените си площи, ето защо през последните години активно участва в кандидатстването с проекти по инициативата на МОСВ и ПУДООС - Национална кампания „Чиста околна среда“ на тема „Обичам природата – и аз участвам“.

През 2021 г. е спечелен проект за „Създаване на зона за отдих в село Ветрино, община Ветрино“.

На територията на общината са установени (по данни от Проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I на МОСВ) местообитания на 5 вида растения, включени в Приложение 2 на Директива 92/43/ЕС.

Преобладаващ дървесен вид е келевият габър, който заема 40% от площта, издънковият цер – 17%, косматият дъб – 7%, клен – 5%, акация и мъждрян – 4%, планински ясен – 3% и по 1% - гледчия, махапелка и др. Естествените насаждения описани в лесоустройствените проекти заемат 73% от общата площ на горския фонд, 13% са изкуствено създадени култури, а незалесената площ е 12%. Установени са 462 растителни вида, принадлежащи към 69 семейства, което представлява 1/3 от описаните 1508 вида за района. Те са включени към 19 ареала и принадлежат главно към евроазиатските и понтийски геоеlementи. Значително участие имат също така и медитеранските и субмедитеранските флорни елементи.

В скалите около с. Невша се срещат три балкански и един български ендемити. Повече от 50 вида от групата на житните, медицинските и декоративните растения представляват интерес като важен генетичен фонд. Установено е наличието на редица растителни видове с висок природозащитен статус. Така например в района се установи значителен брой видове, включени в Червената книга на България том 1: Светлолюспест пелин, Ледебуров микс, Азиатска мишовка и др. От видовете, включени в Приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие в района присъства: Румелийска метличина, а от видовете включени в Приложение 3 в района са установени: Волжски горицвет, Тънкожилест пелин, Светлолюспест пелин, Румелийска метличина, Татарско диво зеле, Брошово еньовче, Ледебуров микс, Емилпопов очеболец.

Дървесните видове, които се срещат на територията на Община Ветрино са: тополи; черен бор; бял бор; цер; благуи; бук; габър; бреза; едролистна липа; сребролистна липа; череша; планински ясен; полски ясен; акация; мъждрян; ливански кедър; бряст; клен; космат дъб; червен дъб; махалейка; круша; келяв габър и др.

Може да се смята, че делът на горските територии – 24 184 дка е сравнително малък. Това се дължи главно на нискостеблени естествени гори използвани за дървопроизводство, разположени на площ от 24 184 дка, в които растат широколистни дървесни видове – дъб, липа, акация. Общо горите са с ниски стопански качества.

Съгласно административно-териториалната подялба на страната, горския фонд на територията на община Ветрино се управлява от ТП ДГС „Провадия“. Горските площи заемат само 8% от територията на общината – 24 205 дка.

По собственост горските територии се разпределят, както следва:

Вид собственост	Баланс, ха
Държавна публична	19,8
Държавна частна	2778,9
Общинска частна	70,8
Частна	25,5
На обществени организации	34,5

Диаграма №11 Разпределение на горските територии по видове собственост

В община Ветрино най-голяма част от площта е заета от обработваеми земи-ниви (65,89%), следвано от необработваеми земи (15,81%), необработваеми земеделски земи (11,97%), гори (8,21%), жилищни територии (3,77%) и производствени дейности (3,02%).

Таблица №23 Поземлен ресурс по видове територии в община Ветрино (ха)

ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ			СЪЩЕСТВУВОЩО ПОЛОЖЕНИЕ	
I	ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ		площ (ха)	% от територията
1	Урбанизирани територии			
	1.1	Жилищни функции	1101,6	3,77%
	1.2	Обществено-обслужващи функции	7,3	0,025%
	1.3	Смесени функции	0,0	0,00%

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

	1.4	Производствени дейности	882,6	3,02%
	1.5	Складови дейности	113,7	0,39%
	1.6	Озеленяване, паркове и градини в т.ч. гробищни паркове	17,2	0,05%
	1.7	Спорт и атракции	12,8	0,04%
	1.8	Комунално обслужване и стопанство	4,9	0,02%
2	Земеделски територии			
	2.1	Обработваеми земи – ниви	19259	65,89%
	2.2	Обработваеми земи – трайни насаждения	370,1	1,27%
	2.3	Необработваеми земи	4622,4	15,81%
	2.4	Земеделски територии с възможна смяна на предназначението	0,0	0,00%
3	Горски територии			
	3.1	Гори	2401,2	8,21%
	3.2	Горски земи	19,3	0,06%
4	Водни площи		125,8	0,43%
5	Транспорт и комуникации		290,4	1,00%
6	Територии за инженерно-техническа инфраструктура		1,5	0,01%
II	ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ			
1		Опазване на културното наследство	0,2	0,00%
2		С особена териториално-устройствена защита	0,0	0,00%
3		За възстановяване и рекултивация	0,0	0,00%
		Общо:	29230	100%
III	ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ (припокриващи се)			
1		ЗМ "Голямо и малко було"	197,5	0,68%
2		ЗМ "Трижилкова метличина"	16,9	0,06%
3		ЗЗ "Таушан тепе" BG 0000623	305,3	1,04%
4		ЗЗ "Провадийско – Роякско плато" BG 0000104	2653,4	9,08%
5		ЗЗ "Провадийско – Роякско плато" BG 0002308	3153,8	10,79%
		Общо:	6326,9	21,65%

Източник: ОУП на община Ветрино

На Територията на община съществува лесопарк Ягнило – землище с. Ягнило, определен съгласно Заповед №2094/10.08.1965 г. на МГТП, отдел 6, подотдели: б, в, г, 1, 2, държавна горска територия. Лесопарка е с рекреационно значение, създаден за отдих и туризъм на местното население.

ИЗВОДИ:

- ✓ Горските екосистеми в района са много ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.
- ✓ Недостатъчно средства за поддържане на зелените площи в населени места.
- ✓ Територията на общината разполага с площи, на които е възможно извършване на залесяване с дълготрайна растителност.

6. Туризм

Географското и транспортно разположение, природните и екологични дадености на община Ветрино определят туризма като една от алтернативите за развитие на местната икономика. На територията на общината се намират редица природни забележителности, исторически и културни паметници. Природата и антропогенните туристически ресурси са важна предпоставка за осъществяване на различни видове туризм в общината: природен/екотуризм (вкл. пешеходен), културно-исторически и културно-събитийен, селски туризм, фототуризм, велотуризм, ловен и риболовен туризм.

Реализацията на подобни туристически дейности стимулираща изграждането и усъвършенстването на туристическата инфраструктура в населените места, би повишила туристическа атрактивност и привлекателност на общината, би способствала за цялостното ѝ развитие.

Природата на община Ветрино е известна със своята красота, екологична съхраненост и природни забележителности. Специфичен природен елемент с качества на туристически ресурс са природните местности и забележителности. В община Ветрино туристически интерес представляват защитена местност „Голямо и малко було” и Защитена зона „Таушан тепе”, намиращи се в землището на с. Невша. Част от землищата на селата Невша, Млада Гвардия, Неофит Рилски и Габърница са включени в Националната екологична мрежа Натура 2000 поради обитаването на редки птици, животни и растения.

Община Ветрино осъществи проект „Основен ремонт на хижа село Ягнило – спални помещения и коридор“. Хижата е разположена в красива горска местност, край село Ягнило и може да се ползва за почивка и отдих, както от населението на общината, така и от всички любители на тишината и спокойствието.

На територията на Община Ветрино, в с. Неофит Рилски се развива проект за изграждане на най-големият исторически парк в Европа, като окончателно целият обект трябва да бъде завършен до 2022 година. През 2019 год. е открит първи етап от Исторически парк. Комплексът представлява туристически атракцион на културно-историческа тематика. Пресъздадени са отделни експозиции на бит и култура по нашите земи от най-дълбока древност (неолитно и халколитно жилище, тракийски музей, възстановка на Александровска гробница) и кухня със специалитети по автентични древни рецепти. Ще бъдат изградени множество къщи за гости, конна база и други атракциони за посетителите.

Възможности за развитие на туризма и туристически обекти:

- Еко-туризъм. Използване територията на защитените местности и защитените зони, включени в НАТУРА 2000 за рекламиране на организирани пешеходни турове по изградените пешеходни маршрути по различни програми.
- Създаване на екопътеки в землището на с. Невша.
- Създаване на еко маршрут и еко пътеки между вече изграденият комплекс Исторически парк, с. Неофит Рилски, хижа „Яйла“, с. Ягнило и защитените територии в с. Невша. С цел разширяване на маршрута привличане на съседни общини и включване на забележителни обекти, намиращи се на техни територии.
- Обновяване на легловата база (бунгала) на хижа „Яйла“, село Ягнило, с възможност за отсядане и излети в лесопарк „Яйла“.
- Изграждане на леглова база за отсядане на туристи в с. Невша и създаване на условия за разглеждане на Защитена местност „Голямо и малко було“, Защитена зона „Таушан тепе“ и други природни забележителности около селото.
- Културният туризъм е от съществено значение за общината. Богатото етнографско наследство, традиции и обичаи дават възможност за развитието на етнографски културен туризъм. Общината е съхранила значимо етнографско наследство от предмети на бита, дрехи, носии, занаятчийски умения, фолклор, традиции, обичаи и други, които представляват интерес за специализирани туристически пътувания, свързани с изучаване на етнографията. Съществуващият музей в с. Ягнило с етнографски материал не е достатъчно развит и обогатен.
- В община Ветрино има четири язовира, които са зарибени. Те се намират в райони с живописна природа и създават условия за развитие на риболов и водни спортове.

ИЗВОДИ:

- ✓ *Ниско равнище на туристическия маркетинг. Липса на популярност като дестинация за отдих и туризъм.*
- ✓ *Неразвито туристическото предлагане - пешеходен, планински колоезден, селски, ловен, риболовен, културен туризъм и туристически маршрути.*
- ✓ *Наличието на защитени територии и защитени зони, заедно с богатото разнообразие на флората и фауната в тях са добра предпоставка за развитие на туризма, създаване на екопътеки.*
- ✓ *Има недостиг на достатъчен финансов ресурс за поддръжката на значимите туристически обекти на територията на общината, на съпътстващата транспортна инфраструктура до природните забележителности.*

7. Шум

7. 1. Въздействие на шума върху човека

Шумът и шумовото “замърсяване” на околната среда представляват един от големите екологични проблеми на нашето време. От физична гледна точка шумът представлява звук, състоящ се от тонове, чиито честоти и интензитет имат случаен характер. От хигиенна гледна точка шум е всеки звук, който действа неблагоприятно върху здравето, нарушава отдиha, смущава контакта на човека с околната среда.

Шумът е един от основните физични фактори с неблагоприятно въздействие върху населението и водещ до акустичен дискомфорт в околната среда особено в големите градове. Вредното въздействие зависи от вида му и поражащите го условия. Не случайно законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума, целящи чрез тяхното осъществяване защита на човешкото здраве и околната среда, както и осигуряване на качество на живот на населението.

Развитието на промишленото производство, интензивното развитие на пътническите, товарните и въздушните транспортни средства и масовият градски транспорт са източници на шум. Шумът оказва въздействие при хората върху:

- ✓ централната нервна система – преумора, смущения в психиката и паметта, главоболие, нарушен сън, увреждане на слуха, раздразнителност, смущения в цветоусещането, нарушения при оценката на разстояния;
- ✓ вегетативната нервна система - усилен съдов тонус, циркулаторни прояви; - сърдечно-съдовата система - повишено кръвно налягане, нарушен сърдечен ритъм; - дихателната система – ускорено и повърхностно дишане;
- ✓ храносмилателната система - забавено преминаване на храната през храносмилателните органи, различни по вид и степен увреждания на стомаха;
- ✓ ендокринната система – промени в количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма;
- ✓ слуха – при над 80 dB настъпва невъзвратимо увреждане на слуховия анализатор, а при над 120 dB – пълна глухота, която понякога настъпва изведнъж.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често оказва влияние като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Във връзка с изискванията на Закон за защита от шума в околната среда (ДВ., бр. 74/2005 г; изм. ДВ бр. 12 от 3 февруари 2017г.) Министерът на околната среда и водите, Директорите на РИОСВ или упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложения № 4 към чл. 117 от Закона за опазване на околната среда. Същият закон регламентира компетенциите на държавните органи както следва:

✓ Министър на здравеопазването организира извършването на измерването, управлението и контрола на шума в околната среда, предизвикан от локални източници на шум. На регионално ниво контролът се извършва от РЗИ (РЗИ-Варна).

✓ Министър на околната среда и водите организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума излъчван от промишлените инсталации и съоръжения. На регионално ниво контролът се извършва от РИОСВ (РИОСВ-Варна.)

✓ Министър на вътрешните работи, чрез определени от него служби осъществява контрол върху пътните превозни средства, движещи се по пътищата, по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.

✓ Кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол за спазване на правилата и нормите за изпълнение на строежите, по отношение на шума излъчван по време на строителството, организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

7.2. Източници на шум

Голям дял за шумово замърсяване в общината заема автотранспорта. За неговото повишаване роля играе увеличаващият се брой МПС, състоянието на пътната мрежа и нейната пропускателна способност. За транспортния шумов поток е характерна флукуалност, периодичност и променлива интензивност. Нивото на автотранспортния шум е в пряка зависимост от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелетно разположение на пътя и характера на терена встрани от него. Основният шумов фон се създава от автомобилите – леки и товарни. През последните години в резултат на масовия внос на автомобили предимно “втора употреба” автомобилният парк е основно подменен. Въпреки, че повечето от автомобилите са втора употреба, нивото на излъчвания от тях шум е значително по-ниско от използваните преди това, но същевременно техният брой се увеличава интензивно.

През територията на община Ветрино преминават няколко пътя от Републиканската пътна мрежа, които имат принос за трафика в населените места: Път I-2 Русе-Разград-Шумен-Девня-Варна; Път III-207 Ветрино-Калоян-Векилски; Път III-208 Провадия-Дългопол-Дъскотна-Айтос; Път III-2901 Калиманци-Изгрев-Левски-Суворово-Ветрино. През община Ветрино преминава автомагистрала “Хемус”, която е част от общеевропейския транспортен коридор №7.

По интензивно е движението в светлата част на денонощието, основно в интервала 07:00 – 17:00 часа и е свързано с началото и края на работния ден.

Шумовото замърсяване от автомобилния транспорт зависи и от вида на преминаващите автомобили (леки, товарни), състоянието им, скоростта, пътните и климатични условия. За намаляване на шума от транспортните средства трябва да се подобри пътната инфраструктура. С тази цел се предвижда реконструкция и рехабилитация на съществуващата улично-пътна мрежа в общината.

Техническите параметри на съществуващите пътища у нас в повечето случаи не отговаря на натоварванията на съответния клас път, липсват обходни пътища на много населени места, което вкарва тежкия транзитен трафик в тях. Лошо е състоянието на пътните настилки. Това са основни предпоставки за по-високи шумови емисии, излъчвани от автомобилния транспорт. Шумът от автомобилния транспорт е основен фактор за шумови нива в общината. Шумът, излъчван в околната среда от транспортните средства (автобуси и леки коли) е епизодичен с ниво около 60 dBA. В определени моменти (форсиране на двигателя, звукови сигнали, затваряне на врати и др.) шумът е импулсен и може да достигне сравнително високи нива. Връзката между застроените територии в общината, както и тази с другите общини и населени места се осъществява единствено чрез изградената пътна мрежа, която минава през населените места и създава допълнително шумово натоварване там. Основните източници на шум на територията на общината са вътрешноселищния и транзитен автомобилен транспорт, както и различни дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски и строителни обекти, паркинги и др.

В община Ветрино няма въведена мониторингова система за измерване нивото на шума, излъчван от различните източници и нивото на шума в местата на въздействие.

За територията на общината няма данни за превишения нивата на шума на производствените предприятия, намиращи се в обособените производствени зони. Има различни локални източници на шум (работилници, търговски обекти, заведения и др.) с ограничен обхват на шумово въздействие. Няма данни за превишения на шума в жилищните зони.

На следващо място по отношение на източниците на шум са локалните източници от битов характер – строителни и ремонтни дейности, товаро-разтоварни работи, сметоизвозването на отпадъците, игри на деца (училища, детски градини, детски площадки) и др. Следващият по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на града е шумът, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и работилници, разположени в непосредствена близост до жилищни сгради. Към настоящия момент значителни интензивни строителни мероприятия в общината не се осъществяват и поради това не се генерира сериозен строителен шум. Освен това този вид шум е ограничен по време (предимно в светлата част на денонощието) и е с невисок интензитет.

ИЗВОДИ:

✓ Общината не е определена като критичен район в акустично отношение, поради което не са предприемани мерки за борба с шумовото натоварване.

✓ Периодичното движение на МПС-та не може да се приеме за друга освен като обичайна характеристика на шума, съобразно вида на двигателя им.

V. АНАЛИЗ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ФАКТОРИ

1. Демографски характеристики на община Ветрино

1.1. Население на общината

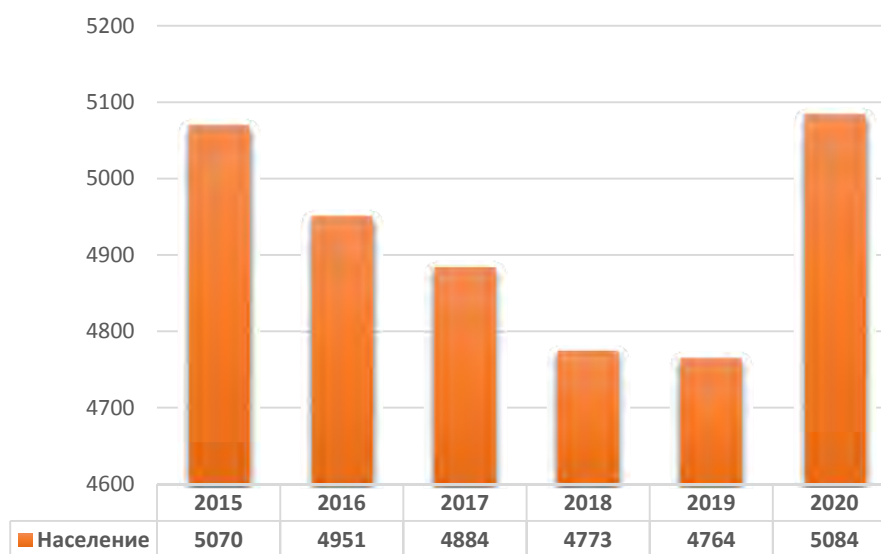
Демографската ситуация в община Ветрино е резултат от действието на фактори и влияния, които от една страна са характерни за Република България, а от друга специфични за територията на общината, обусловени от географското положение, историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие.

Особеностите на географското положение на територията спрямо важни пътни артерии и големи градове в страната оказват пряко въздействие върху характера на демографските тенденции. Това оказва влияние най-вече върху състоянието на различните видове структури на населението и върху неговите миграционни нагласи и поведение. Съществено влияние оказват раждаемостта и смъртността, миграцията, полово-възрастовата, етническа, религиозна и образователна структури на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в общината, както в количествено, така и в качествено отношение.

Текущата демографска ситуация в общината се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението и задържащо се високо равнище на общата смъртност.

Населението на община Ветрино по данни на НСИ към 31.12.2020 г. е 5084 души.

Диаграма №12 Население на община Ветрино за периода 2015–2019 г.

Динамиката на населението в община Ветрино в периода от 2015 до 2019 г. показва тенденция на намаление с около 6 % или с 306 души. Както се вижда на диаграмата през 2020 г. впечатление прави рязко покачване на населението, което е 5084 души.

Таблица №24 Население в община Ветрино 2015 – 2019 г.

Година	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всичко	5070	4951	4884	4773	4764	5084
Мъже	2498	2439	2381	2330	2333	2529
Жени	2571	2512	2503	2443	2431	2555

По признака „Пол“ структурата на населението в община Ветрино е с леко предимство на жените над мъжете. Съотношението между двата пола е сравнително постоянно, като през 2019 г. жените в общината са 51 %, а мъжете 49 % от населението, през 2020 г. процентното съотношение се изравнява, като жените са с 26 повече от мъжете.

Таблица №25 Трудоспособност на населението

Година	2017			2018			2019			2020		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	4884	2381	2503	4773	2330	2443	4764	2333	2431	5084	2529	2555
Под трудоспособна	531	276	255	514	265	249	483	249	234	494	248	246
В трудоспособна	2537	1406	1131	2483	1381	1102	2527	1406	1121	2784	1561	1223
Над трудоспособна	1816	699	1117	1776	684	1092	1754	678	1076	1806	720	1086

Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.

В трудоспособна възраст - жени от 16 до 60 години и 8 месеца и мъже от 16 до 63 години и 8 месеца.

Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете.

Към 2020 г. лицата над трудоспособна възраст са 36 % от населението, децата и младежите са 10 %. Останалите 54 % са хора в активна трудова възраст между 20 и 59 години. Тенденциите за по-високият коефициент на възрастова зависимост води до влошаване на възрастовата структура на населението, което рефлектира върху пазара на труда, икономическия растеж и др.

1.2.Раждаемост, смъртност и миграция на населението

Раждаемостта е един от основните показатели, които характеризират динамиката на населението в даден район. Най-често раждаемостта се определя като брой родени деца за определен период от време (1 календарна година) или чрез коефициент на раждаемост. Коефициентът на раждаемост е отношението между броя на живородените деца и средногодишното население през същата година.

Трайно ниската раждаемост и по-високата средна продължителност на живота променят формата на възрастовата пирамида в ЕС, а така също и в България.

Таблица №26 Брой живородени деца

2018			2019			2020		
Живородени			Живородени			Живородени		
общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета
26	11	15	26	16	10	25	10	15

Източник: НСИ

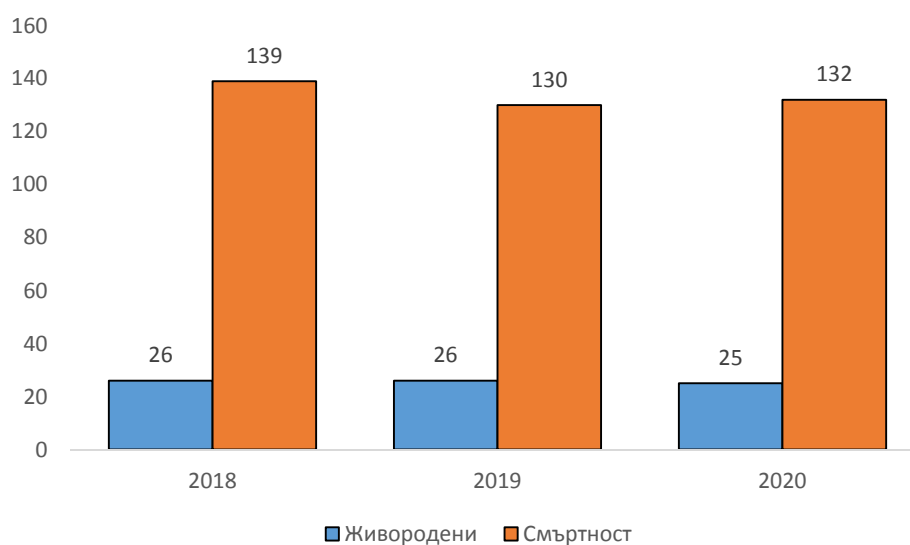
Смъртността е както биологичен, така и социално обусловен процес. Динамиката ѝ е повлияна от промените в условията за живот на населението, състоянието на възрастовата и половата му структура, екологичната обстановка и множество други фактори. За територия на общината равнището на смъртността е с високи стойности за периода 2018 – 2020 г.

Таблица №27 Смъртност в община Ветрино

2018			2019			2020		
Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
139	64	75	130	72	58	132	67	65

Източник: НСИ

Диаграма №13 Живородени и смъртност в общината 2018 г. – 2020 г.

Върху демографската структура в общината, влияят процесите на стареене, характеризиращи се с ниска раждаемост и висока обща смъртност. Причините за високата смъртност както в общината, така и в страната като цяло е, че голяма част от населението, което влизат в трудоспособна възраст, всяка година намалява в съотношение с населението излизащо от тази възраст.

Механичният прираст оказва значително влияние върху прираста на населението. Показателите за механичния прираст на населението показват запазване на тенденцията за увеличаване на външните миграции, предизвикани от лошата икономическа обстановка и високия процент на безработица. Направленията на миграциите са от селата и малките градове към общинските центрове, областния център, както и към големите градове в района за планиране, столицата или чужбина. Главната причина е привлекателността им, с възможностите за намиране на работа и по-доброто състояние на градската инфраструктура.

Естественят прираст на населението на община Ветрино през последните години е отрицателен, в т. ч. и 2020 г. не прави изключение. Броят на живородените в общината за 2020 г. е 25, а на умрелите – 130 души.

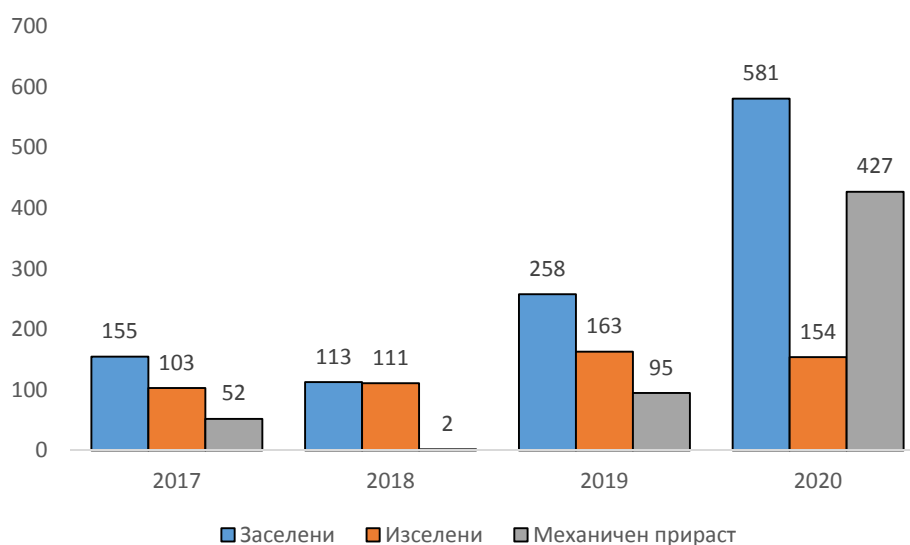
Механичният прираст на населението в община Ветрино за 2020 год. е положителен, независимо от ниските стойности. Заселените през изминалата година са с 427 човека повече от изселените.

Таблица №28 Механично движение на населението в общината

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2017	155	62	93	103	47	56	52	15	37
2018	113	50	63	111	48	63	2	2	0
2019	258	140	118	163	81	82	95	59	36
2020	581	325	256	154	72	82	427	253	174

Източник: НСИ

Диаграма №14 Механично движение на население в общината

Продължава процесът на намаляване и застаряване на населението, задълбочават се регионалните дисбаланси, намалява броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост, нараства процентът на обща смъртност, а завръщащите се в България българи продължават са много по-малко от онези, които я напускат.

Най-често посочваните причини за миграциите според изследване на НСИ са: по семейни причини, трудова реализация, по-добри условия за живот и предоставяне на по-добри възможности за развитие на децата.

2. Икономически фактори

Особеностите на икономическото развитие на община Ветрино следва да се разглеждат като резултат от влиянието на редица фактори от природно, социално и демографско естество. Сред най-важните фактори, оказващи влияние върху състоянието на икономиката, се открояват особеностите на природноресурсния потенциал, демографските процеси /количествени и качествени показатели/, изградеността на различни видове инфраструктура, наследените производствени традиции на населението и др.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Ветрино са селското стопанство, търговията и услугите, като водещо място и най-значим за генерираните от населението доходи е аграрният сектор.

2.1. Промисленост

Броят на предприятията в община Ветрино за периода 2014 – 2019 г. като цяло се запазва същия. По официални статистически данни броят на предприятията през 2014 г. е 220, а през 2018 год., той е 221 бр. Приходите от обичайна дейност за същия период нарастват от **80992** хил. лв. на **107490** хил. лв.

Предприятията в сектор „Транспорт, складиране и пощи ” са увеличили броя си от 14 на 48 броя, предприятията в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ от 9бр. през 2014 год, са станали 17 бр. през 2018 год.

Таблица №29 Предприятия (без финансовите) в община Ветрино по икономически дейности и приходи от обичайна дейност /брой/

Икономически дейности	2014 г.		2015 г.		2016 г.		2017 г.		2018 г.	
	Пре дпр ият бро й	Прих. от обичайн а дейност хил.лв.	Пре дпр ият бро й	Прих. от обичайн а дейност хил.лв.	Предп риятия брой	Прих. от обичайн а дейност хил.лв.	Предп рияти я брой	Прих. от обичайн а дейност хил.лв.	Предп риятия брой	Прих. от обичайна дейност хил.лв.
О Б Щ О	220	80992	255	85773	247	84139	243	86857	221	107490
Селско, горско и рибно стопанство	102	44180	108	44214	111	41075	109	38124	109	43928
Преработваща промишленост	17	8978	18	10370	17	10837	..	..	..	..
Строителство	..	..	..	..	..	..	13	..	14	2114
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	54	7803	53	7019	52	7794	..	..	5	..
Транспорт, складиране и пощи	14	18523	19	21627	29	23866	50	..	48	7996
Хотелиерство и ресторантьорство	9	..	12	312	10	110	29	28281	17	..
Операции с недвижими имоти	13	110	14	..	12	145	9	142	9	223
Професионални дейности и научни изследвания	..	..	20	205	5	72	7	..	9	..
Административни и спомагателни дейности	..	..	..	..	..	..	15	602	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	3	118	4	140	4	133	..	..	..	..
Култура, спорт и развлечения	..	..	3	..	4	..	3	120	3	119
Други дейности	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..

Източник: НСИ

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Забелязва се, че през наблюдавания период са се появили предприятия, в сектори, в които преди това е нямало такива. Това са сектори „Строителство“, „Професионални дейности и научни изследвания“ и сектор „Култура, спорт и развлечения“. Тази тенденция показва положително развитие, макар и слабо на икономиката в региона.

Световната икономическа криза, поради свитите пазари е повлияла негативно на фирмите в секторите „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Операции с недвижими имоти“. Предприятията в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ от 54 са намалели на 5 през 2018 год. Предприятията в сектор „Операции с недвижими имоти“ от 13 са намалели на 9 бр. за разглеждания период.

Най-голям относителен дял имат фирмите, работещи в областта на „Селско, горско и рибно стопанство“ – 49,3 % от всички предприятия на територията на община Ветрино. Те отчитат спад от 252 хил. лв.

Наетите лица по трудово и служебно правоотношение в Община Ветрино по икономически дейности след 2018 г. се увеличават със 124 души от 772 на 896 през 2018 г., като най-нисък ръст се отчита през 2016 г., когато наетите са били 829 души. Това основно се дължи на финансово-икономическата криза и сезонността на заетост.

Таблица №30 Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Ветрино по икономически дейности през периода 2014 - 2018 година

(Среден списъчен брой)

Икономически дейности (A21)	2014	2015	2016	2017	2018
Общо	772	809	829	853	896
Селско, горско и рибно стопанство	198	199	175	178	177
Добивна промишленост	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	116	114	121	108	42
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	..	..	..	..	..
Строителство	..	..	..	..	75
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	57	57	73	73	69
Транспорт, складиране и пощи	112	145	190	219	269
Хотелиерство и ресторантьорство	2	3	..	4	5
Операции с недвижими имоти	3	2	2	..	3
Професионални дейности и научни изследвания	..	12	..	-	-
Административни и спомагателни дейности	..	..	..	..	..
Държавно управление	..	..	..	..	..
Образование	80	85	85	78	82
Хуманно здравеопазване и социална работа	25	26	24	21	23
Култура, спорт и развлечения	..	..	..	..	..
Други дейности	11	12	11	13	15

Източник: НСИ

Преобладаваща част от предприятията в община Ветрино са микро, с до 9 заети лица. През последната година от изследвания период в общината липсват големи предприятия.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Таблица №31 Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Ветрино за периода 2014 – 2018 година /брой/

Групи предприятия	2014	2015	2016	2017	2018
Общо	220	255	247	243	221
Микро до 9 заети	205	240	234	230	210
Малки от 10 до 49	..	..	..	..	..
Средни от 50 до 249	..	..	..	..	..
Големи над 250	-	-	-	-	-

Източник: НСИ

Разликата в някои от цифрите се дължат в динамиката на обществено-икономическите процеси и неотзвучалата криза у нас.

Община Ветрино разполага със значителен икономически потенциал за развитие на бизнес и за привличане на чуждестранни инвестиции. Гаранция за това са стратегическото географско разположение, близостта до изградената транспортна инфраструктура, развитите икономически функции и подходящите природно-географски условия. Икономиката на общината по редица показатели е на сравнително високо ниво в сравнение с други общини със сходен функционален тип.

Съгласно чл. 104 от ЗООС, при устройственото планиране на територията се осъществява контрол на:

1. разположението на нови предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал;

2. изменения в предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.

„Предприятие / съоръжение с нисък рисков потенциал — е предприятие / съоръжение, в което има опасни вещества в количества, равни или надвишаващи количествата, посочени в приложение № 3, част 1, колона 2, или част 2, колона 2, но по-малки от количествата, посочени в приложение № 3, част 1, колона 3, или част 2, колона 3, когато е приложимо, като се използва правилото за сумиране, посочено в забележка 4 от приложение № 3 към чл.103, ал.1 от ЗООС „Предприятие/съоръжение с висок рисков потенциал— е предприятие, в което има опасни вещества в количества, равни или надвишаващи количествата, посочени в приложение № 3, част 1, колона 3, или част 2, колона 3, когато е приложимо, като се използва правилото за сумиране, посочено в забележка 4 от приложение № 3 към чл.103, ал.1 от ЗООС.

В границите на общината не са разположени предприятия, които работят с отровни вещества и не съхраняват такива. Промислените отровни вещества (ПОВ) в производствения сектор са: амоняк, хлор, сярна киселина, натриева основа, серни окиси, доменен и коксов газ, пропан-бутан, цианиди, пестициди и други вещества. Съдовете за съхранение на суровините, полуфабрикатите и готовата продукция на промислените предприятия, обикновено са разположени около промислените корпуси.

На територията на община Ветрино няма съществуващи предприятия, класифицирани като предприятия с нисък или висок потенциален риск.

2.2. Селско стопанство

Селското стопанство е водещ отрасъл на общинската икономика в община Ветрино. То е основен източник на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще.

Селското стопанство се специализира в производството на зърнено - житни култури, зеленчуци, отглеждане на едър и дребен рогат добитък. Общината разполага със сравнително добри ресурси за развитие на земеделието - плодородни почви, благоприятни климатични условия за отглеждане на разнообразни видове култури.

82,5% от общата площ на Община Ветрино е обработваема земя - 24 188 ха. Поливните площи са общо 39,2 ха, в т.ч.: зеленчуци – 12 ха и трайни насаждения - 27,2ха.

На територията на общината има общо 181 регистрирани земеделски производители, съгласно Наредба № 3 от 1999 г., за поддържане регистъра на земеделските производители, които обработват 100 % от обработваемата площ.

Таблица №32 Разпределение на обработваемата земя по видове култури 2015-2019 г., в това число трайни насаждения, лозя и зеленчукопроизводство

Култури	Площ /ха/				
	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
пшеница	7760	7950	8050	8050	7236,5
ечемик	1410	1280	980	950	1389,4
царевица	2800	2725	1590	2260	3674,5
слънчоглед	4600	4695	4200	4700	5237,9
рапица	1390	15000	2440	1880	269,2
зеленчуци	4,8	7	13,9	10	14,2
трайни насажд.	35,7	42,8	48,9	59,4	111,8
лозя	160	160	160	160	115,7

Източник: ОСЗ – Ветрино

В общината по-големите регистрирани Земеделски производители с над 1000 дка са:

Таблица №33 По-големи арендатори в община Ветрино

Арендатор	Землище	Площ /ха/
Димитър Ангелов Димитров	Белоградец	100,3
Милен Василев Маджаров	Неофит Рилски	105,3
Ангел Георгиев Ангелов	Ветрино	6,08
	Момчилово	2,3
	Средно село	111,1
Невяна Иванова Илиева	Доброплодно	114,8
„Нанива“ ООД	Белоградец	124,2
	Ягнило	240,8
„Ветрино езеро“ ООД	Ветрино	130,3
Георги Димитров Георгиев	Доброплодно	132,8
ЕТ „Аваси-Ахмед Маджар“	Белоградец	140,5
„Хардланд България“ ООД	Белоградец	147,0
ЕТ „Скала-13-Стойчо Стоев“	Невша	155,6

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Георги Светлов Николов	Невша	184,7
„Радиян-2001“ ООД	Белоградец	4,4
	Ветрино	158,6
	Доброплодно	9,0
	Момчилово	457,3
	Неофит Рилски	8,3
	Средно село	13,3
	Невша	198,0
„Би енд Би Проперти“ ЕООД	Ветрино	8,0
	Неофит Рилски	14,0
	Доброплодно	206,6
Настен Костадинов Димитров	Ветрино	38,2
	Ягнило	1,0
	Ягнило	6,6
„К-ЕИ-Г“ АД	Белоградец	407,9
	Неофит Рилски	232,0
	Млада гвардия	1580,0
	Ветрино	71,9
Куман Иванов Куманов	Момчилово	9,1
	Средно село	57,2
	Ветрино	422,0
„СТАНДИ“ ЕООД	Момчилово	280,8
	Неофит Рилски	23,8
	Ветрино	55,6
„Агроекип“ ЕООД	Доброплодно	288,0
	Момчилово	12,0
	Ягнило	2,0
	Белоградец	878,7
„Кристера агро“ ЕООД	Ветрино	295,9
	Ягнило	345,0
	Млада гвардия	52,1
	Неофит Рилски	907,2
ЕТ „Агрошанс-53-Илия Вълчанов“	Ветрино	14,9
	Неофит Рилски	634,2
ЕТ „Рилски-Марийка Рафаилова“	Ветрино	24,6
	Ветрино	1537,3
ЗПК „Нива“	Белоградец	59,3
	Доброплодно	5,5
	Момчилово	2,4
	Неофит Рилски	81,4
	Средно село	3,9
	Ветрино	1537,3

Източник: ОСЗ – Ветрино

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Относително големият дял на обработваемата земя и благоприятните климатични и почвени условия са предпоставка за развитие на земеделието в общината. Отглеждат се предимно зърнени култури, следвани от техническите култури, зеленчуците и трайните насаждения. Основната зърнена култура е пшеницата. Пшеницата и ечемикът присъстват трайно в сеитбооборота. Другата основна фуражна култура от значение за продуктивното животновъдство е царевицата.

От маслодайните технически култури в общината най-големи площи заема слънчогледа, следвана от рапицата в далеч по-малко количества.

Традиционно за общината е отглеждането на трайни насаждения – ябълки, сливи, праскови, лозя. Те заемат площ от 35 350 дка. Реализацията на продукцията от овощарството е насочена предимно към гр. Варна.

Състоянието на трайните насаждения е все още влошено, въпреки инвестициите от ПРСР през последните години в тази област. Изтича амортизационния срок на реално ползване. Голяма част от тях не се обработват поради настъпване на трайни увреждания на насажденията и липса на финансови средства за обезпечаване отглеждането им. Необходимо е бракуване и ликвидиране на старите амортизирани насаждения и създаването по нов образец на съвременни масиви от овощни видове.

Зеленчукопроизводството представлява едва 0,6 % от обработваната земеделска земя. Стимул в развитието на зеленчукопроизводството е близостта до големия консумативен център - гр. Варна и курортните комплекси.

Главният проблем за производителите на плодове и зеленчуци в общината е лошото състояние на напоителната система, което се дължи на липса на финансови средства за възстановяването и поддържането ѝ. През следващия планов период 2021-2027г. се очакват мащабни инвестиции именно в тази област.

Климатичните условия и фуражното производство създават благоприятни условия за отглеждане на овце, говеда, кози и др.

Наблюдава се тенденция към увеличаване на общия брой животни във всички стопанства в Общината, обуславящо се от търсенето на вътрешния пазар. В земеделските стопанства се отглеждат: 556 броя говеда, 2 762 броя овце, кози – 84 бр. Птиците са едва 5 000 бр.

Таблица №34 Регистрирани животновъдни обекти на територията. Брой отглеждани животни по видове, в т.ч. пчелни семейства

животни	брой	регистрирани ЖО
говеда	556	16
овце	2762	8
кози	84	1
пчелни семейства	2408	18
птици	5000	1

Източник: ОСЗ – Ветрино

Регистрирани пчелни семейства:

Съгласно регистъра на пчелните семейства на община Ветрино броят на пчелините е 146 със 6 937 пчелни семейства, разпределени по населени места, както следва:

Таблица №35 Регистрирани пчелни семейства в община Ветрино

Населено място	Брой пчелини	Брой пчелни семейства
с. Белоградец	10	972
с. Ветрино	14	998
с. Габърница	4	245
с. Доброплодно	21	1089
с. Момчилово	15	556
с. Млада Гвардия	22	647
с. Неофит Рилски	12	900
с. Невша	36	520
с. Средно село	3	430
с. Ягнило	9	580
ОБЩО:	146	6937

Източник: Община Ветрино

Регистърът за пчелините и пчелните семейства е достъпен на интернет страницата на община Ветрино, раздел Публични регистри:

https://www.vetrino.bg/list.php?category_id=133

Таблица №36 Предприятия обработващи земеделска продукция

предприятие	вид	населено място
„Еко фураж“ ООД	заготовка и съхранение на зърнени храни, производство и реализация на комбинирани фуражи	Белоградец
Винарска изба „Белоградец“	отглеждане на лозови масиви, производство на вино	Белоградец
„Агромел“ ООД	преработка на зърно, производство на висококачествени брашна	Доброплодно

Източник: ОСЗ – Ветрино

Много от земеделските производители се възползваха от ПРСР и със средства от нея модернизираха стопанствата си, което е сериозен стимул за увеличаване на дейностите в този бранш.

2.3.Техническа инфраструктура

2.3.1.Енергийни мрежи

Важен елемент на техническата инфраструктура на всяка община са енергийните мрежи и системи, с които се осигурява необходимата енергия. Всички населени места са електрифицирани на 100 % с изградени трафопостове и разпределителна мрежа за ниско напрежение. Общата трансформирана мощност в трафопостовите в селищата на община Ветрино е достатъчна, за да поеме съществуващите товари. В част от населените места електропреносните мрежи са физически и морално остарели.

В общината захранването се извършва от подстанция (750/400/220/110/20 kV) „Варна“, през общината преминават Електропроводи: 110 kV „Зайчино“, 220 kV „Камчия“, 220 kV „Дръзки“, 220 kV „Коларов“, 220 kV „Волов“, 400 kV „Черно море“, 400 kV „Крайцер“, 400 kV „Флагман“, 400 kV „Отечество“ и 400 kV (бивш 750 kV) „Съединение“ те са собственост и се поддържат от „ЕКО“ АД.

Поддържането на електроразпределителната мрежа (20 kV) и съоръженията към нея на територията на община Ветрино, както и електроснабдяването, се осъществява от „Енерго-про България“ (собственик на съоръженията).

Електроразпределението се осъществява от 85 трафопоста (20/0,4 kV). Съществуващите съоръжения имат капацитет към тях да се присъединят, както нови потребители на електро енергия, така и малки производители на електроенергия от Алтернативни източници на електроенергия. Предвижда се поэтапно въвеждане на система за дистанционно управление на комутационните съоръжения с цел намаляване броя и времетраенето на прекъсванията.

Сред основните проблеми по отношение на енергийната инфраструктура се открояват морално остарелите съоръжения, аварияте и др. Поради това е необходимо предприемане на действия, насочени към отстраняване на проблемите, оказващи неблагоприятно влияние върху качеството на предоставяните услуги.

Сред основните проблеми, характеризиращи състоянието на енергийната инфраструктура на територията на общината, се откроява високия дял на енергията, произвеждана от твърди горива. Това неефективно от екологична гледна точка производство, налага необходимостта от приоритетното предприемане на мерки, насочени към оптимизиране на енергопотреблението, въвеждане на енергоефективни технологии и създаване на условия, стимулиращи производството на енергия от възобновяеми енергийни източници.

Основният дял в консумацията на електрическа енергия на територията на общината, се дължи на битовите абонати, като през последните години не се отчитат резки промени в консумацията на електроенергия, но се наблюдава увеличаване в дела на общественния сектор.

Запознало е въвеждане на енергоспестяващо улично LED осветление.

2.3.2. Енергийна ефективност и ВЕИ

Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез възпитаване на съответното енергийно поведение у потребителите и използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните енергийни потребности. Тя е най-ефективният начин за спестяване на енергия и намаляване на емисиите на парникови газове в атмосферния въздух. Енергийната ефективност може да се представи и като измерител за разумното използване на енергията, което представлява функция от повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това без загубата на енергиен комфорт.

Енергийната ефективност, като елемент от политиката по устойчиво развитие, води до:

- намаляване разходите за горива и енергия;
- повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- подобряване на топлинния комфорт;
- намаляване емисиите на парникови газове;

В резултат изпълнението на Общинските Програма за енергийна ефективност и Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива се очакват следните ефекти:

1. Намаление на потреблението на енергия от конвенционални горива.
2. Повишаване сигурността на енергийните доставки.
3. Минимизиране на вредните емисии в атмосферния въздух.
4. Ръст на благосъстоянието и намаляване риска за здравето на населението.
5. Ограничаване на енергийната зависимост на общината, поддръжка и модернизация на уличното осветление и ретранслационните мрежи.
6. Постигане на устойчиво енергийно развитие.
7. Оползотворяване на местни възобновяеми енергийни източници.

Извършени са обследвания за енергийна ефективност на всички общински сгради с РЗП над 500 кв. м и всички доклади от енергийните одити предписват предприемане на мерки по енергийна ефективност, като предлагат „пакет от мерки“ за повишаване на енергийната ефективност на сградите. Мерките, предписани от енергийните обследвания за сградите са приложени от община Ветрино, като за това е търсила средства по различни финансови механизми, както и със собствени средства.

Община Ветрино разполага с благоприятни условия за използването на слънчевата енергия като основен ВЕИ за фотоволтаични и соларни инсталации, които са алтернатива за бита, обществените сгради и уличното изкуствено осветление.

2.3.3. Газопреносна мрежа

На територията на общината няма снабдяване с природен газ.

На територията на община Ветрино са изградени следните съоръжения:

- Магистрален газопровод с условен диаметър 700 мм и работно налягане 5,4 Мра;
- Транзитен газопровод за Турция, Гърция и Македония с условен диаметър 1200 мм и работно налягане 5,4 Мра;

- Оптичен кабел и съобщителен кабел, положени в сервитута на газопроводите;
- Два броя станции за катодна защита и един брой необслужваем усилвателен пункт – технологични съоръжения по газопровода и съобщителните кабели.

На територията на община Ветрино „Булгартрангаз“ ЕАД осъществява следното инвестиционно предложение за „Проектиране и изграждане на компресорна станция (КС) „Нова Провадия“, входно изходни шлейфи, пътен достъп и външни – електрическо захранване (основно и резервно), водопровод и канализация, свързани с етап „КС „Нова Провадия“ към обект: ”Разширение на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД паралелно на северния (магистрален) газопровод до българо-сръбската граница“.

2.3.4. Транспортна инфраструктура

Пътната мрежа на територията на общината е разделена на Републиканска пътна мрежа и Общинска пътна мрежа, осигуряващи връзки на населението от общината до областния център - град Варна. Община Ветрино граничи с общините Девня, Провадия, Вълчи дол, Суворово, Нови пазар, Каспичан и е в досег с важните национални пътни артерии София – Варна и Айтос – Тервел.

През община Ветрино преминава автомагистрала “Хемус”, която е част от общеевропейския транспортен коридор №7, формиран от р. Дунав като вътрешноконтинентална връзка между Западна, Централна и Източна Европа и Азия, като през Черно море се осъществява директна връзка с вътрешноканалната мрежа на Русия и страните от Каспийския басейн. Коридор № 7 обхваща почти цялата северна граница на България, като посредством изградените пристанищни комплекси дава възможност за интензивно включване на общината в международен превоз на товари и дава вътрешнорегионален тласък. Магистрала “Хемус” е и основна връзка между София и Варна, поради което има важно социално-икономическо значение за развитието на общината. За връзката на общината с другите региони важно значение има първокласния път Варна- Шумен, както и второкласния път Айтос-Тервел.

През територията на общината преминават пътища от Републиканската пътна мрежа на Република България, пътища II клас, пътища III клас и пътища без настилка, общо 1282,5 кв. км., както следва:

- Републиканска пътна мрежа – 226 кв. км.
 - Пътища II клас – 293,5 кв. км.
 - Пътища III клас – 203 кв. км.
 - Пътища без настилка – 560 кв. км.
-
- АМ „Хемус” от км 373+824 до км 388+000 (общо 14,176 км).
 - Път I-2 – “Граница Румъния-Русе-Цар Калоян - о. п. Шумен-Девня-Варна” от км 146+800 до км 167+000 (общо 20,200 км).
 - Път III-207 – “I-2 (О. п. Шумен-Девня) – Ветрино – Калоян - Векилски” от км 0+000 до км 8+000 (общо 8,000 км).
 - Път III-208 – “I-2 (О. п. Шумен-Девня) – Провадия – Дългопол-Дъскотина-Айтос” от км 0+000 до км 4+170 (общо 4,170 км).

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

- Път III-2901 – “II-29 (Аксаково – ок. п. Добрич) – Калиманци – Изгрев – Левски - Суворово– Ветрино” от км 29+606 до км 34+018 (общо 4,412 км).

На Община Ветрино е предоставена за управление и стопанисване от Областно пътно управление гр. Варна общинска пътна мрежа с обща дължина 51.7 км разпределен по участъци и представени в Таблица №37.

Таблица №37 Общински пътища на територията на община Ветрино

Път номер	Клас и № на пътя	Наименование на пътя	Километрично положение	Дължина в км
VAR 1100	IV-20068	/I-2, Нови Пазар - Ветрино/ - Невша – гара Невша	0+000-10+300	10,300
VAR 1101	IV-20069	/I-2 Нови Пазар - Ветрино / Белоградец – Ягнило- Доброплодно -Границата общ./Ветрино-Вълчи дол/ - Калоян /III-207/	0+000-15+400	15,400
VAR 3117	IV-70146	/III-207, Ветрино - Калоян/- Добротич –границата на общ./Ветрино-Ветрино/ - Доброплодно /VAR -2102/	2+000-4+000	2,000
VAR 2102	IV-70148	/III-207/ Момчилово – Калоян/ - Доброплодно VAR - 1101 / в проект/	0+000-4+300	4,300
VAR 3103	IV-70153 /2/	/III-2901, Суворово, Ветрино/ - Н.Рилски / - VAR 2111	0+000 – 6+050	6,050
VAR 1211	IV-70153 /1/	/III-208, Ветрино- Провадия/ Петров дол – Границата общ./Провадия – Ветрино/ –Габрьница - Н. Рилски	6+000-10+450	4,450
VAR 2212	IV-70154	/III-208, Ветрино - Провадия / - Златина – Границата общ./Провадия – Ветрино/- Мл. Гвардия – VAR 1100	3+000-12+200	9,200

Пътищата са предадени в едно с основните елементи на пътя по смисъла на чл. 5 от Закона за пътищата – обхват, пътни съоръжения и пътни принадлежности. Цялата пътна мрежа предадена на община Ветрино за управление и стопанисване е изградена преди 1960 година, а път Ягнило- Доброплодно през периода 1983-1985 г. През всичките тези години на експлоатацията им до този момент няма извършен основен ремонт и рехабилитация на нито един цял участък от общинска пътна мрежа.

Път IV – 70148 /III – 701/ Момчилово – Доброплодно с дължина 4,3 км е неизползваем и неподдържан от много години.

От предоставена за управление и стопанисване на общинска пътна мрежа от Областно пътно управление град Варна са извършвани само частични асфалтови кърпежи със средства предоставени от РБ.

През 2018 г. община Ветрино е извършила ремонтно - възстановителни работи на следните общински пътища:

- път VAR 1211 - /III-208, Ветрино- Провадия/ Петров дол – Границата общ./Провадия – Ветрино/ –Габрьница - Н. Рилски

- път VAR 3103 - /III-2901, Суворово, Ветрино/ -Н.Рилски / - VAR 2111
- път VAR 2212 - /III-208, Ветрино - Провадия / - Златина – Границата общ./Провадия – Ветрино/- Мл. Гвардия – VAR 1100

През 2019 г. са извършени ремонтно - възстановителни работи на следните общински пътища:

- Път VAR 1100 - /I-2, Нови Пазар - Ветрино/ - Невша – гара /, включително участъка преминаващ през населено място на стойност от 40 150,00 лв. с ДДС.

- Път VAR 1101 - /I-2 Нови Пазар - Ветрино / Белоградец – Ягнило- Доброплодно -Границата общ./Ветрино-Вълчи дол/ -Калоян /III-207/, включително участъка преминаващ през населено място на стойност от 37640,00 лв. с ДДС.

- Път VAR 3117 - /III-207, Ветрино - Калоян/- Добротич –границата на общ./Ветрино-Ветрино/ - Доброплодно /VAR -2102/ /, включително участъка преминаващ през населено място; Път VAR 1211 - /III-208, Ветрино- Провадия/ Петров дол – Границата общ./Провадия – Ветрино/ –Габърница - Н. Рилски /, включително участъка преминаващ през населено място; Път VAR 2212 - /III-208, Ветрино - Провадия / - Златина – Границата общ./Провадия – Ветрино/- Мл. Гвардия – VAR 1100 /, включително участъка преминаващ през населено място; Път VAR 3103 - /III-2901, Суворово, Ветрино/ -Н.Рилски / - VAR 2111/, включително участъка преминаващ през населено място; Ул.Г.С.Раковски от о.т.121 до о.т.147, с.Ветрино; Улица от о.т. 22 до о.т. 32 с.Средно село,

на стойност от 73 389,00 лв. с ДДС.

2.3.5. Железопътна инфраструктура

През територията на Община Ветрино преминава част от II-ра главна ж. п. линия София - Г. Оряховица - Варна. Ж.П. гара Невша е разположена на първата ж. п. линия Русе – Варна. Съгласно „Наредба за категоризация на железопътните линии в Република България, включени в железопътната инфраструктура, и закриване на отделни линии или участъци от линии“ категоризацията на ж. п. линията, преминаваща през територията на общината е I категория. Съгласно Нормативната уредба на ДП „НК ЖИ“ класификацията на ж. п. линията е V-ти клас.

Ж.П. линията е електрифицирана и в границите на общината е от км 470+490 до км 476+490. Собствеността на железопътната инфраструктура в Община Ветрино е държавна. Цялата отсечка от II-ра главна жп линия в района на Община Ветрино е в землището на с. Невша и е двойна. През последните 10 години няма реализирани проекти за подобряване състоянието на ж. п. транспортната мрежа на територията на община Ветрино.

2.3.6.Авиотранспорт

Административния център – село Ветрино се намира на 45 км от летище Варна, което е благоприятно условие за развитие на икономиката и туризма. На територията на общината се намира и селскостопанско летище, което обслужва целия регион.

При местни пътища от 1-ва категория и/или прекатегоризиране към първа категория (при инвестиционен интерес към дадена местност в границите на Община

Ветрино) е препоръчително, в едно с визуална оценка да се предвижда и оценка от по-висока категория, в т.ч. „равност” и „носимоспособност” на настилка, което ще допринесе за по-високото качество на пътната настилка и минимизиране на транспортно-експлоатационните разходи. Това налага допълнително оценяване на състоянието и приоритизиране на видовете мерки за ремонт, ако са необходими. Те би следвало да се обвържат с инвестиционните намерения на Община Ветрино или частни Инвеститори.

3. Финансови фактори

3.1. Икономически инструменти

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика включват стимули за ефективно използване на ресурсите, за подпомагане екологосъобразни дейности и практики и за ограничаване използването на производствени средства и технологии с вредно въздействие върху околната среда.

Основните принципи на които се базират икономическите инструменти за опазване на околната среда, са:

- **Предотвратяване и превантивност** – предотвратяването на замърсявания и превантивните мерки за недопускане на увреждане на околната среда са свързани с пониски разходи за обществото в сравнение с мерките по почистване и възстановяване на околната среда;

- **„Потребителят плаща“** – всеки, който употребява природни ресурси, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им;

- **„Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“** – всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци или замърсяване на околната среда, трябва да покрие пълните разходи за третиране на отпадъците по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

Съществуващите икономически инструменти, залегнали в законодателството и осигуряващи приходи за общинския бюджет, които впоследствие могат да се използват за финансиране на дейности по опазване на околната среда, са посочени в таблицата по-долу:

Нормативен документ	Икономически инструмент	Приходи/разходи на общинския бюджет, основание
Закон за опазване на околната среда (ЗООС)	Санкции за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми	Приходи от санкции по чл. 65 от Закона, разходи на основание чл. 74
Закон за управление на отпадъците (ЗУО)	Обезпечение по чл. 60, натрупаните средства са за финансиране закриване на клетки и следексплоатационни грижи на площадката на депото. Отчисленията по чл. 64 за намаляване депонираните	Обезпеченията и отчисленията са компонент на такса битови отпадъци, съгласно чл. 66 ал. т. 3 от Закона за местните

	отпадъци . Натрупаните общински средства се използват от общините за финансиране съоръжения за рециклиране и оползотворяване на отпадъците.	данъци и такси
Закон за лечебни растения (ЗЛР)	Такси за ползване на лечебни растения от земи, гори и територии общинска собственост Финансиране дейности по поддържане и възстановяване на лечебни растения.	Приходи от такси по чл. 24, ал. 2 от Закона Разходи по чл. 25, ал. 2 от Закона
Общински наредби	Глоби за нарушаване на изискванията на наредбите – шум, чистота и др.	-

3.2. Общински бюджет

Приходната част на общинският бюджет се състои от собствени приходи, субсидии от Републиканския бюджет, трансфери от Републиканския бюджет и др. Бюджетните взаимоотношения между Държавния бюджет и общинските бюджети се определят със Закона за държавния бюджет на Република България.

За всяка бюджетна година средствата се предоставят под формата на субсидии – обща допълваща, обща изравнителна, целева субсидия за капиталови разходи и други целеви трансфери. Всяка от субсидиите е предназначена за финансиране на отделни дейности. Общата изравнителна субсидия е за финансиране на местни дейности-издръжка община, ЦДГ и други.

Целевите трансфери по бюджета на общината са за обезпечаване на някои бюджетни дейности – снегочистване на четвъртокласна пътна мрежа, основен ремонт на четвъртокласна пътна мрежа и за програмите по времена заетост. Част от тях не се включват в първоначалната рамка на бюджета.

Анализираните основни финансови фактори са:

- Бюджет на общината (по основните пера) - установяване частта, отделяна за дейност свързани с екология;
- Източници на приходи в бюджета, в т.ч. свързани с околната среда;
- Стойност на разходите за опазване на околната среда и стойността на общите разходи;
- Степен на покриване на разходите за дейностите на общината от реализираните приходи.

Общинският бюджет е самостоятелна финансова сметка, чрез която се разпределят и балансират приходите и разходите за бюджетната година. Бюджетът на общината е сред основните финансови показатели, който се анализира, за да се оцени въздействието на финансовите фактори.

Годишния бюджет на община Ветрино през последните три години е следният: за 2020 г. – 9 433 151 лв., за 2019 г. – 7 146 684 лв. и за 2018 г. – 6 143 877 лв.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Приходите в бюджета на община Ветрино за финансиране на дейности в областта на опазване на околната среда се осигуряват посредством:

- Местни такси – Такса битови отпадъци.
- Приходи от структурни фондове на ЕС, Кохезионния фонд и държавния бюджет.

Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.” (ОПОС 2014-2020 г.) е една от оперативните програми на Република България, изготвяни в изпълнение на Стратегия „Европа 2020” на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Финансирането на ОПОС е чрез ЕФРР, КФ и национално съфинансиране.

ПУДООС:

- Безвъзмездно финансира екологични проекти на общини;
- Отпуска заеми за финансиране на екологични проекти и дейности на общини.
- Глоби и санкции

Осемдесет на сто от санкциите за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми по реда на ЗООС от наказателни постановления, издадени от министъра на околната среда и водите или от оправомощени от него лица, постъпват по бюджета на общината, на чиято територия се намира санкционираният субект (чл.65, ал.1 ЗООС).

Осемдесет на сто от имуществените санкции за административни нарушения за неизпълнение на условия в комплексно разрешително, свързани със замърсяване на атмосферния въздух, постъпват по бюджета на общината, на чиято територия се намира инсталацията (чл.65, ал.3 ЗООС).

▪ Приходите от глоби и санкции, налагани от кметовете на общини или оправомощени от тях лица, по реда на:

- Наредба за обществения ред на територията на община Ветрино;
- Наредба за управление на отпадъците и екологията на община Ветрино;
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Ветрино.

- Приходи от такса за притежаване на куче.
- Приходи от други актове, регламентирани с местни нормативни актове

В общинския бюджет на община Ветрино постъпват приходи от такси за услуги, определени в Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на община Ветрино.

Такса битови отпадъци осигурява основния дял от приходите от такси за общините в България и определя един стабилен процент от общинските бюджетни приходи. Приходите от такса битови отпадъци се характеризират с по-благоприятна динамика в сравнение с общите бюджетни приходи на общините и в частност приходите им от такси.

Стойността на разходите по чл. 66 от ЗМДТ, а именно за събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, третиране на битовите отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване за 2020 г. е в размер на 353 140 лв., за 2019 – 333 662 лв. и за 2018 г. 322 500 лв.

За изпълнението на програмите и планове на общината следва да се търсят източници на средства и извън общинския бюджет - Оперативни програми,

финансирани от фондовете на ЕС, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съ-финансиране на проекти могат да се ползват кредити от фонд „ФЛАГ”, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет.

Все още не много популярен, но важен за бъдещото развитие на българските общини начин за финансиране и изпълнение на публични функции и дейности е публично -частното партньорство (ПЧП). Неговите форми, структуриране и механизми вече са нормативно уредени със Закона за публично-частното партньорство в сила от 01.01.2013 г. ПЧП едновременно дава възможност за развитие на висококачествени и достъпни услуги от обществен интерес и насърчаване на частните инвестиции в строителството, поддържането и управлението на обекти на техническата и социална инфраструктура и в извършването на публични функции и дейности. ПЧП се урежда, чрез договор между публичния партньор - Община и частния партньор -Инвеститор. ПЧП дава гаранции за защита на публичните активи и ефективно управление на публичните средства, като същевременно се създават работни места, генерират доходи и насърчава предприемачеството.

ИЗВОДИ:

- ✓ *Отчита се увеличаване на населението в общината през 2020 г.*
- ✓ *В община Ветрино механичния прираст е положителен.*
- ✓ *Селското стопанство е водещ отрасъл на общинската икономика в община Ветрино.*
- ✓ *Необходима е подмяна на уличните осветителни тела с енергоспестяващи с цел да се подобри енергийната ефективност и осветеността на уличните платна и тротоари.*
- ✓ *Тенденцията през последните години е към увеличение на разходите свързани с опазване на околната среда.*

VI. АНАЛИЗ НА УПРАВЛЕНСКИТЕ ФАКТОРИ

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските наместници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Числеността на служителите, заети в Общинска администрация – Ветрино възлиза на 46 души. Структурата на община Ветрино е в следния състав:

✚ **Кмет на община**

✚ **Заместник кметове**

✚ **Секретар на община** – длъжност пряко подчинена на кмета на общината

✚ **Финансов контролър** – длъжност пряко подчинена на кмета на общината

✚ **Главен архитект** – длъжност пряко подчинена на кмета на общината

Администрацията на общината е организирана по следния начин:

✚ **Обща администрация:**

Дирекция „Административно-правно обслужване, управление на човешките ресурси, деловодство и ФСД“

- Отдел „Управление на човешките ресурси, административно обслужване, деловодство“.

- Отдел „Финансови и счетоводни дейности“.

- Отдел „Управление на общинската собственост“.

✚ **Специализирана администрация:**

Дирекция „Устройство на територията, местно икономическо развитие, европроекти и програми, местни данъци и такси“

- Отдел „Устройство на територията“.

- Отдел „Местно икономическо развитие, европроекти и програми“.

- Отдел „Местни данъци, такси и неданъчни приходи“.

- Отдел „Образование, култура, връзки с обществеността и социални програми“.

Към проблемите с опазването на околната среда отношение имат направление „Чистота“ – 4 щ. бр.

Задълженията на общинските власти в областта на околната среда са регламентирани в Закона за опазване на околната среда, съгласно който кметът на общината има следните задължения:

- ☞ да информира населението за състоянието на околната среда;
 - ☞ да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
 - ☞ да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
 - ☞ да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
 - ☞ да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
 - ☞ да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
 - ☞ да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
 - ☞ да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.
- Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината. Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.
- Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:
- ☞ осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
 - ☞ събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
 - ☞ почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
 - ☞ избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
 - ☞ разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
 - ☞ организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
 - ☞ организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
 - ☞ предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

↪ определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;

↪ определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

↪ да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;

↪ да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;

↪ да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;

↪ да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Основните цели на общинска администрация, свързани с прилагането на политики по качество и околна среда са следните:

➤ Удовлетворяване изискванията на гражданите и оптимизиране на процеса на предоставяне на услуги на гражданите с цел осигуряване на адекватност, навременност, отчетност, надеждност, стремеж към качество и професионална етика при предоставянето на услуги;

➤ Спазване на нормативните изисквания към качеството на административните услуги и въздействието върху околната среда. Недопускане просрочване на нормативните срокове в изпълнение на служебни преписки по административно обслужване на гражданите и бизнеса;

➤ Непрекъснато подобряване на административните услуги чрез разработване и внедряване на нови и/или внасяне на непрекъснати целенасочени подобрения в процесите на системата за управление на качеството и околната среда.

➤ Ефективно използване на информационните технологии и въвеждане на нови методи за управление на процесите и базите данни по осигуряването на услугите;

➤ Осигуряване на адекватни мерки и повишаване на нивото на удовлетвореност на гражданите от предлаганите услуги, базирани на анализи на предложенията и сигналите, от местната общност при насърчаване на гражданското участие в управлението;

➤ Подобряване на координацията между институциите, партньорство с бизнеса и гражданското общество за създаване на повече и по-добри възможности и осигуряване на улеснени, интегрирани и комплексни услуги, привличайки интереса на инвеститорите чрез оптимизирани административни процедури;

➤ Повишаване инициативността и мотивацията на общинската администрация за изпълнение на целите и политиката по качеството и околната среда. Подобряване на условията и процесите в общинската администрация за адекватното и пълно приложение на изискванията на нормативната база, регламентиращи предоставянето на административните услуги;

➤ Внедряване и усъвършенстване на управленската система, основаваща се на процесен подход при управление на дейностите, извършвани от общинската

администрация. Специализирано и продължаващо обучение с цел подобряване на компетенциите, уменията и мотивацията на служителите;

- Изпълнение на програмните правителствени документи за борба с корупцията, електронното правителство, модернизацията и реформата в администрацията;

- Непрекъснато подобряване на околната среда чрез анализ, мониторинг и управление на дейностите и процесите, влияещи върху нейните аспекти;

- Провеждане на политика за предотвратяване на замърсяванията на околната среда;

- Извършване на периодичен екологичен преглед, с анализ на въпросите, свързани с околната среда и въздействието върху нея, при изпълнение на дейностите на общинска администрация, определяне, контрол и управление на аспектите въздействащи върху околната среда;

- Постигане на резултатност спрямо околната среда, изразена в измерими резултати от управлението на аспектите на околната среда.

- Привличане на допълнителни ресурси по национални и международни програми и фондове, обединяване на усилията на всички заинтересовани страни за увеличаване на административния капацитет и осигуряване на материалния и духовен просперитет и европейския имидж на община Ветрино.

В Общинска администрация – Ветрино няма специализиран отдел, който да работи в сферата на екологията. В Общината тези дейности се извършват от Кмет - ресорен Заместник кмет – началник отдел „Устройство на територията“ – Кметове на населени места и двама инспектора.

1. Сътрудничество с други институции и организации

1.1. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда

Контролната дейност на територията на общината се извършва от определените със Заповеди на кмета длъжностни лица, чиито компетенции са съгласно нормативната уредба. Упълномощените длъжностни лица водят превантивна политика за недопускане на големи отклонения от правилната организация на дейностите по опазване на околната среда. Отчетността е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда. Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация. Отчети, както и други документи, все още не се подават от всички причинители на замърсяване, което води до непълноти в събираната информация. Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда.

Регионалните органи на централни ведомства, с които общината сътрудничи по въпросите за опазване на околната среда и които оказват контрол по всички извършвани дейности са:

- ✓ Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Варна;
- ✓ ИАОС – Регионална лаборатория – Варна;
- ✓ Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район – Варна;
- ✓ Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район – Плевен;
- ✓ Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Варна;
- ✓ Областна администрация – Варна;
- ✓ Областна дирекция по безопасност на храните – Варна и др.

1.2. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини

На този етап община Ветрино работи съвместно с останалите общини от областта. По отношение на проблемите свързани с управлението на отпадъците, общината участва в РСУО Провадия, в което са включени общините Аврен, Бяла, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни чифлик, Провадия и Суворово.

Община Ветрино е част от сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група Възход – Ветрино, Вълчи дол, Провадия“. СНЦ „МИГ ВЪЗХОД – Ветрино, Вълчи дол, Провадия“ подписа Споразумение № РД 50-49 от 13.06.2018 г. за изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на общините Ветрино, Вълчи дол и Провадия за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии „Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. Сдружението е с нестопанска цел, регистрирано в обществена полза с предмет на дейност – подпомагане на доброто управление и устойчивото развитие в селските райони. Едно от средствата за постигане на целите на сдружението е управление на стратегия за местно развитие.

1.3. Услуги предоставяне от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда

Третиране на отпадъци: Организираното сметосъбиране и извозване, обхваща всички населени места от общината и се извършва от фирма, съгласно сключен договор с общината. За населението са предоставени необходимите контейнери / съдове за събиране на отпадъците. Извозването се извършва съгласно предварително определен график.

Водоснабдяване и канализация: В и К услугите се осъществяват от „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Варна. Дружеството обслужва населените места на територията на област Варна. Във всяка община са организирани клонове, където се извършват експлоатацията и техническото обслужване, отчитането на водомерите и събирането на таксите.

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските или частни фирми, домсъветите на етажните собственици и гражданите имат задължения по отношение опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

1.4 Информирание на обществеността

Оповестяването на политиката за опазване на околната среда в община Ветрино се осъществява чрез:

- Интернет страницата на общината: <https://www.vetrino.bg/index.php>
- Информационните табла в сградата на Общинска администрация и кметствата по населени места.
- Информационни елементи на градската среда.
- Социалната мрежа: facebook.
- Среци с гражданите „лице в лице“. Провеждане на събрания, обществени обсъждания и други.
- Провеждане на срещи с бизнеса.
- Пресконференции и информационни кампании.

Политиката за опазване на околната среда в община Ветрино основно е насочена към целесъобразното управление на отпадъците и управление на водите. Управлението на качеството на атмосферния въздух не е развито, предвид на това, че общината не разполага с необходимият финансов ресурс за осъществяване на превантивни и последващи действие.

Гражданското участие може да има различни форми – обществено обсъждане на нормативни документи, публично обсъждане, организиране на местна гражданска инициатива, местни референдуми или общи събрания на населението по инициатива на гражданите.

Общинската администрация – Ветрино извършва административни услуги при спазване на принципите на законност, бързина, достъпност и икономичност на производството по предоставянето на тези услуги и спазва изискванията за качествено и удобно за физическите и юридическите лица административно обслужване.

ИЗВОДИ:

✓ *Служителите натоварени с функциите за опазване на околната среда притежават необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата.*

✓ *Необходимо е да се подобрят дейностите за информирание и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.*

✓ *Важна оценка за възможностите на една община да решава въпросите, свързани с опазване на околната среда е привличането на допълнителни финансови средства.*

VII. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

SWOT - анализът като качествен аналитичен и прогностичен метод дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на съответната територия и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието.

Един от основните етапи в стратегическото планиране е “анализът на средата”. Изводите от този анализ са важна предпоставка за осъществяване на по-нататъшните стъпки в процеса на стратегическо планиране – SWOT анализ, целеполагането и изготвянето на план за действие. Това наложи те да бъдат изложени в тази част по структуриран начин. Избран бе подходът основните изводи да се групират в две основни части:

- Достижения и силни страни, проблеми и слаби страни;
- Възможности и заплахи.

SWOT представлява акроним на вътрешните за общината силни страни (Strengths) и слаби страни (Weaknesses) и външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите "силни" и "слаби" страни. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ се диференцира на "възможности" и "заплахи".

➤ **Възможности:** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда на общината. Това са благоприятни за общината потенци, от които тя се възползва или би могла да се възползва;

➤ **Заплахи:** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината;

➤ **Силни страни:** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на общината;

➤ **Слаби страни:** Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовите на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие. От тази класификация произтичат и условните наименования на различните видове стратегии, за които ще стане дума по късно.

След осъществяване на количествен и качествен анализ на общината /анализ на средата/, се оформя съдържанието на квадрантите на SWOT таблица. От изведените характеристики на обекта и обкръжаващата средата се избират най-важните, които се вписват в съответните квадранти. Този етап съдържа голяма доза творчество, но се

опира на направения анализ в предишният етап. В същото време елемент на творчество и интуиция е избора на правилния квадрант за идентифицирания фактор.

Практиката показва, че за много от идентифицираните тенденции и фактори стои въпроса в кой от квадрантите да бъде поставен. До голяма степен това зависи и от самата формулировка. Например, наличието на свободна работна сила може да е силна страна, докато високата безработица да е слаба страна; възможността да се развиват трудоемки производства да е възможност, а високият процент на трайно безработни да е заплаха. В реалният живот съществуват множество взаимовръзки, които се явяват причини и следствия в зависимост от гледната точка, от целите на анализа и т.н. Поради тази причина едно и също явление може да се разглежда в различни негови проявления.

Най-благоприятната стратегическа позиция е агресивната стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията на развитие трябва да е построена така, че заемащата в нея площ само да се увеличава.

Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и възможностите може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и заплахите може да се нарече защитна, е най-неблагоприятна. Организацията, попаднала в тази позиция трябва да търси възможност за оцеляване и след това да се опита да премине в някой от другите квадранти. Диверсификационната стратегия се определя между силните страни и заплахите. Основната посока на стратегическо развитие при нея е насочена към намаляване или ограничаване на заплахите и при едновременно укрепване на силните страни.

При използване на цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда са изведени следните основни аспекти на силните и слабите страни на община Ветрино по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в следната таблица.

ВЪЗДУХ	
СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
✓ Община Ветрино се характеризира с добро качество на атмосферния въздух - няма установени превишения на ПДК. ✓ Липса на сериозни източници на замърсяване на въздуха от производствени предприятия.	✓ Влошаване качеството на атмосферния въздух в резултат на отоплителните инсталации, които са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. ✓ Липса на пункт за контрол на КАВ.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
✓ Реконструкция и основен ремонт на улици и общински пътища, с цел намаляване запрашеността.	✓ Продължителна тенденция за внос на стари автомобили и увеличаване на пътния трафик, респективно на емисиите.

✓ Намаляване дела на използваните твърди горива през отоплителния сезон. ✓ Оползотворяване на местния потенциал на възобновяеми енергийни източници.	✓ Потенциал за нарастване на замърсяването от индустриалните дейности при условията на увеличен ръст на този сектор.
ВОДИ	
СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
✓ Осигурено водоснабдяване на цялото население с вода за питейно-битови нужди, отговаряща на нормативните изисквания. ✓ Изградена канализационна система в село Ветрино, съпътствана с пречиствателна станция за отпадъчни води. ✓ Извършена рехабилитация на част от улични водопроводи в село Ветрино. ✓ Извършена реконструкция на част от улични водопроводи в село Белоградец. ✓ Периодично почистване от растителност, намираща се в речните легла и дерета, преминаващи през населените места.	✓ Значителни загуби на вода (около 40%), произтичащи от състоянието на водопроводната мрежа. ✓ Водопроводите изградени от етернитови тръби са стари и са в лошо техническо състояние, което води до аварии, течове и др. ✓ Не свързване на цялото население на с. Ветрино към канализационната система. ✓ Липса на канализация в населените места от общината.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
✓ Реконструкция на водоснабдителната мрежа, водеща до повишаване на ефективната работа на водопроводната мрежа, намаляване на аварияте, намаляване на загубите на вода. ✓ Доизграждане и рехабилитация на канализационната система в село Ветрино. ✓ Обновяване на силно амортизираните съоръжения в ПСОВ село Ветрино. ✓ Проучване и проектиране на канализация, съпътствана с ПСОВ в село Белоградец.	✓ Недостатъчно намаление на загубите на вода. ✓ Невъзможност от подмяна на водопроводни мрежи, за които това е необходимо. ✓ Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне.
ОТПАДЪЦИ	
СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
✓ Въведено е организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци, генерирани от територията на цялата общината. ✓ Сезонно събиране и транспортиране на биоразградимите отпадъци. ✓ Изпълнява се проект за „Рекултивация на депо за ТБО в ПИ №10865.86.30, м.	✓ Липса на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. ✓ Недостатъчен брой контейнери за разделно събиране на биоразградимите отпадъци. ✓ Липса на площадки за събиране на отпадъци от домакинствата. ✓ Тенденция за нарастване на разходите

“Пътеките. ✓ Общината има сключен договор за приемане на строителни отпадъци. ✓ Организирана система за разделно събиране на НУБА, ИУЕЕО и ИУМПС. ✓ Изпълнение на целите заложени в ЗУО. ✓ Наличен е доклад за морфологичния състав на отпадъците в община Ветрино. ✓ Община Ветрино участва в РСУО – Провадия.	за управление на битовите отпадъци. ✓ Незадоволителна активност от страна на населението в разделното събиране на отпадъци. ✓ Слаб интерес от населението към екологичните проблеми и нарушаване на приетите нормативни разпоредби свързани с управление на отпадъците.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
✓ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците. ✓ Подобряване на ефективността на системите за управление на МРО, с цел осигуряване на висококачествено рециклиране и прилагане на принципа разширена отговорност на производителя. ✓ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците. ✓ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците, чрез въвеждане на модела Кръгова икономика. ✓ Засилване на контрола върху гражданите и юридическите лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания в областта на отпадъците.	✓ Значително увеличение на разходите за управление на отпадъците и последваща необходимост от повишаване на такса „битови отпадъци“ за населението. ✓ Социална чувствителност към повишаване на такса „битови отпадъци“. ✓ Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците. ✓ Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани места. ✓ Налагане на санкции от РИОСВ за неспазване на нормативните изисквания.
ПОЧВИ	
СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
✓ Наличие на благоприятен климат и почвени ресурси, позволяващи развитие на земеделие (в т.ч. и биоземеделие) и алтернативно земеделие. ✓ Липсва на данни за увреждане на почвите на територията на общината, а именно вкислени, засоленни, замърсени с продукти за растителна защита, с нефтопродукти и др. почви. ✓ През 2020 г. предадени за обезвреждане пестициди с изтекъл срок на годност, намиращи се в склад за ПРЗ в землището на село Неофит Рилски.	✓ Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на почвата и до нарушаване на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс и замърсяване с различни видове отпадъци.

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
✓ Подобряване на почвените характеристики чрез изпълнение на мероприятия, водещи до намаляване на ветровата ерозия. ✓ Увеличаване на дела на рекултивирания терени. ✓ Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите. ✓ Развитие на биоземеделие.	✓ Засилване на деградационните процеси на почвите. ✓ Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие. ✓ Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване. ✓ Липса на регистър на площите с увредени почви. ✓ Допускане замърсяване на почвите с тежки метали и други в следствие на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и други.
БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ	
СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
✓ Богато биологично разнообразие, с висока степен на естественост на местообитанията в защитените територии и с високо качество на местата от мрежата Натура 2000. ✓ Наличие на редки растителни и животински видове в защитените територии и защитените зони. ✓ Спазване на забраните и ограниченията в защитените територии и зони.	✓ Липса на инфраструктура до защитените територии и природните забележителности. ✓ Липса на система за събиране и обмен на информация, мониторинг и оценка на биологичното разнообразие в екосистемите. ✓ Не са проучени капацитетните възможности на лечебните растения.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
✓ Подобряване на природозащитното състояние на видовете и местообитанията от мрежата НАТУРА 2000. ✓ Възможност за развитие на познавателен и еко туризъм.	✓ Вредно антропогенно въздействие върху флората и фауната в защитените зони и природните местообитания.
ШУМ	
СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
✓ Добри шумови характеристики на населените места.	✓ Основен източник на шумово замърсяване са автотранспортът и производствените дейности в общината.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
✓ Изграждане, рехабилитация и поддържане на пътната и уличната инфраструктура в общината. ✓ Мерки за редукция на трафика и скоростта на МПС в населените места на общината.	✓ Липса на достатъчно средства от страна на бизнеса и публичния сектор за прилагане на изискванията на екологичното законодателство, свързани с изменения и допълнения в европейското екологично законодателство.

✓ Подкрепа на дейности по разширяване на зелената система на общината с цел подобряване на акустичната обстановка	
ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ	
СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
✓ Приета нормативна уредба на местно ниво – Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Ветрино. ✓ Изградена зелена система в централните части, улично озеленяване, наличие на зелени площи. ✓ Редовно почистване на площите за обществено ползване. ✓ Изпълнение на малки проекти по ПУДООС.	✓ Наличие на неподдържани квартални градинки. ✓ Регистърът на озеленените площи не обхваща територията на цялата община. ✓ Липсва цялостна и единна оценка на видовете дълготрайна растителност и нейното състояние.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
✓ Озеленяване с храстова и дървесна растителност, абсорбираща праха и аерозолите от въздуха на улици с интензивно движение. ✓ Създаване на зони за отдых за населението.	✓ Недостатъчен финансов ресурс за извършване на дейности по озеленяване.
ДРУГИ	
СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
✓ Благоприятно географско разположение за развитие на икономиката и туризма. Община Ветрино е със съхранена природа и има добри общи екологични показатели. ✓ Наличие на административен капацитет за изпълнение на задълженията на кмета на общината по отношение опазването на околната среда, както и управлението на проекти. ✓ Разработени и актуализирани общински наредби, хармонизирани с националното екологично законодателство. Организиран контрол по спазването на законовите изисквания по опазване на околната среда и управление на отпадъците на общинско ниво. ✓ Добри условия за развитие на частния сектор.	✓ Непълното използване на туристическия потенциал в общината. ✓ Недостатъчно развити публично-частни партньорства. ✓ Липса на достатъчно собствени финансови ресурси на общината за реализацията на екологични проекти. ✓ Недостатъчна обществена ангажираност на жителите на общината по екологични проблеми. ✓ Слабо екологично възпитание на част от населението.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
✓ Използване на финансовите	✓ Високи разходи за инвестиции за

инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазването на околната среда. ✓ Увеличаване на дела за използване на възобновяеми енергийни източници, въвеждане на енергоспестяващи технологии и повишаване на енергийната ефективност на обекти – общински и частни. ✓ Потенциал за ангажиране на бизнеса в условията за опазване на околната среда. ✓ Повишаване на обществената информираност и ангажираност по проблемите за опазването на околната среда. ✓ Провеждане на кампании за опазване на околната среда и реализация на действия за смекчаване на климатичните промени. ✓	подобряване и адекватно опазване на околната среда и за прилагане на общинските наредби и националното екологично законодателство. ✓ Липса на собствени финансови ресурси за реализация на екологични проекти. ✓ Запазване на ниска инвестиционна активност на бизнеса. ✓ Климатични промени, свързани с повишен риск от природни бедствия, засушаване, ерозия и горски пожари.
---	--

Най-силна и най-реалистична е връзката между слабите страни и възможностите. Те определят ограниченията на развитие на общината. Стратегията на развитие, която определя тази връзка може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни на общината.

Основните задачи, върху които трябва да се концентрира управлението на общината са:

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с инфраструктурата на общината, опазването на околната среда и повишаване потенциала на общината;
- Реализиране на проекти свързани с управлението на отпадъците;
- Оптимизиране на водоснабдителните системи в населените места.
- Пълно използване на туристическия потенциал на община Ветрино и създаване на екопътеки и развитие на екотуризъм.
- Повишаване на обществената информираност и ангажираност по проблемите на опазването на околната среда.

VIII. ВИЗИЯ НА ОБЩИНА ВЕТРИНО

Визията на община Ветрино има за цел подобряване развитието ѝ в пространствен, социално-икономически, екологичен и естетически аспект. Формулирането на визия за развитието на общината се основава на идентифицираните ѝ предимства и проблеми, и осъществяване на целенасочени мерки и дейности за постигане на стратегическите и специфични цели.

Визията за развитието на община Ветрино, формулирана в действащите на местно ниво планови и програмни документи, може да се реализира само в условията на **устойчиво развитие** в благоприятна и здравословна околна среда. Принципите за опазване на околната среда в българското законодателство, което изцяло е хармонизирано с това на Европейския съюз, са насочени именно към постигането на тази цел. Тяхното следване, съчетано с местните дадености, би осигурило на община Ветрино статута на едно от най-привлекателните места в България.

Процесът на планиране на общинско ниво търси баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните териториални общности, институции и социални групи. Програма за опазване на околната среда на община Ветрино се явява един от основните инструменти за превенция и опазване на компонентите на околната среда, запазване на достиженията и подобряване на екологичното състояние в областите, където е необходимо, като е съобразена със сферите на компетенции и задължения на община Ветрино.

Стратегическата част на ПООС следва да се разглежда като отворен документ, който има възможност да бъде допълван и актуализиран съобразно промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други елементи на обкръжаващата среда, оказващи влияние върху протичащите процеси в общината. Програмата е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда, дефинирани в стратегически и планови документи на национално ниво и имащи отношение към опазването и съхранението на околната среда.

Благодарение на целенасочените и последователни усилия на Общинска администрация - Ветрино е осигурено опазването на компонентите на околната среда, което подпомага икономическото и социалното развитие, и има решаващо значение за трайното развитие на обществото. Общинска администрация провежда прозрачна политика по околната среда: своевременно и регулярно се предоставя информация за предстоящи проекти, приемането на които се предхожда от обществено обсъждане сред широката общественост, въвлича населението като ключов фактор за решаване на екологични проблеми и подобряване на жизнената среда.

Стремежът към постигане на висок жизнен стандарт е в хармония и унисон с развитието на чиста индустрия, разширяване на зелените площи и опазване на биологичното разнообразие.

Устойчивото развитие на общината е свързано със съхранението на културните, природните и историческите ценности на общината и непрекъснатото развитие на компонентите на околната среда, като първостепенна задача е опазването на чистотата на атмосферния въздух, подобряване на водоснабдяването, почистване на населените места и опазване на екосистемите и биоразнообразието им, а крайният

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

резултат от постигането на тези цели – бъдещите поколения да получат възможност да посещават и живеят в населените места от общината, които са запазили в тях духа на материалното наследство от миналото, но същевременно предлага отлични условия за техния бъдещ просперитет.

Предвид всичко гореизложено **ВИЗИЯТА** за околна среда на община Ветрино за периода 2021 – 2027 г. се формулира като:

Община Ветрино – чиста и зелена община, привлекателно място за живот с благоприятна среда за бизнес и инвестиции, чрез съхраняване на околната среда и устойчиво и екологосъобразно използване на местните ресурси.

Така формулираната визия отразява виждането за развитие на общината съобразено с наличния природен потенциал при отчитане на интересите на местното население. Визията на Общината може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

IX. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Ветрино в областта на околната среда са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население. При определянето на целите бяха взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите и възможностите пред община Ветрино в областта на околната среда.

С програмата се цели да се фокусират управленските процеси и да се даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че община Ветрино е да успее да запази и надгради постигнатото до момента и в същото време да създаде и развива конкурентни предимства от потенциала си.

С оглед определянето на конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата в общината и с оглед на определената визия, главната стратегическата цел за периода 2021-2027 г. може да бъде определена по следния начин:

Генерална стратегическа цел:

Поддържане и подобряване качеството на живот на населението в общината, чрез осигуряване на здравословна и благоприятна околна среда и запазване на богатото природно наследство, чрез устойчиво управление на околната среда.

С оглед на поставената стратегическа цел Програмата за опазване на околната среда на община Ветрино за периода 2021 – 2027 г. определя следните стратегически цели:

- ☒ **Стратегическа цел 1: Съхраняване на природните ресурси и подобряване на екологичните показатели на територията на общината.**
- ☒ **Стратегическа цел 2: Подобряване на състоянието и развитието на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда.**
- ☒ **Стратегическа цел 3: Повишаване на институционалния капацитет и обществената ангажираност в опазването на околната среда.**

За да бъде постигната така определената генерална стратегическа цел и поставените 3 стратегически цели са идентифицирани специфични цели, към които да бъдат насочени усилията на общинската политика за опазване на околната среда и за устойчиво и балансирано развитие.

• Стратегическа цел 1: Съхраняване на природните ресурси и подобряване на екологичните показатели на територията на общината.

о Специфична цел 1: Ограничаване изменението на климата, чрез дейности насочени към опазване на околната среда;

о Специфична цел 2: Опазване и подобряване качеството на въздуха;

о Специфична цел 3: Опазване и подобряване качеството на водите;

о Специфична цел 4: Опазване на качеството на земите и почвите;

о Специфична цел 5: Опазване и поддържане на биоразнообразието;

о Специфична цел 6: Ограничаване и намаляване на шумовото замърсяване;

• Стратегическа цел 2: Подобряване на състоянието и развитието на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда;

о Специфична цел 1: Екологосъобразно управление на отпадъците

о Специфична цел 2: Развитие на системата за управление качеството на водите;

о Специфична цел 3: Развитие и поддръжка на зелените площи;

• Стратегическа цел 3: Повишаване на институционалния капацитет и обществената ангажираност в опазването на околната среда.

о Специфична цел №1: Повишаване на институционалния капацитет на общината;

о Специфична цел №2: Повишаване на обществената информираност и ангажираност.

Така формулираните специфични цели акцентират върху усилията на Общината, насочени към запазване, подобряване и възстановяване на природната среда и развитие на екологичната инфраструктура, водещи до подобряване качеството на живот на населението, привличането на повече туристи и повишаване на възможностите за инвестиции в общинската икономиката.

Х. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
Стратегическа цел 1: Съхраняване на природните ресурси и подобряване на екологичните показатели на територията на общината							
Специфична цел 1: Ограничаване изменението на климата, чрез дейности насочени към опазване на околната среда							
1. Насърчаване въвеждането на кръгова икономика и еко-иновации в местните предприятия.	-	Разходите са за сметка на предприятията	До 2027 г.	Ограничаване изменението на климата	Брой предприятия въвели нови бизнес модели	Община Ветрино	ПЧП; Предприятия я
2. Енергийни обследвания и сертифициране на сгради общинска собственост. Реконструкция и обновяване на съществуващата общинска социална, здравна, спортна, културна, образователна и административна инфраструктура и въвеждане на пакет от енергоспестяващи мерки.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Подобряване на безопасността и физическите характеристики на средата. Намаляване емисиите на парникови газове.	Брой енергийни обследвания. Брой реновирани сгради. Кв. м. санирана площ	Община Ветрино	-
3. Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни и еднофамилни жилищни сгради.	Съгласно проект	НПЕЕМЖС; Европейски фондове и програми	До 2027 г.	Повишаване качеството на атмосферния въздух	Брой санирани сгради	Община Ветрино	-
4. Модернизация на съществуващото и изграждане на ново енергийно ефективно улично осветление във всички населени места от общината.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Намаляване разходите за ел. енергия. Повишаване безопасността в тъмната част на денонощието.	Подменено и изградено енергоспестяващо ул. осветление	Община Ветрино	-

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
5. Мерки за управление на риска от природни бедствия и за превенция на риска за живота и здравето на населението, в т.ч. повишаване на готовността на населението и силите за реагиране в случай на наводнения, пожари, земетресения и др.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Повишаване информираността на населението, относно климатичните промени	Брой проведени мероприятия	Община Ветрино	ПОС 2021 – 2027 г.
6. Повишаване информираността на населението чрез провеждане на информационни кампании, за ползите от въвеждането на мерки за енергийна ефективност, за намаляване на парниковите газове и опасностите от климатичните промени, с цел създаване на култура и модел на поведение.	5 000 лв.	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	Ежегодно	Повишаване информираността на населението, относно климатичните промени	Брой проведени кампании	Община Ветрино	НПО; Научни организации; РИОСВ
Специфична цел 2: Опазване и подобряване качеството на въздуха							
7. Рехабилитация на общински пътища	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Повишаване на КАВ	Брой рехабилитиран и общински пътя	Община Ветрино	-

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
8. Реконструкция и рехабилитация на улици и тротоари в населените места на община Ветрино.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Намаляване на замърсяването с ФПЧ ¹⁰ Повишаване на КАВ	Брой обновени улици и тротоари	Община Ветрино	-
9. Почистване на общинските пътни артерии и осигуряване на поддържането им в добро състояние.	100 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Намаляване на замърсяването с ФПЧ ¹⁰ По-добро КАВ	Брой почиствания, кв. м. почистена площ	Община Ветрино	-
10. Системни проверки за нерегламентирано изгаряне на отпадъци – гуми, пластмаса, текстил и др.	2 500 лв.	Общински бюджет	Постоянен	Намаляване на замърсяването с ФПЧ ¹⁰ По-добро КАВ	Брой извършени проверки	Община Ветрино	РИОСВ
11. Контрол за недопускане замърсяване от строежи, вкл. по спазването на маршрутите за транспортиране на отпадъци от строителните обекти.	2 500 лв.	Общински бюджет	Постоянен	Недопускане на замърсявания, водещи до увеличаване на пътния нанос	Брой извършени проверки	Община Ветрино	-
12. Провеждане на информационни кампании сред населението за приноса на възгледите към замърсяването на атмосферния въздух в приземния въздушен слой.	2 000 лв.	Общински бюджет; Държавен бюджет	Ежегодно	Намаляване на замърсяването с ФПЧ ¹⁰	Брой проведени кампании	Община Ветрино	НПО, научни организации

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
Специфична цел 3: Опазване и подобряване качеството на водите							
13. Възлагане на машинно и ръчно почистване на речни корита, дерета и отводнителни канали, с цел осигуряване на проводимостта.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Подобряване състоянието на водите и превенция от наводнения	Кв. м. почистена площ	Община Ветрино	Областна администрация
14. Периодично изследване качеството на водата на включените в регистъра местни водоизточници.	-	-	Ежегодно	Подобряване състоянието на водите	Протоколи от измерване	РЗИ	Община Ветрино; Басейнова дирекция
15. Ежегоден контрол на състоянието на всички язовири на територията на общината.	3 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Подобряване състоянието на водите	Брой извършени проверки	Община Ветрино	Концесионери/наематели на язовир
Специфична цел 4: Опазване на качеството на земите и почвите							
16. Възстановяване на почвеното плодородие на установени нарушени терени, почистване и рекултивация на нарушените терени.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Опазване чистотата на почвите, водите и въздуха. Възстановяване функциите на почвите	Брой закрити и рекултивирани терени за периода	Община Ветрино	РИОСВ

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
17. Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на стърнища, изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън ЗУО.	1 500 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Предотвратена загуба на органично вещество следствие от незаконно палене на стърнища	Брой проверки; Брой издадени предписания;	Община Ветрино	РИОСВ; Областна администрация
18. Провеждане на информационни кампании, свързани с популяризиране на въпросите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите.	2 000 лв.	Държавен бюджет; областни и общински бюджети	Ежегодно	Информирана и ангажирана общественост, земеделски стопани по въпросите, свързани с опазването на почвите	Брой проведени информационни кампании	Община Ветрино	НПО; Научни организации
Специфична цел 5: Опазване и поддържане на биоразнообразието							
19. Създаване на екопътека „Голямо и Малко Було“ в землището на село Невша	150 000 лв.	ПРСР	До 2027 г.	Създадена екопътека и развитие на екологичен туризъм	Изградена екопътека	Община Ветрино	-

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
20. Създаване на еко маршрути и еко пътеки на територията на общината, както и привличане на съседни общини и включване на забележителни обекти, намиращи се на техни територии.	300 000 лв.	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Развитие на екологичен туризъм и опазване на биологичното разнообразие	Брой изградени маршрути и екопътеки	Община Ветрино	НПО; Съседни общини; ДГС.
21. Спазване на ограниченията за опазване на защитените зони в общината, обявени по НАТУРА 2000.	-	-	Постоянен	Съхраняване на биоразнообрази ето в общината	Съхранени защитени зони	Община Ветрино	РИОСВ; ДГС
22. Провеждане на информационни кампании с цел запознаване на населението в общината с биологичното разнообразие на нейна територия.	2 000 лв.	Държавен бюджет; Общински бюджет	Ежегодно	Опазване на биологичното разнообразие	Брой проведени кампании	Община Ветрино	НПО; Научни организа ции
23. Провеждане на проучване за капацитетните възможности на ресурсите от лечебни растения в общинския поземлен фонд.	30 000 лв.	Общински бюджет	До 2027 г.	Създаване на система за оценка и наблюдение на лечебните растения и устойчивото им използване	Брой проведени проучвания за лечебните растения	Община Ветрино	НПО; Научни организа ции
Специфична цел 6: Ограничаване и намаляване на шумовото замърсяване							
24. Разработване и поддържане на база данни за шумовото замърсяване на територията на общината.	-	-	До 2027 г.	Ограничаване на шумовото замърсяване	Наличие на база данни	Община Ветрино; РЗИ	-

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
25. Залесяване на свободни площи и изграждане на озеленителни пояси.	10 000 лв.	Общински бюджет	До 2027 г.	Подобряване на жизнената среда	Кв. м. залесени площи	Община Ветрино	НПО
Стратегическа цел 2: Подобряване на състоянието и развитието на инфраструктурата, свързана с опазване на околната среда							
Специфична цел 1: Екологосъобразно управление на отпадъците							
26. Изграждане на материално техническа база за управление на битовите отпадъци, образувани от територията на общината, включително закупуване на сметосъбираща техника и съдове за отпадъци.	450 000 лв.	Общински бюджет	До 2027 г.	Подобряване на услугата предоставяна на населението	Брой закупени съдове и техника за събиране на отпадъците	Община Ветрино	-
27. „Рекултивация на депо за ТБО в ПИ № 10865.86.30, м.„Пътеките“ Етап I – Техническа рекултивация; Етап II – Биологична рекултивация.	3 281 470 лв.	ОПОС 2014 – 2020 г.; Общински бюджет	До 2023 г.	Предотвратяван е риска за околната среда	Рекултивирано депо за битови отпадъци	Община Ветрино	-
28. Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.	-	ООООп	До 2023 г.	Увеличаване количествата на рециклируемите отпадъци	Количество рециклирани отпадъци	Община Ветрино	ООООп
29. Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на МРО.	10 000 лв.	ПОС 2021 – 2027; Общински бюджет	До 2027 г.	Увеличаване дела на разделно събраните МРО	Изградени нови системи; Количество разделно събрани МРО	Община Ветрино	УО на ПОС

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
30. Разширяване на системата за разделно събиране на биоразградимите отпадъци, чрез закупуване на съдове и техника.	200 000 лв.	ПОС 2021 – 2027; Общински бюджет	До 2027 г.	Разделно събиране на биоразградимит е отпадъци	Брой закупени съдове и техника; Количество разделно събрани отпадъци	Община Ветрино	-
31. Изграждане на площадка за приемане на разделно събрани строителни отпадъци.	250 000 лв.	ПОС 2021 – 2027; Общински бюджет	До 2027 г.	Разделно предаване на строителни отпадъци	Изградена площадка за строителни отпадъци	Община Ветрино	-
32. Периодично почистване на локално образувани натрупвания с отпадъци на нерегламентирани за целта места.	20 000 лв.	Общински бюджет	Постоянен	Предотвратяван е замърсяването с отпадъци	% или брой намаление на нерегламентир аните замърсявания	Община Ветрино	-
33. Провеждане на информационни кампании сред населението, относно целесъобразното управление на отпадъци.	2 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Създаване на екологична култура в населението	Брой преведени информационн и кампании	Община Ветрино	ОО
Специфична цел 2: Развитие на системата за управление качеството на водите							
34. Реконструкция на улична водопроводна мрежа в община Ветрино.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Подобряване състоянието на водопроводната система	Л.м. реконструиран а водопроводна мрежа	Община Ветрино; В и К оператор	ПУДООС; ПОС 2021 – 2027 г.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
35. Доизграждане и рехабилитация на канализационната система в село Ветрино.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Елиминирание замърсяването на почвите, повърхностните и подземните водни тела	Л.м. изградена канализационна мрежа	Община Ветрино; В и К оператор	ПУДООС; ПОС 2021 – 2027 г.
36. Обновяване на силно амортизираните съоръжения в ПСОВ село Ветрино и разширяване на същата.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Елиминирание замърсяването на почвите, повърхностните и подземните водни тела	Обновена ПСОВ	Община Ветрино; В и К оператор	ПУДООС; ПОС 2021 – 2027 г.
37. Проучване и проектиране на канализационна мрежа, съпътствана с ПСОВ в село Белоградец.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Елиминирание замърсяването на почвите, повърхностните и подземните водни тела	Изградена канализационна мрежа и ПСОВ	Община Ветрино; В и К оператор	ПУДООС; ПОС 2021 – 2027 г.

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
Специфична цел 3: Развитие и поддръжка на зелените площи							
38. Изграждане и поддържане на инфраструктура до защитените територии и зони.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Осигуряване на равнопоставен достъпност до защитените територии и зони, с цел развитие на екотуризъм	Изградена инфраструктура	Община Ветрино	НПО; ДГС
39. Създаване на зони за отдих – изграждане на зелени пояси, паркови пространства, рекреационни зони около водоизточници и др. за възстановяване на съществуващите екосистеми.	Съгласно проект	Общински бюджет; Европейски фондове и др. международни и национални финансиращи структури	До 2027 г.	Подобряване на микроклимата чрез създаване на благоприятни условия за всекидневен отдих във всички селищни части	м ² изградена площ	Община Ветрино	ПУДООС; ПОС 2021-2027 г.
40. Поддържане и изграждане на зелени площи, резитба и отсичане на опасни дървета на територията на общината.	Съгласно годишен бюджет	Общински бюджет	Ежегодно	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	Община Ветрино	-
41. Формиране на растителни пояси по протежение улици, залесяване в горски фонд, неземеделски фонд и общински терени.	10 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	Поддържане на естетична и здравословна околна среда	Община Ветрино	НПО; ДГС

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
Стратегическа цел 3: Повишаване на институционалния капацитет и обществената ангажираност в опазването на околната среда							
Специфична цел №1: Повишаване на институционалния капацитет на общината							
42. Запазване на високото ниво на квалификация на служителите чрез системи от обучения, вкл. на новопостъпващите в сектора.	5 000 лв.	Общински бюджет	До 2027 г.	Повишаване административния капацитет на общинска администрация	Брой обучения / семинари	Община Ветрино	-
43. Създаване на партньорства с НПО и други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда.	-	-	До 2027 г.	Реализиране на проекти с НПО и други общини	Брой създадени партньорства	Община Ветрино	НПО; други общини
Специфична цел №2: Повишаване на обществената информираност и ангажираност							
44. Публикуване на интернет страницата на общината на информация свързана с околната среда.	-	-	Постоянен	Повишаване на обществената информираност	Публикувана информация	Община Ветрино	-
45. Осигуряване на публично участие в планове и програми, свързани с околната среда.	-	-	Постоянен	Повишаване на обществената информираност	Повишаване на обществената информираност	Община Ветрино	-
46. Провеждане на образователни кампании и обучения и повишаване на екологичното съзнание в населението.	2 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Гражданите и фирмите са информирани по въпроси в областта на ООС	Брой проведени информационни кампании	Община Ветрино	РИОСВ; НПО

Програма за опазване на околната среда на Община Ветрино 2021 – 2027 г.

Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции	
						Водеща	Партньор
47. Издаване и разпространение на информационни материали, свързани с опазването на околната среда.	5 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Повишаване информираност та на населението	Брой изработени материали	Община Ветрино	РИОСВ; НПО

XI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Организацията за изпълнението на Програма за опазване на околната среда на община Ветрино може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна организация за изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности.

За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на: Използване на показатели за наблюдение и оценка; Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

Основен координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинската програмата за опазване на околната среда е РИОСВ – Варна.

Във връзка с изпълнението на реализацията на заложените в Програмата мерки, цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на началник отдела „Устройство на територията“, в чиято област на компетентност е и опазването на околната среда, както и инспекторите в общината.

Необходимо е периодично да се извършва актуализация на Програмата, при промяна на условията във вътрешната и външната среда на общината.

Предвижда се да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общински съвет – Ветрино, в т.ч. да се извършва анализ на приходите по различните възможни източници на финансиране както следва:

- Държавен и общински бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Публична инвестиционна програма на МС;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г.;
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

XII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2027 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя в срок до 31 март и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Шумен.

Препоръчва се годишният доклад да съдържа информация за:

- ☞ Същността на общинската политика за опазване на околната среда;
- ☞ Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките;
- ☞ Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване;
- ☞ Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

Дейностите за мониторинг и контрол ще бъдат прилагани в следните аспекти:

→ **Осигуряване на прозрачност** – Прозрачността е основна характеристика на демократичния процес и позволява на гражданите да осъществяват форми на контрол в процеса на вземане на политически решения и в частност формулирането на публични политики и програми. В този смисъл, трябва да се отбележи, че при реализацията настоящата програма, отговорните за нейното изпълнение структури трябва да осигуряват свободен достъп до информация за състоянието на околната среда и за цялостното изпълнение на програмата, към заинтересованите страни и обществеността, като цяло. Свободният достъп ще гарантирана проследимостта на прилагането на интегрираните мерки, в т.ч. очакваните резултати, цели, положителни въздействия и други ефекти.

→ **Осигуряване на отчетност** – Като ключов инструмент от провеждането и реализацията на настоящата програма, процесът на мониторинг ще има за цел да обезпечи осигуряването на информация за степента на достижимост на набеязаните цели, изпълнението на мерките, за ефективността, ефикасността и рационалността на използване на публични ресурси и за степента на постигнато въздействие. Удачно е дейностите по мониторинг и контрол по отношение на отчетността да се извършват като се генерира информация за нивото на изпълнение на всяка една от разписаните мерки, стойността на разходваните средства и създадените ефекти. Отчетността трябва да се гарантира с представяне на годишни доклади за изпълнението на Програмата, които да са публично достъпни.

→ **Осигуряване на отговорност на управлението** – Общинското ръководство, общинският съвет и служителите в публичния сектор следва да отговарят пред заинтересованите страни и обществеността за упражняването на техните правомощия, да вземат мерки при критика или изисквания, поставени от гражданите, както и да поемат отговорност за грешки и некомпетентност. В този смисъл е важно да

се разработят механизми на мониторинг и контрол по отношение на регулярното повишаване на уменията и квалификация на отговорните лица, както и да се изградят различни нива на проверка на качеството във връзка с начина на отчитане и изпълнението на програмата.

→ **Подобряване на качеството на изпълнението** – По време на прилагането на мерките за мониторинг и контрол за изпълнение на програмата е необходимо да се изгражда капацитет за създаване, реализиране и изпълнение на качествени политики при оптимално съчетаване на резултати с ресурси. В този смисъл е важно община Ветрино да анализира как изпълнението на различните мерки, част от Програмата биват постигнати, на каква цена и какви резултати се постигат с тях. Отговорните фактори за провеждане на политиките за опазването на околната среда трябва да изготвят препоръки към ръководството на Общината за оптимизиране на публичните политики.

→ **Създаване на механизми за участие в процеса на формулиране и провеждане на политики** – Контролните функции имат за цел да гарантират спазването на принципа за представителност и свободен достъп до процеса на формулиране на политиките в областта на околната среда. По този начин ще бъде възможно гражданите да получават възможност да участват във вземането на решения по отношение на оценката и промените при реализацията на публичните политики и програми – пряко или опосредствано от легитимните институции, които представляват техните интереси. Подходящо е да се провеждат кръгли маси, отворени форуми и други мероприятия, които да позволяват от една страна влизането на гражданите в процеса на формулиране на политики, а от друга да се засили контролната роля на обществеността при изпълнението на програмата.

→ **Постигане на съгласие и обществен консенсус** – Балансираното управление се базира на съгласуване на различните обществени интереси, като има за цел за да постигне обществен консенсус за провеждане на политиките. Характерен белег на тази характеристика е стремежа към включване на заинтересованите страни, които получават различни форми за упражняване на влияние върху осъществяваните мерки, предмет на настоящата програма.

→ **Повишаване на ефективността и ефикасността на заложените мерки и изграждането на стратегическа визия** – В този пункт дейностите по мониторинг и контрол трябва да служат като инструмент за предефинирането на политики по опазване на околната среда чрез актуализиране на настоящата програма или през други инструменти. Това трябва да се случва при неефективно и неефикасно изпълнение на програмата, при промяна на потребностите на община Ветрино, при редуциране на бюджета или увеличаването на възможностите на общината. Необходимо е в процеса на изпълнение на Програмата да се събира информация, относно всички преки и косвени фактори, които имат отношение към цялостното опазване на околната среда.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за

формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Ветрино има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Ветрино е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

XIII. СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА И Т.Н., ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

При разработване на настоящата Програма за опазване на околната среда на община Ветрино за периода 2021 – 2027 г. са използвани всички нормативни документи, залежали в Европейското законодателство и в законодателството на Република България, свързани с опазването на околната среда, както и:

1. Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.
 2. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.
 3. Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
 4. Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
 5. Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.
 6. Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.
 7. Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.
 8. Национална програма за развитие: България 2030
 9. Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
 10. Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
 11. Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
 12. Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
 13. Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци
 14. Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа
 15. Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда
 16. Областна стратегия за развитие на област Варна 2014 – 2020 г.
 17. Програма за енергийна ефективност на област Варна за периода 2020-2030 г.
- Планове и програми, приети от Общински съвет – Ветрино:
18. Общински план за развитие на община Ветрино за периода 2014-2020 г.
 19. План за интегрирано развитие на община Ветрино за периода 2021 – 2027 г.
 20. Програма за опазване на околната среда на община Ветрино за периода 2014 – 2020 г.
 21. Програма за управление на отпадъците на община Ветрино за периода 2014 – 2020 г.
 22. Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Ветрино 2021-2030 г.
 23. Програма за енергийна ефективност на община Ветрино 2021– 2025 г.
 24. <https://www.moew.government.bg/>
 25. <http://www.eea.government.bg/>
 26. <https://www.bsbd.org/>
 27. <http://www.bd-dunav.org/>
 28. <https://riosv-varna.bg/>
 29. <https://www.vetrino.bg/index.php>

Приложение №1

РАЗДЕЛ „ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ“

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият раздел „Лечебни растения“ (ЛР) към Програмата за опазване на околната среда на община Ветрино за периода 2021-2027 г. е разработен на основание чл. 50, т. 3 и чл. 55 от Закона за лечебните растения (ЗЛР), и във връзка с разпоредбите на Наредба №2 от 20 януари 2004 г. за привилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения.

С раздела „Лечебни растения“ към ПООС се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

В последните години значително нараства интереса към лечебните растения. Те са били и си остават ефективно средство при лечението на редица заболявания. Растенията са достъпна и евтина суровина за приготвянето на лечебни препарати, чайове, напитки и др. Съществуващата в страната икономическа криза принуждава значителен брой хора да събират билки и плодове с търговска цел.

Съгласно ЗЛР, лечебните растения на територията на Република България се използват съгласно принципите за устойчиво ползване и един от подходите, които позволява прилагането на този принцип е планиране и контролиране на ползването на полезна биомаса от диворастящите популации на лечебните растения.

Основните принципи при планиране на ползването на лечебни растения са:

- минимално ползване на проблемни видове;
- използване на щадящи способности и техники за събиране;
- сигурно и ефективно първично преработване за реализация и ползване на базата на разработен планов документ.

В тази връзка раздел „Лечебни растения“ в ПООС на община Ветрино повишава своето значение като документ, осигуряващ устойчиво ползване на тези ценни природни ресурси.

ЦЕЛ:

Целта на настоящия раздел „Лечебни растения“ е запазване на ресурсите от съществуващите видове лечебни растения на територията на община Ветрино. Той урежда управлението на дейностите по опазването и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки.

ЗАДАЧИ:

- ✚ Опазване на лечебните растения в естествените им находища;
- ✚ Поддържане и съхранение на екосистемите съдържащи лечебни растения;
- ✚ Опазване на естествените местообитания на лечебните растения.

При разработването на настоящият раздел са взети под внимание следните нормативни документи:

- Закон за лечебните растения;
- Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от МОСВ;

➤ Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, посл. изм. ДВ бр.66 от 10.08. 2018 г., издадена от Министерство на здравеопазването и Министерство на околната среда и водите.

Според ЗЛР разделът „Лечебни растения“ към ПООС е планов документ за опазване и устойчиво ползване на ресурсите от лечебни растения в общината.

Съгласно чл. 46 от ЗЛР Кметът ръководи изпълнителната дейност на общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като:

1. Организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения, включени в общинската програма за опазване на околната среда;
2. Издава позволителни за ползване на лечебните растения от земи, води и водни обекти - общинска собственост;
3. Издава удостоверения за билките от култивираните лечебни растения;
4. Предоставя на Министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

Настоящият раздел „Лечебни растения“ включва информация за видовете лечебни растения, местообитанието им, разпространението им, режимът на тяхното ползване, прогнозните количества суровина, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика. Разделът представя и информация за необходимите мерки за опазване на лечебните растения и техните местообитания и находища.

II. ОПИСАНИЕ НА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ЕСТЕСТВЕНИТЕ НАХОДИЩА НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, УСЛОВИЯ В МЕСТООБИТАНИЯТА, КОЛИЧЕСТВО И СЪСТОЯНИЕ НА РЕСУРСИТЕ

Община Ветрино попада в териториалния обхват на Североизточно държавно предприятие – ДП – Шумен, Териториално поделение „Държавно горско стопанство“ – Провадия. Горските територии в общината са 24 184 дка. Територията на община Ветрино не е толкова богата на горски ресурси.

Находищата на лечебни растения са на групи, разпръснати, на петна или се срещат по единично и се използват за стопански и лични нужди.

През последните години община Ветрино не е издала позволителни за бране на билки. Интерес за населението на

община Ветрино и обект на събиране за лична употреба представляват следните билки: липа, лайка, риган, мащерка, жълт кантарион, глог и шипка.

Като цяло съвместното действие на биотичните и абиотични фактори определя условията в местообитанието на лечебните растения на територията като благоприятни за съществуването, размножаването, развитието и запазването им. На тази база е изготвен и приложен списък на по-важните видове лечебни растения в община Ветрино със стопанско и икономическо значение.

СПИСЪК на лечебните растения, определени като такива с приложение към Закона за лечебните растения, срещащи се в земеделски земи, гори и в границите на населените места, собственост на община Ветрино

№ по ред	Вид	Местонахождение	Срещаемост	Описание и ресурсно значение
1	Благун <i>Qercus frainetto</i> 	Общински гори	По единично	Широколистно листопадно дърво, високо до 30 m. Листата са прости, приседнали или на къси дръжчици. Жълдите са приседнали или на къса дръжка. Без ресурсно значение
2	Боянка <i>Erysimum diffusum</i> 	Расте по сухи тревисти места, каменисти, скалисти, силикатни и варовити терени	По единично	Боянка е тревисто двугодишно до многогодишно растение. Разпространено по сухи тревисти места. Запарка от надземната част и отвара от семената се използват за медицински цели.
3	Бреза обикновена <i>Betula pendula</i> 	В общински гори – всички населени места	По единично	Широколистно дърво с характерен за кората бял цвят, който се дължи на веществото бетулин - единственото бяло багрило в природата. Без ресурсно значение
4	Бръшлян <i>Hedera helix</i> 	В населените места и общински гори	На групи	(Сем. Бръшлянови - Araliaceae) - вечнозелено увивно или пълзящо растение. Отровно! Фитотерапия Използваем
5	Бряст полски <i>Ulmus minor</i>	Общински гори – всички населени места	По единично	Широколистно дърво с мощен ствол, който достига до 6 метра в диаметър. Достига до 40

				метра височина и до 400 годишна възраст. Без ресурсно значение
6	Бук обикновен <i>Fagus sylvatica</i> 	Повсеместно – основен състав на всички общински гори	Масиви	Букът е листопадно дърво високо до 30 m. Има важно стопанско значение и средообразуваща роля. Промислено – максимално използваем
7	Бъз нисък <i>Sambucus ebulus</i> 	Повсеместно – в населените места и пасищата в големи количества	На групи	(Сем. Бъзови - Caprifoliaceae) многогодишно тревисто растение. Отровно! Фитотерапия Максимално използваем
8	Бъз черен <i>Sambucus nigra</i> 	В населените места и общинските гори	На петна	Семейство Мешковицови Дървовиден вид бъз с черни плодове. Употребява се за регулиране обмяната на веществата. Без ресурсно значение
9	Вратига <i>Tanacetum vulgare</i> 	Единични екземпляри на общински земи извън населените места	По единично	Тревисто многогодишно растение с изправени стъбла, високи 40-160 см. Семейство Сложноцветни (Compositae, Asteraceae). Ограничени количества за лични нужди.
10	Вълча ябълка обикновена <i>Aristolochia clematitis</i> 	Рядко срещано по пасища	По единично	Тревисто многогодишно растение. Семейство Копитникови Aristolochiaceae Противомикробно действие. Отровно. Без ресурсно значение
11	Върба бяла <i>Salix alba</i>	Единични бройки в близост до реките	По единично	(Сем. Върбови - Salicaceae) - дърво, с широка корона и надлъжно напукана кора. Расте по влажни места. Използваем.

				
12	Ракита <i>Salix purpurea</i> 	Среща се в и около коритата на реките	По единично	Сем. Върбови — Salicaceae Листопаден храст висок до 5-6. Противоревматично средство. Ограничено използваем
13	Габър обикновен <i>Carpinus betulus</i> 	В общински гори като компактни находища	На групи	Сем. Брезови (Betulaceae) Широколистно листопадно дърво. Дървесината на обикновения габър е твърда и жилава. Използва промишлено в мебелното производство.
14	Глог червен <i>Crataegus monogyna</i> 	Среща се край пътищата в големи количества	На групи	Семейство Розоцветни (Rosaceae). Представлява храст или разклонено дърво. Медоносно растение. Максимално използваем.
15	Глог черен <i>Crataegus pentagyna</i> 	Среща се рядко в общинските гори	По единично	Семейство Розоцветни (Rosaceae). храст или ниско дърво. Без ресурсно значение
17	Глухарче обикновено <i>Taraxacum officinale</i> 	Среща се в населените места и извън тях в големи количества	На петна	Семейство Сложноцветни (Asteraceae). Съдържа естествен растителен латекс. Максимално използваем
18	Горицвет пролетен <i>Adonis vernalis</i> 	Край горите като единични бройки	Единични бройки	Семейство Ranunculaceae — Лютикови Използва се при сърдечни заболявания. Отровно! Без ресурсно значение
19	Гръмотрън бодлив	Среща се в населените	На групи	Род дребни

	Ononis spinosa 	места в общината, край пътищата в локални находища		медоносни храсти, полухрасти и тревисти растения от семейство бобови. Ограничено използваем
20	Детелина ливадна Trifolium pratense 	Среща се в населените места	На петна	Семейство Бобови Ограничено използваема
21	Детелина плевелна Trifolium arvense 	В умерени количества около пътищата и в населените места		Семейство Бобови Ограничено използваема
22	Дрян обикновен Cornus mas 	Среща се в големи количества във всички земи на общината		Ниско дърво или храст, което се класифицира към семейство Дряннови (Cornaceae). Маскимально използваем
23	Дъб летен Quercus robur 	Срещат се отделни преставители във всички общински гори		Голямо, широколистно дърво, което принадлежи към семейство Букови (Fagaceae). Без ресурсно значение
24	Еньовче същинско Galium verum 	Срещат се отделни растения в цялата община	На петна	(Сем. Брошови - Rubiaceae) - многогодишно тревисто растение. Среща се по умерено сухи или умерено влажни поляни, ливади и пасища. Разпространено е в равнините, предпланините и планините докъм 1700 м надм. в. Надземните части се използват в народната медицина. Използваем за лични нужди и стопански цели.
25	Живовлек голям Plantago major 	Среща се в големи количества в населените места и извън тях	На групи	Семейство Plantaginaceae /Живовлекови/ Максимално използваем

26	Живовлек ланцетовиден <i>Plantago lanceolata</i> 	Среща се в умерени количества в цялата община		Семейство Plantaginaceae /Живовлекови/ Ограничено използваем
27	Жълт кантарион лечебен <i>Hypericum androsaemum</i> 	Среща се често на територията на цялата община	На групи	(Сем. Звънкови - Hypericaceae) - многогодишно тревисто растение с хоризонтално, пълзящо коренище. Използва се във фармацевтичната промишленост, фитотерапевтичната практика. Използваем за лични и стопански цели.
28	Жълт кантарион багрилен <i>Hypericum perforatum</i> 	Среща се в големи количества	На групи	Лечебна звъника. Максимално използваем
29	Зайча сянка лечебна <i>Asparagus officinalis</i> 	Среща се рядко		Без ресурсно значение
30	Здравец горски <i>Geranium sylvaticum</i> 	Среща се в умерени количества в горите на общината		(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение Използваем
31	Здравец зловонен <i>Geranium robertianum</i> 	Среща се в умерени количества в горите на общината		(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение Използваем
32	Здравец обикновен <i>Geranium macrorrhizum</i> 	Среща се в умерени количества в горите на общината по влажни сенчести, скалисти и каменисти места	На петна	(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение със силно развито хоризонтално коренище. Среща се в предпланините и планините от 300 до 2000 м надм. в. Надземната му част се използва в парфюмерията, козметиката, фармацевтичната

				и фитотерапевтичната практика. Използваем.
33	Златица обикновена <i>Solidago virga-aurea</i> 	Среща се рядко по общинските пасища		(Златна пръчица, Горски енчец) Без ресурсно значение
34	Змийско мляко <i>Chelidonium majus</i> 	Каменисти, сенчести и открити влажни места по територията на цялата община	На групи, като бурен или плевел	(Сем. Макови - Papaveraceae) - многогодишно тревисто растение с гъст оранжев млечен сок. Използва се във фитотерапията и народната медицина. Отровно! Приложението му във фитотерапията изисква лекарски контрол! Използваем. Без ресурсно значение
35	Змиярник петнист <i>Arum maculatum</i> 	Едичнични растения във влажните зони на горите		Горски цъфтящ растителен вид от семейство Змиярникови Без ресурсно значение
36	Ива <i>Salix caprea</i> 	Среща се в умерени количества около реките	По единично	Растителен вид от семейство Върбови. Представява ниско дърво (до 10 метра височина) или храст. Ограничено използваема.
37	Иглика лечебна <i>Primula veris</i> 	Среща се в големи количества в населените места и извън тях	На групи	(Сем. Игликови - Primulaceae) - многогодишно тревисто растение с късо коренище и множество дълги цилиндрични корени с диаметър 1-2 мм. Използват се във фитотерапевтичната практика и за приготвяне на фитопрепарати. Максимално използваема
38	Камшик лечебен <i>Agrimonia eupatoria</i> 	Среща се около пътищата в населените места в храсталаци, ливади, пасища и горски пътеки	На групи, като бурен или плевел	(Сем. Розоцветни - Rosaceae) - многогодишно растение. Расте из храсталаци, ливади и пасища, край горски пътеки, до 1500 м.н.в. в цялата страна. Събира се надземната част. Използва се в официалната и народната медицина. Използваем. Без ресурсно значение
39	Киселец <i>Rumex acetosa</i>	Среща се често, както в населените места така и извън тях	На петна	Киселецът е вид многогодишно тревисто растение от семейство Лападови, растящо в изобилие по поляните. Максимално използваем

				
40	Козя брада <i>Rumex acetosella</i> 	Рядко се среща	На туфи	Принадлежи към семейство Лападови. Без ресурсно значение
41	Кокиче снежно <i>Galanthus nivalis</i> 	Среща се в умерени количества на някои от пасищата	На групи	Сем. Amaryllidaceae – Кокичеви. Застрашен вид в Червената книга на България. Без ресурсно значение
42	Копитник <i>Asarum europaeum</i> 	Рядко се среща	По единично	(Сем. Копитникови - Aristolochiaceae) - многогодишно тревисто растение с дебело пълзящо разклонено коренище. Използват коренището и надземната част. Без ресурсно значение.
43	Коприва обикновена <i>Urtica dioica</i> 	Широко разпространена	На петна	(Сем. Копривови - Urticaceae) - многогодишно тревисто растение. Разпространено из цялата страна по влажни и богати почви. Събират се листата и коренището. Използва се във фитотерапевтичната практика. Масово използваема за лични и стопански цели.
44	Комунига лечебна <i>Melilotus officinalis</i> 	Рядко се среща		Семейство Бобови. Двугодишно тревисто растение с разклонено, високо до 1,5 м стъбло и добре развит корен. Без ресурсно значение.
45	Копър обикновен <i>Anethum graveolens</i> 	Рядко се среща в близост до вода		Едногодишно растение с кратък живот, което се използва за подправка на ястия и като съставна част на някои медикаменти Без ресурсно значение
46	Кукуряк миризлив <i>Helleborus odoratus</i>	Среща се в големи количества по всички общински земи	На групи	(Сем. Лютикови - Ranunculaceae) - многогодишно тревисто растение. Расте из храсталациите, поляните и разсветлените гори в габърво-горуновия и буков пояс докъм

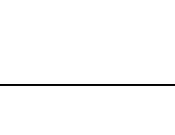
				1500 м надм. в. Използва се в билколечението и народната медицина. Отровно! Използваемо
47	Кучешко грозде червено <i>Solanum dulcamara</i> 	Ограничени количества се срещат по пасищата	На групи	Отровно растение от семейство Картофови. Без ресурсно значение
48	Кучешко грозде черно <i>Solanum nigrum</i> 	Рядко срещано		Черното кучешко грозде е едногодишно отровно растение от семейство Картофови. На височина достига до 150 см. Без ресурсно значение
49	Къпина полска <i>Rubus caesius</i> 	Среща се в горския фонд, край реки и обработваеми площи	На групи	Семейство Розоцветни – Rosaceae Използваема
50	Лайка езичеста <i>Chamomilla suaveolens</i> 	Край ниви и обработваеми площи	На групи	Максимално използваема за лични нужди и стопански цели.
51	Лайкучка влакнеста <i>Matricaria trichophylla</i> 	Рядко срещана в ограничени количества		Без ресурсно значение
52	Лапад алпийски <i>Rumex alpinus</i> 	Среща се в умерени количества	На групи	Използваем
53	Леска обикновена <i>Corylus avellana</i>	Среща се в умерени количества в горите	На петна	(Сем. Брезови - Betulaceae) - храст или малко дърво. Формира самостоятелни съобщества-храсталаци на мястото на изсечени или

				унищожени гори. Използва се в медицината. Използваема.
54	Липа дребнолистна <i>Tilia cordata</i> 	Сенчести и умерено-влажни места из смесени широколистни гори и пътища	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 30 метра. Расте по сенчести и умерено влажни места из смесените широколистни гори. Използват се във фитотерапевтичната практика. Използваем за лични нужди и стопански цели.
55	Липа едролистна <i>Tillia platyphyllos</i> 	Среща се в по-ограничени количества в горите	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 40 метра. Изисква по-мек и по-влажнен климат и по-влажни почви, отколкото дребнолистната липа. Събират се съцветията. Използваем.
56	Липа сребролистна <i>Tillia tomentosa</i> 	Среща се по-рядко в покрайнините на горите	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 25 метра. Събират се цветовете с присъцветници. Използват се във фитотерапевтичната практика. Ограничено използваема
57	Лопен гъстоцветен <i>Verbascum densiflorum</i> 	Среща се като единични бройки по пасищата		Сем. Scrophulariaceae (Живеничеви) Двугодишно тревисто растение гъсто покрито с меки сиви власинки. Без ресурсно значение
58	Лопен лечебен <i>Verbascum phlomoides</i> 	Рядко се среща в населените места и извън тях	По единично	Сем. Scrophulariaceae (Живеничеви) Без ресурсно значение
59	Люляк <i>Syringa vulgaris</i> 	Среща се по скалите в умерени количества	По единично	Декоративен листопаден храст с красиви и ароматни цветове от семейство Oleaceae - Маслинови. Използваем
60	Магарешки бодил <i>Carduus acanthoides</i>	Широко разпространен на територията на цялата община.	На групи и на петна	Представява едногодишно или двугодишно, бодливо тревисто растение, което принадлежи към семейство Сложноцветни (Compositae, Asteraceae). Максимално използваем.

				
61	Малина <i>Rubus idaeus</i> 	Среща се в големи количества в покрайнините на горите	На групи	(Сем. Розоцветни - Rosaceae) - полухраст с изправени, вдървенели стъбла. Използва се във фитотерапията, като билка в народната медицина, като суровина в хранително-вкусовата промишленост. Максимално използваема
62	Маргаритка обикновена <i>Leucanthemum vulgare</i> 	Среща се в умерени количества в населените места и извън тях		Тревисто растение, което принадлежи към семейство Asteraceae (Сложноцветни). Използваема
63	Лечебна маточина (лимонче) – <i>Melissa officinalis</i> 	Расте из храсталаци и редки гори по тревисти и каменисти места из цялата община	По единично	Многогодишно тревисто растение с приятна лимонена миризма. Стъблото е четириръбесто, разклонено, 30-80 см. високо, покрито с жлезисти и прости власинки. Цветовете са бледожълти, бели или розови. Листата са срещуположни с дръжки широки яйцевидно ромбични или продълговати. Плодът е съставен от 4 едносеменни яйцевидни орехчета. Цъфти юни – септември.
64	Мащерка дългостъблена <i>Thymus longidentatus</i> 	Тревисти места, край пътища и орници, храсталаци и разредени горички	На групи	(Сем. Устноцветни - Lamiaceae) - полухрастче, високо до 20 см. Събират се стръковете с листата и цветовете. Максимално използваема за лични и стопански цели.
65	Мащерка красива <i>Thymus comptus</i> 	Среща се рядко в малки количества по пасищата		Сем. Устноцветни - Lamiaceae Ароматни многогодишни тревисти растения. Без ресурсно значение
66	Медуница лечебна <i>Pulmonaria officinalis</i> 	Рядко се среща в покрайнините на горите като единични бройки		Семейство Грапаволистни (Boraginaceae) Многогодишно тревисто растение високо до 25 cm Без ресурсно значение
67	Блатна мента	Среща се в големи количества извън и в населените места		Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Многогодишно тревисто растение със синкаво

	<i>Mentha pulegium</i> 			четириръбесто, разклонено стъбло, високо до 1 м. Коренището е хоризонтално и силно развито и от него на пролет покарват няколко стъбла.
68	Мента полска <i>Mentha arvensis</i> 	Рядко среща в малки количества		Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Без ресурсно значение
69	Мента обикновена <i>Mentha spicata</i> 	Среща се в покрайнините на горите в малки количества		Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Без ресурсно значение
70	Мечо грозде <i>Arctostaphylos uva-ursi</i> 	Сухи каменливи и скални поляни	По единично	(Сем.Пиренови - Ericaceae) - вечнозелен храст с пълзящи клонки дълги 20-50 см. В големи дози билката е отровна! Да се приема под лекарски контрол! Използваемо.
71	Мехунка <i>Physalis alkekengi</i> 	Среща се рядко извън и в населените места в малки количества	По единично	Вълча ябълка (<i>Physalis alkekengi</i>) представлява тревисто растение от семейство картофови (Solanaceae). Без ресурсно значение
72	Минзухар пролетен <i>Crocus chrysanthus</i> 	Среща се в големи количества по пасищата		Многогодишни растения от семейство Перуникови (Iridaceae). Използваем
73	Минзухар есенен <i>Crocus pallasii</i> 	Среща се често в умерени количества извън населените места		Род многогодишни растения от семейство Перуникови (Iridaceae). Ограничено използваем
74	Миши уши <i>Hieracium pilosella</i>	Среща се много рядко в малки количества в горите		Рунянка - Многогодишно тревисто растение, което е представител на семейство Сложноцветни (Asteraceae). Без ресурсно значение

				
75	Момкова сълза <i>Ploygonatum odoratum</i> 	Рядко срещана в малки количества в горите		Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae) Без ресурсно значение
76	Момина сълза <i>Convallaria majalis</i> 	Много рядко срещана в малки количества		Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae) Многогодишно тревисто растение Без ресурсно значение
77	Мразовец есенен минзухар <i>Colchicum autumnale</i> 	Среща се по ливади, пасища, поляни и храсталаци	На групи	(Сем. Кремови - Liliaceae) - многогодишно тревисто растение с яйцевидна грудко-луковица. Събират се семената заедно с неразтворените кутийки. Семената му са ценна суровина за получаване на алкалоиди, използвани за приготвяне на препарати. Отровно! Употреба само под лекарски контрол! Ограничено използваем
78	Мъждрян <i>Fraxinus ornus</i> 	Има умерени количества в горите, около реките и в населените места	По единично	(Сем. Ясенови - Oleaceae) - храст или дърво до 15 метра. Среща се доста често в страната. Кората се използва като суровина във фармацевтичната промишленост. Ограничено използваем
79	Мъжка папрат <i>Dryopteris filix-mas</i> 	Рядко срещана в малки количества	По единично	Семейство Дриоптерисови (Dryopteridaceae) Без ресурсно значение
80	Напръстник вълнест <i>Digitalis lanata</i> 	Има малки количества по пасищата		Семейство Живеничеви - Scrophulariaceae Лечебно и декоративно растение. Отровно! Без ресурсно значение
81	Овчарска торбичка	Среща се в умерени	На групи	Използваема

	Capsella bursa-pastoris 	количества около обработваемите площи		
82	Омайниче планинско Geum montanum 	Рядко срещан в малки количества		Семейство Розови (Rosaceae) Многогодишно тревисто растение с презимуващо коренище. Без ресурсно значение
83	Орлова папрат Pteridium aquilinum 	Повсеместно разпространена извън и в населените места		Многогодишно тревисто растение от семейство Polypodiaceae— Многоожкови папрати. Максимално използвана
84	Пача трева обикновена Polygonum aviculare 	Среща се в умерени количества около обработваемите земи		Тревисто растение, което притежава лечебни свойства и се класифицира към семейство Лападови – Polygonaceae Ограничено използвана
85	Паричка Belis perenis 	Среща се на цялата територия на общината		Без ресурсно значение
86	Пелин обикновен Artemisia vulgaris 	Среща се по-рядко в малки количества по изоставени и затревени терени	На петна	(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто растение с характерна силна миризма. Расте по изоставени и затревени терени край селища, пътища, ж.п. линии и други, или из разредени гори и храсталаци. Използва се в билколечението. Използваем.
87	Повет обикновен Clematis vitalba 	Среща се в ограничени количества в горите		Растителен вид от семейство Лютикови. Плевелно, храстовидно растение. Без ресурсно значение
88	Повевица обикновена Convolvulus arvensis 	Среща се в умерени количества в горите и по пасищата	На петна	Сем. Повеицови — Convolvulaceae Многогодишно увивно или стелещо тревисто растение с корен, проникващ дълбоко в

				почвата. Използваема
89	Подбел <i>Tussilago farfara</i> 	Среща се в умерени количества край водоемите	На групи	Многогодишно, тревисто растение, принадлежащо към семейство Сложноцветни (Compositae). Ограничено използваем
90	Подъбиче обикновено <i>Teucrium chamaedrys</i> 	Рядко срещано в малки количества	На петна	Сем. Lamiaceae (Устноцветни) Многогодишно тревисто растение, високо 10—30 см. Без ресурсно значение
91	Равнец жълт <i>Achillea clypeolata</i> 	Рядко се среща в малки количества		(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) Многогодишно растение. Видът е балкански ендемит. Без ресурсно значение
92	Бял равнец <i>Achillea millefolium</i> 	Ливади и пасища, каменисти и тревисти места.	На петна	(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто растение. Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Използва се в билколечението. Максимално използваем за лични нужди и стопански цели.
93	Ранилист лечебен <i>Betonica officinalis</i> 	Рядко срещан в малки количества	По единично	Род покритосеменни растения от семейство Устноцветни (Lamiaceae). Без ресурсно значение
94	Репей дребен <i>Arctium minus</i> 	Рядко срещан в малки количества	На групи	Двугодишно тревисто растение, което се отнася към семейство Сложноцветни (Asteraceae, Compositae). Без ресурсно значение
95	Голям репей <i>Arctium lappa</i>	Расте по влажни, необработени и буренливи места, из гори и хралаци	По единично	Двегодишно тревисто растение с вретеновиден месест корен, сивокафяв отвън и бял и сочен отвътре. Стъблото е високо до 1.5 м. силно разклонено. Цветовете са двуполови с тръбесто венче. Плодовете са

				леко сплеснати. Цъфти през лятото.
96	Риган обикновен <i>Origanum vulgare</i> 	Среща се в големи количества по пасищата	На петна	(Сем. Устноцветни - Lamiaceae) - многогодишно тревисто растение. Среща се из цялата страна. Използва се в парфюмерията и фитотерапията. Масово използваем.
97	Синчец обикновен <i>Scilla bifolia</i> 	Рядко се среща в малки количества по пасищата		Семейство Зайчезянккови (Asparagaceae) Без ресурсно значение
98	Синя жлъчка <i>Cichorium intybus</i> 	Среща се в малки количества извън и в населените места	На групи	Семейство Сложноцветни (Asteraceae) Без ресурсно значение
99	Синя метличина <i>Centaurea cyanis</i> 	Расте като плевел сред посевите и по тревисти места. Разпространена е в цялата страна	На петна	Тревисто едногодишно растение, високо до 1 м., с разклонено стъбло, покрито с власинки, които му придават белезникав цвят, с целокрайни, линейно ланцетни листа. Цветовете са сини, събрани в единични цветни кошнички, външните са фуниеvidни, а вътрешните-тръбести. Цъфти в началото на лятото.
100	Сладка папрат обикновена <i>Polypodium vulgare</i> 	Много рядко се среща в малки количества по скалите		Семейство Многоножкови (Polypodiaceae) Без ресурсно значение
101	Слез горски <i>Malva sylvestris</i> 	Рядко се среща в малки количества		Семейство: Слезови (Malvaceae) Термофилен вид. В билколечението се използват листата и цветовете. Без ресурсно значение
102	Смрадлика <i>Cotinus coggygria</i>	Рядко се среща в малки количества около населените места		Семейство Смрадликови (Anacardiaceae) Познато още като тетра, дърво, високо до 12 m. Без ресурсно значение

				
103	Смърч обикновен <i>Picea abies</i> 	Има го в умерени количества		Семейство Борови (Pinaceae) Иглолистно дърво, високо до 50 m. Ограничено използваем
104	Лудо биле <i>Athropa bella-donna</i> 	Рядко се среща в малки количества		Наричана още лудо биле или старо биле, е многогодишен храст от семейство Картофови (Solanaceae). Беладоната е силно токсично растение, съдържащо алкалоида атропин. Без ресурсно значение
105	Телчарка голяма <i>Polygala major</i> 	Среща се в умерени количества по пасищата		Сем. Polygalaceae – Телчаркови Многогодишно тревисто растение. Стеблата на билката са изправени или възходящи, 20 до 40 см високи. Има установено бронхолитично, болкоуспокояващо действие. Използваема
106	Теменуга миризлива <i>Viola oderata</i> 	Рядко се среща в горите	На петна	Сем. Violaceae (Теменугови) Без ресурсно значение
107	Теменуга трицветна <i>Viola tricolor</i> 	Рядко се среща по пасищата		Сем. Violaceae (Теменугови) Едногодишно или двегодишно тревисто растение. Стъблото високо 10-40 cm. Без ресурсно значение
108	Тинтява горска <i>Gentiana asclepiadea</i> 	Много рядко се среща в горите	По единично	Семейство Тинтявови – Gentianaceae Многогодишно растение Без ресурсно значение
109	Тинтява пролетна <i>Gentiana verna</i>	Рядко се среща в малки количества		Семейство Тинтявови – Gentianaceae. Пролетната тинтява е един от най-малките видове от рода Тинтява, който при нормални условия достига до няколко сантиметра

				височина. Яркосините цветове са с диаметър 1-2 см. Без ресурсно значение
110	Топола черна <i>Populus nigra</i> 	Единични дървета около горите		Широколистен дървесен вид от семейство Върбови (Salicaceae). Без ресурсно значение
111	Трепетлика <i>Populus tremula</i> 	Единични дървета около и в горите		Наричана още осика (<i>Populus tremula</i>). Вид дърво от род Топола, семейство Върбови (Salicaceae). Без ресурсно значение
112	Трънка <i>Prunus spinosa</i> 	Малки количества извън и в населените места по синори, пасища, пустеещи места, край пътища	На групи	(Сем. Розоцветни - Rosaceae) - храст със силно разклонено стъбло. Дребноплодно растение. Понякога образува самостоятелни храстови съобщества. Използва се във фитотерапевтичната практика. Без ресурсно значение
113	Хвощ голям <i>Equisetum telmateia</i> 	Среща се в малки количества около вода		Семейство Хвощови (Equisetaceae) Без ресурсно значение
114	Дяволската уста <i>Leonurus cardiaca</i> 	Разпространено по тревисти и буренливи места.	На групи	семейство Устноцветни Дяволска уста е тревисто двугодишно растение.
115	Черен блян <i>Hyoscyamus niger</i> 	Расте по сметища, буренливи места, край потоци, реки и блата	На места	Черен блян, наричано също бленика, черна попадийка и буника, е тревисто едногодишно или двугодишно растение. Разпространено по буренливи места. Спада към семейство Картофови. Съдържа отровни алкалоиди, като хиосциамин, скополамин, атропин.

116	Чуven Chenopodium henricum 	Среща се рядко около вода край горите		Семейство: Лободови Дива лобода, див спанак, влашки спанак. Без ресурсно значение
117	Шипка храсталачна Rosa corymbifera 	Често среща в големи количества извън населените места и в тях	На групи	Семейство розоцветни Листопаден храст висок до 2,5 метра. Максимално използваема
118	Ягода горска Fragaria vesca 	Често се среща по поляни, храсталаци и гори в цялата община	На петна	Семейство Розови (Rosaceae) Максимално използваема
119	Ясен планински Fraxinus excelsior 	Рядко се среща като единични дървета	По единично	Високо широколистно дърво със светла, жилава, еластична дървесина от семейство Маслинови (Oleaceae) Без ресурсно значение
120	Великденче (Veronica) 	Разпространено из широколистните и иглолистните гори	На петна	семейство Живовлекови многогодишно тревисто растение

Съгласно чл. 5 от Наредба № 2 не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи стойностите определени, като процент от наличните в находището запаси:

- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си – до 70%;
- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – до 40%;
- кори, листа и стъблени пъпки – до 40%;
- листа – до 70%;
- за стръкове – до 70%;
- за цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена до 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

Съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредба № 2 експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите. Съгласно чл. 6, ал. 2 продължителността на периода за възстановяване е следния:

- при събиране на корени и коренища при видове, които лесно възстановяват ресурсите си – 2 год.;
- при корени и коренища при видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – 3 год.;
- при събиране на грудки – 2 год.;
- при събиране на листа – 1 год.;
- при събиране на стръкове от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си – 4 год.;
- при събиране на съцветия от иглика лечебна – 2 год.

Съгласно чл. 6, ал. 3 от Наредба № 2 не е необходим период за възстановяване при събиране на следните видове билки:

- коренища от коприва и трескот;
- стръкове от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си;
- цветни пъпки, цветовете и съцветия;
- плодове и семена.

Съгласно Допълнителната разпоредба от Закона за лечебните растения, ал. 1, т. 18 **билки за лични нужди** за билките в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

корени, коренища, луковичи или грудки	до 1 кг.
стръкове	до 2 кг.
листа	до 1 кг.
кори	до 0,5 кг.
цветове	до 0,5 кг.
семена	до 0,1 кг.
плодове	до 10 кг.
пъпки	до 0,5 кг.
талус	до 1,0 кг.

III. ДЕЙНОСТИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ, ВКЛЮЧВАЩИ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО ИМ ПОЛЗВАНЕ И ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ

Ползването на лечебните растения и опазването на техните ресурси включва:

1. събирането на билки от диворастващи и култивирани лечебни растения;
2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. събирането на генетичен материал от диворастващи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост.

Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

Разрешително за ползване на лечебните растения от земи общинска собственост се издава от:

→ От кмета на общината, когато ползването е от:

1) земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

2) от териториите и акваториите в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите за ползване на лечебни растения от земи държавен фонд. Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за:

- 1) плановите документи;
- 2) дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища;
- 3) научни изследвания и наблюдение на лечебните растения;
- 4) изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения;
- 5) култивиране и преработка на лечебните растения;
- 6) обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения;
- 7) други дейности, свързани с управлението и контрола.

Разрешителното за ползване се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или за първична обработка или генетичен материал от лечебни растения, и определя:

- 1) вида на ползването;
- 2) разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части;
- 3) района или конкретното находище;
- 4) начина на ползване;
- 5) задължения на ползвателя.

При издаването на разрешителни на територията на общината се осъществява контрол по отношение на:

➤ Уведомяване на РИОСВ – Варна за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;

- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ - Варна;
- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок - до 20 януари за представяне в РИОСВ - Варна на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на община Ветрино;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на разрешителното за ползване със заповед на Кмета на Общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на разрешителното за ползване.

IV. ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване. Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популацията.

С раздела „Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързани с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

За изпълнение целите на настоящия раздел „Лечебни растения“ ще бъдат предприети следните мерки:

- ✓ Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- ✓ Запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;
- ✓ Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;

- ✓ Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;
- ✓ Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на община Ветрино, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с Наредбата по чл.27 от ЗЛР;
- ✓ Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- ✓ Предписания към собствениците на земи, гори, води или водни обекти, около които има находища на лечебни растения, недопускане увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове;
- ✓ Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от ЗЛР;
- ✓ Участие на обществеността по вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината;
- ✓ Съобразяване на издадените разрешителни за ползване, съгласно състоянието на ресурсите и плановите документи;
- ✓ Контрол върху дейността на лицата, събиращи билки от лечебни растения;
- ✓ Провеждане на информационна и разяснителна кампания сред населението, запознаването им с видовете лечебни растения, начина на събиране на билките и нормативната уредба;
- ✓ Изследване и картиране на лечебните растения на територията на общината;
- ✓ Ежегодно издаване на заповед на Кмета на Общината за забрана брането на ранноцъфтящи пролетни цветя от естествените им находища;
- ✓ Ежегодно издаване на заповед на Кмета на Общината за забрана на брането на липов цвят.

V. ИЗБОР И РЕГЛАМЕНТ НА ТЕРИТОРИИ, КОИТО НЕ СА ЗАЩИТЕНИ, НО ИЗИСКВАТ ПОДХОДЯЩО УПРАВЛЕНИЕ С ЦЕЛ УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ В ТЯХ

В община Ветрино няма територии, които не са защитени и се нуждаят от избор и регламент за подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях.

На територията на община Ветрино се намират следните защитени местности: Защитена местност „Голямо и малко було“ в землището на с. Невша и Защитена местност „Трижилкова метличина“ в землището на с. Невша. Трижилковата метличина е критично застрашен вид – терциерен реликт, включен в Червената книга на Р. България. В България се среща само на хълма Таушан тепе при с. Невша.

Защитена местност „Трижилкова метличина“ е обявена със Заповед №РД-473/28.05.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Съгласно Заповедта в границите на защитената местност са въведени следните режими на дейност: Забранява се промяна в предназначението и начина на трайно ползване на земята; Забранява се строителство с изключение на дейности, свързани с реконструкция и ремонт на съществуващи съоръжения; Забранява се поставяне на временни преместваеми обекти; Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства; Забранява се внасяне на неместни растителни видове; Забранява се паша на домашни животни в периода от 1 март до 31 юли; Забранява се разораване и разкопаване; Забранява се залесяването; Забранява се бивакуване и палене на огън.

На територията на община Ветрино попада следните защитени зони: Защитена зона BG0000623 „Таушан тепе“, изцяло в землището на с. Невша; Защитена зона BG0000104 „Провадийско-роякско плато“ за опазване на природните местообитания; Защитена зона BG0002038 „Провадийско-роякско плато“ за опазване на дивите птици.

Опазването на лечебните растения, находящи се в тези територии и зони се извършва съобразно разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие, Закона за лечебните растения, както и заповедите на МОСВ.

Предвид факта, че на територията на община Ветрино се намират няколко защитени зони и не се наблюдава натиск върху лечебните растения, не се предвижда избор на нови защитени територии, с цел устойчиво им ползване.

VI. МЕСТНИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ ЗА НАЧИНИТЕ НА ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ СЪОБРАЗНО ИЗИСКВАНИЯТА НА НОРМАТИВНИТЕ АКТОВЕ И ПЛАНОВИТЕ ДОКУМЕНТИ ОТ ПОВИСОКА СТЕПЕН

Община Ветрино има приета нова Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на общината. Същата е приета с Решение №181 по Протокол №14 от 25.09.2020 г. на Общински съвет – Ветрино. С Наредбата изрично се забранява събирането на семена, плодове, резници, билки и други от озеленените площи без издадено разрешение от Кмета на общината за този вид дейност и събирането им в количества надвишаващи разрешените количества, по реда на чл.22, т.2 от Закона за лечебните растения.

Собствениците на гори, земи, води или водни обекти, в които има находища на лечебни растения са длъжни да прилагат мерките за опазване на лечебните растения, предвидени в Закона за лечебните растения и раздел „Лечебни растения“ в общинската програма за опазване на околната среда.

Позволителните за събиране на лечебни растения в земи и гори общинска собственост се издават от Кмета на общината, въз основа на писмено заявление от заинтересованото лице. Позволителното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения.

Забранява се ползването на лечебни растения по начин и със средства, които водят до увреждане на местообитанията им, намаляване на техните ресурси, затруднено

възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие.

Забранява се събирането, изкупуването, първичната обработка и търговията с билки от лечебни растения под специален режим на опазване и ползване в нарушение на заповедта за обявяването им.

За защитените диворастящи лечебни растения се забранява:

- ❖ Сеченето, брането, изкореняването, хербаризирането, независимо от тяхното състояние и фаза на развитие;
- ❖ Унищожаването и увреждането на находищата им;
- ❖ Притежаването, пренасянето, търговията и изнасянето зад граница в свежо или изсушено състояние на цели растения или на части от тях;
- ❖ Събирането на семена, луковици, коренища и други репродуктивни органи;
- ❖ Пашата на селскостопански животни в гори и земи от горския фонд, когато тази дейност противоречи на предвижданията за опазването на определени видове лечебни растения;
- ❖ Ползването на лечебни растения, представлящо стопанска дейност, без необходимото разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения.

В Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Ветрино, са определени таксите за събиране на части от лечебните растения. Всички дейности свързани с лечебните растения, които се извършват на територията на община Ветрино са в съответствие с приетото законодателство на Република България.

VII. ВИДОВЕ ПОД СПЕЦИАЛЕН РЕЖИМ

Определени видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайни тенденции към намаляване или има опасност от появяване на такива тенденции. Специалния режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на Министъра на околната среда и водите, която се обнародва в държавен вестник. Специалния режим обхваща забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища; определяне на годишно допустими за събиране количества билки по райони или находища; разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и на техните местообитания.

На основание чл. 10, ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР), Министъра на околната среда и водите издава ежегодно заповед за определяне на допустимите количества билки за събиране (които са извън териториите на националните паркове) и забрана за събиране на определен вид билки от естествените им находища.

Съгласно Заповед №РД-162/25.02.2021 г. на Министъра на околната среда и водите на основание чл. 10 от Закона за лечебни растения под специален режим на опазване и ползване на територията на Р България са следните видове лечебни растения:

1. Допустимите за събиране количества билки (кг сухо тегло), от естествените находища, извън територията на националните паркове, на следните лечебни растения:

- Божур червен (*Paeonia peregrina* Mill.)
- Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus* Mill.)
- Иглика лечебна (*Primula veris* L.)
- Кисел трън (*Berberis vulgaris* L.)
- Лазаркия, еньовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.)
- Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.)
- Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.)
- Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia* All.)
- Тлъстига лютива (*Sedum acre* L.)
- Шапиче (*Alchemilla vulgaris* complex)

За тези видове е забранено събирането им в националните паркове, извън количествата и районите, определени в приложението. Количествата билки се разпределят от регионалната инспекция по околна среда и води между билкозаготвителите от района на инспекцията. Разпределянето се извършва със заповед на директора на съответната РИОСВ въз основа на заповедта на министъра на околната среда и водите за условията и реда за разпределяне на количествата билки, която се обнародва в Държавен вестник.

2. Забранява се събирането на билки от естествените им находища на територията на цялата страна, от следните видове лечебни растения:

- ❖ Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus* L.)
- ❖ Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.)
- ❖ Горицвет пролетен (*Adonis vernalis* L.)
- ❖ Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.)
- ❖ Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.)
- ❖ Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.)
- ❖ Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.)
- ❖ Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*)
- ❖ Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill.)
- ❖ Катраника (*Artemisia alba* Turra)
- ❖ Копитник (*Asarum europaeum* L.)
- ❖ Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng)
- ❖ Момина сълза (*Convallaria majalis* L.)
- ❖ Оман бял (*Inula helenium* L.)
- ❖ Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum* Crantz)
- ❖ Пелин сантонинов (*Artemisia santonicum* L.)
- ❖ Пирински чай (*Sideritis scardica* Grisb.)
- ❖ Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand)
- ❖ Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.)
- ❖ Риган бял (*Origanum vulgare* L. ssp. *hirtum* (Link) Ietswaart)
- ❖ Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.)
- ❖ Салеп (*Orchis* sp. *diversa*)
- ❖ Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.)

- ❖ Хвойна червена (*Juniperus oxycedrus* L.)
- ❖ Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh = L.selago)
- ❖ Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.)

За горепосочените видове не се издават разрешителни за бране и ползване на лечебните растения.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

При правилното прилагане на Закона за лечебните растения и на раздел „Лечебни растения” към Общинската програма за опазване на околната среда на община Ветрино, ще се постигне опазването на:

- ✚ Естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност;

- ✚ Разработването на система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси;

- ✚ Екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете;

- ✚ Изменението на популациите им, при което се влошават биологичните им показатели или се затруднява естественото им възстановяване;

- ✚ Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри, популациите на видовете и екосистемите, включващи популациите.

VIII. ТЕРМИНИ И ДЕФИНИЦИИ

Стандартизирани термини и дефиниции за научни и управленски цели в областта на ресурсологията на лечебните растения в национален мащаб не са възприети. В РЛП са използвани легални термини и дефиниции от Закона за лечебните растения, и адаптирани дефиниции, като:

- **Лечебни растения** са тези, които могат да бъдат използвани за получаване на билки;

- **Билки** - отделни морфологични растителни части или цели растения, както и плодове и семена от тях, които в свежо или изсушено състояние са предназначени за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарствени средства, за хранителни, козметични и технически цели;

- **Естествено находище** - местообитание заедно с популация от диворастящи лечебни растения;

- **Естествено местообитание** - пространствено ограничена територия, включваща всички компоненти на неживата и живата природа, които със своите параметри определят условията за съществуване на природните популации;

- **Условия на средата** - всички фактори на неживата и живата природа, характеризиращи местообитанието;

- **Популация** - териториално обособена съвкупност от индивиди от един и същи вид, които могат свободно да обменят помежду си генетичен материал;
- **Устойчиво ползване** - ползване на лечебните растения в количества, по начини и със средства, които не водят до трайно намаляване на генетичния им или ресурсния потенциал и позволяват дългосрочното задоволяване на нуждите на сегашните и бъдещите поколения;
- **Ресурси от лечебни растения** - съвкупността от лечебни растения, разгледани като природен продукт, използван от хората за задоволяване на сегашни или потенциални техни нужди;
- **Режим на ползване на находището** - система от мерки, включваща периоди на експлоатация и покой за възстановяване на ресурсите от лечебни растения;
- **Приоритетни типове природни местообитания** - местообитания на приоритетни видове лечебни растения или които са определени като такива по силата на международни споразумения, по които Република България е страна;
- **Морфологични части** - коренът, коренището, луковичата, грудката, стръкът, листът и цветът на растението;
- **Начин на ползване** - указания относно начина на събиране на билките (изкопаване, откъсване, изрязване, обелване), използваните инструменти и необходимите изисквания за възстановяване на находището;
- **Добив** – количеството полезна биомаса, добивано от единица площ;
- **Биологичен запас** – количеството полезна фитомаса, образувано от всички (използваеми и неизползваеми) екземпляри от даден вид върху всички подходящи или неподходящи за събиране участъци (находища);
- **Експлоатационен запас** – количеството полезна биомаса, образувано от всички използваеми или неизползваеми екземпляри от даден вид върху всички подходящи за събиране участъци (находища);
- **Оборот на добива** – период, включващ година на събиране и брой години необходими за възстановяване на запасите от биомаса.
- **Възможен годишен добив** - количеството полезна биомаса, което може да бъде събирано ежегодно на дадена територия без да се нанесат щети на стопански значимите находища.